

LIVET MELLEM TO KULTURER

*Et kvalitativt studie af problemforståelser og indsatser
i æresrelaterede konflikter*

Nicolai Thejls Iversen (20193866)

Sandra Valentin Kamp (20242288)

Sara Dúa Ringtved Thordarson (20240851)

Vejleder: Maja Müller

Kandidatuddannelsen i Socialt Arbejde

Aalborg Universitet

Kandidatspeciale

Antal anslag: 215.468

**AALBORG
UNIVERSITET**

Abstract

This thesis examines how youths who have experienced honour-related conflicts themselves and professionals understand honour-related conflicts, and how the understandings and the youths' needs relate to the interventions offered. The thesis looks into two organizations, RED – Centre for honour-related conflicts and VestaRAM Crisis Shelter, and how they work with honour-related conflicts through interventions.

The thesis approached the research question through social constructivism and qualitative research. With this approach, semi-structured interviews are chosen as the method to create an image of how the understandings of honour-related conflicts might differ, and where discrepancies might exist between the understandings, the youths' needs, and the interventions offered by the organizations. Additionally, the use of a vignette was chosen in order for us to understand how the professionals would approach a case where honour-related conflicts play a part. Furthermore, Axel Honneth's *recognition theory*, and the concepts of *relational practice*, *empowerment*, and *citizen participation*, were chosen through abductive approach as the theoretical framework. The theoretical framework makes it possible to view the research question across a micro, mezzo, and macro level.

The analysis explores how youths understand honour-related conflicts as a phenomenon arising from honour, violence, control, religion, culture, and collectivist ways of life, and perceive the conflicts as emerging in the tension between the family's and the Danish society's values and ways of life. The professionals understand honour-related conflicts as a phenomenon arising from honour, violence, control, collectivist ways of life, self-determination, and freedom of action. Additionally, the professionals from RED and VestaRAM likewise understand the conflicts as a structural issue emerging from a lack of integration.

The thesis concludes that youths in honour-related conflicts have a need for recognition, support, and safe relationships. They call for professionals with cultural competencies, peer workers, and communities with other youths in similar situations as themselves. At the same time, the thesis points out that current interventions mainly operate at the micro-level, even though the issues are understood as structural and collective, on a mezzo and macro level. Therefore, development potential is identified in strengthening preventive and society-oriented interven-

tions. In particular, the importance of “the golden intermediary” is highlighted – frontline practitioners who can identify and address honour-related conflicts at an early stage. The thesis also recommends increased education on honour-related conflicts in degree programs, peer workers in the crisis shelters and safehouses, stronger family-oriented interventions, as well as greater mutual integration and education about cultural values and ways of life.

Conclusively, the thesis indicates that work with honour-related conflicts should be strengthened through a holistic approach, where the micro, mezzo, and macro level are considered together to create earlier prevention, better support for the youths, and greater mutual understanding between minority ethnic communities and the Danish society.

Indholdsfortegnelse

Abstract	2
Indledning	7
Problemfelt.....	7
Et kollektivistisk livssyn, en patriarkalsk struktur og en æreskultur	8
Omfanget i Danmark	9
Relevant lovgivning	10
Æresrelateret social kontrol og vold – Et socialt problem	11
Indsatser på området.....	13
Litteraturgennemgang	13
Problemformulering	15
Videnskabsteori.....	15
Socialkonstruktivisme	15
Metode	17
GAI.....	17
Adgang til feltet og informanterne	17
Interview.....	20
Et kritisk blik på interviewet	22
Vignetmetoden	23
Interviewguides	24
Transskribering.....	25
Etik	25
Gyldighed, pålidelighed og overførbarhed.....	26
Teori.....	28
Om behovet og kampen for anerkendelse	28
Den private sfære.....	28
Den retslige sfære	29
Den solidariske sfære.....	29
Ringeagt.....	30

Honneth og socialkonstruktivismen	31
Perspektiver i fagprofessionelles sociale arbejde	32
En større kontrol over egen tilværelse	32
Den aktive beslutningstager	33
Relationsbaseret arbejde – kulturen spiller en rolle	35
Teoretisk ramme	38
Analysestrategi	39
Analyse	41
De unges og fagprofessionelles problemforståelser	42
De unges problemforståelser	42
Familiens interne anerkendelseskampe	42
Kollektivets indflydelseskraft	45
Kontrollens mange former	47
Problemforståelsen konstrueres	48
Delkonklusion	49
De fagprofessionelles problemforståelser	49
Fænomenets betydning	49
Kontrollens mange facetter	52
Manglende fri vilje	53
Manglende integration	55
Delkonklusion	56
De unges behov og den sociale indsats	56
De unges behov	56
Behovet for at anerkendes som den man er	56
Frontmedarbejderes solidariske støtte	58
At føle sig forstået	59
Det at kunne spejle sig i andre	62
Fysisk beskyttelse	62
Delkonklusion	63
Den sociale indsats	63
Oplysning og dialog	63
Relationsbaseret arbejde	66

Arbejdet med relationen til familien	68
Inddragelse af de unge	69
Delkonklusion	71
Sammenhænge og kontroverser	72
En samfundsproblematik på mikro- og mesoniveau	72
Vold og støtte.....	74
Selvstændighed.....	77
Kulturforståelse	78
Delkonklusion.....	79
Konklusion og perspektivering.....	80
Problemforståelser.....	80
Behov og indsats	81
Sammenhænge, kontroverser og udviklingspotentialer	82
Udviklingspotentialer.....	84
Metodiske og teoretiske refleksioner om specialets konklusion.....	84
Referenceliste.....	87
Bilagsliste.....	93

Indledning

En kompleks problemstilling, som er blevet genstand for øget opmærksomhed, og som i højere grad er på dagsordenen i Danmark, er æresrelaterede konflikter. *Æresrelaterede konflikter* opstår mellem individet og familien, hvor der er uenighed om normer og forventninger, som er knyttet til familiens ære. Dét, der adskiller æresrelaterede konflikter fra andre konflikter, er, at de sjældent kun handler om to parter. Flere familiemedlemmer og netværket er involveret for at beskytte æren. Derfor er der ofte et spændingsfelt mellem individets ret til selvbestemmelse og fællesskabets normer og forventninger til individet. Konflikten er ofte præget af et pres på, at individet tilpasser sig familiens forventninger, hvilket kan føre til kontrol og sanktioner (Fabricius, 2018, s. 23-27; bilag 4, s. 4). Æresrelaterede konflikter aktualiserer en række dilemmaer i mødet mellem forskellige værdisæt og rejser spørgsmål om, hvordan samfundet bedst håndterer og forebygger sådanne praksisser inden for rammerne af demokratiske rettigheder og ligestilling (Danneskiold-Samsøe et al., 2019). Æresrelaterede konflikter beskrives som værende et komplekst felt, hvor der i den eksisterende forskning fortsat findes diskussioner, som beskæftiger sig med forståelse af feltet. Dette kan ligge til grund for, at feltet udfoldes i spillet mellem køn, kultur, migration, nationalitet og etnicitet, og at der ses en kompleksitet og flertydighed i de enkelte sager (SIRI, 2019, s. 20).

Problemfelt

Siden 1960'erne har Danmark gennemgået markante demografiske og samfundsmæssige forandringer som følge af øget migration, globalisering og gæstearbejdere (Danneskiold-Samsøe et al., 2019, s. 49-60). I takt med at nytilkomne befolkningsgrupper fra Mellemøsten, Nordafrika, Afghanistan, Pakistan og Tyrkiet (MENAPT) er blevet en del af det danske samfund, er der opstået en større kulturel og social diversitet, som har bidraget til at forme fællesskaber og sociale normer (MÆRK, u.å.a). Udviklingen har medført nye perspektiver på familie-, identitets- og tilhørsforhold og har givet anledning til problemstillinger, som udfordrer eksisterende forståelser og institutionelle rammer, herunder anskuelsen af sociale problemer og løsningerne herpå. I et samfund præget af stærke individualistiske værdier kan mødet med mere kollektivt orienterede normer skabe spændinger, særligt i forhold til rettigheder, frihed og sociale forventninger (Danneskiold-Samsøe et al., 2019, s. 49-60). Dét at migrere til et nyt land indebærer, at menneskers liv og identitet ændres, da der i migrationslandet opstår anderledes og nye samfundsmæssige forventninger til de mennesker, som migrerer. De normer og identiteter, der har

været accepteret i hjemlandet, kan se anderledes ud i det nye samfund, og der kan opstå nye forventninger til identitet og livsstil (Mørck, 1997, s. 103).

Et kollektivistisk livssyn, en patriarkalsk struktur og en æreskultur

I litteraturgennemgangen har vi opnået indsigt i eksisterende litteratur på området, herunder hvilke årsagsforklaringer, der kommer til udtryk. I litteraturen beskrives det, at i familier, hvor der opstår æresrelaterede konflikter, råder der ofte et kollektivistisk livssyn med en patriarkalsk struktur. Livssynet er modsat det danske, som er individualistisk (Fabricius, 2018, s. 131-132). Når migranternes vante tankegang møder en ny hverdag i Danmark, ses det, at unge kan blive bremset i deltagelsen i det danske samfund. Samfundet kan tilbyde muligheder, som ikke stemmer overens med familiens traditionelle værdier (Mørck, 1997, s. 111). Det betyder, at unge med minoritetsbaggrund fra MENAPT kan befinde sig i krydsfeltet mellem det livssyn, de møder i familien, og det de møder i samfundet (Fabricius, 2018, s. 132). I det kollektivistiske livssyn er det de ældre familiemedlemmers meninger, der gælder, og det er dårligt anset, når yngre familiemedlemmer udtrykker holdninger, der er afvigende fra de ældres. Det er også et livssyn, hvor familiens behov vægtes højere end individets. Den enkeltes handlinger får konsekvenser for hele familien, da individet ikke betragtes som selvstændigt. Et familiemedlems dårlige opførsel kan dermed ødelægge en hel families ære. I familier, der har en patriarkalsk struktur, ses kønnene som væsensforskellige, og der er forskellige roller og forventninger til kønnene (Fabricius, 2018, 133; Skytte, 2016, s. 87-88; Mørck, 1997, s. 110). I nogle familier ses en struktur, "(...) hvor mændene generelt befinder sig højere i hierarkier end kvinderne, ældre over yngre og gifte over ugifte." (Fabricius, 2018, s. 135). Hierarkiet kan variere fra familie til familie og graden af, hvorvidt kvinder og mænd er underlagte og påduttet patriarkalske strukturer, ser også forskellig ud. Det ses, at de patriarkalske strukturerer hersker i højere grad i minoritetsetniske familier fra Mellemøsten, end de gør i etniske danske familier (Fabricius, 2018, s. 135; Danneskiold-Samsøe et al., 2011, s. 34-35). Oftest har manden magten og den dominerende rolle. Kvinden står under manden, (Fabricius, 2018, s. 136), og det forventes, at kvinderne underkaster sig mænds kontrol (Danneskiold-Samsøe et al., 2011, s. 35). Dog ses det, at mødre både kan være udøvere af og udsatte for æresrelateret social kontrol (Danneskiold-Samsøe et al., 2019, s. 218). Drengene socialiseres i æresnormer og opdrages til at bestemme over og kontrollere deres søstre. De kan udøve æresrelateret social kontrol, de kan selv udsættes for den, og de kan både udsættes og udøve samtidigt (LOKK, 2014, s. 12-14). Litte-

raturen på området beskriver, hvordan det i nogle familier forventes, at drengene er heteroseksuelle og gifter sig med en, som familien billiger (Fabricius, 2018, s. 136). Hos pigerne kan der være en forventning om, at de skal opretholde ærbarheden ved at afholde sig fra førægteskabelig sex (Danneskiold-Samsøe et al., 2011, s. 34-35) og gifte sig med en, som familien accepterer (Fabricius, 2018, s. 137). Pigerne ærbarhed bliver sat i relation til hele familiens ry og familiens handlemuligheder (Danneskiold-Samsøe et al., 2019, s. 35), hvilket betyder, at pigerne kan være langt mere begrænsede i det sociale liv, end drengene er (Fabricius, 2018, s. 137). Begrebet *ære* kan, i denne kontekst, forstås ud fra en æresideologi, der består af et æreskodeks med et regelsæt for, hvilken adfærd, der giver ære og vanære. Æren centrerer sig omkring kvinders seksualitet og ære. Vanære er bundet op på, at offentligheden får kendskab til den vanærende adfærd. Når vanærende adfærd bliver offentligt kendt, så kan familien føle sig forpligtet til at komme med repressalier (Fabricius, 2018, s. 13-15). Den kollektivistiske struktur kan motivere til at genoprette æren, når den krænkes, hvorfor der kan være mange aktører i familien, som bifalder den æresrelaterede sociale kontrol og vold (Fabricius, 2018, s. 133; Danneskiold-Samsøe et al., 2019, s. 35). Litteraturen peger på, at kollektivistiske familier, hvor disse æresnormer står stærkt, især kommer fra MENAPT og lande i Asien. Den viser desuden, at stærke æresnormer findes i kristne, muslimske og hinduistiske grupper (MÆRK, 2025, s. 5).

Omfanget i Danmark

Der er ikke en samlet oversigt over antallet af æresrelaterede konflikter i Danmark. Det kan skyldes, at der eksisterer en barriere af frygt hos personerne, som oplever konflikterne, idet de kan være bange for, at det vil få konsekvenser (Udlændinge- og Integrationsministeriet, 2022, s. 24-26). I Danmark oplever vi en større grad af æresrelaterede konflikter. Tal fra 2024 viser, at RED - Center mod æresrelaterede konflikter (herefter RED) modtog 1405 henvendelser, hvor borgeren enten selv har været i eller har været i kontakt med æresrelaterede konflikter. 271 henvendelser foregik hos RED Safehouse og RED+, som er en stigning på 45% i forhold til 2023, mens 1134 henvendelser blev foretaget til RED Rådgivning. Af disse henvendelser er 78% foretaget af kvinder, 14% af mænd og 8% af andet/ukendt (RED, 2025). Endvidere viser analyser, at langt størstedelen af henvendelser angående æresrelaterede konflikter kommer fra indvandrere eller efterkommere (VIVE, 2023, s. 8). Af de 1134 henvendelser, som RED modtog, omhandlede 531 negativ social kontrol, 316 havde været udsat for trusler, mens 494 og 290 havde været udsat for henholdsvis psykisk og fysisk vold. Ligeledes viser det, at én hen-

vendelse kan indeholde flere henvendelsesårsager, men at hver henvendelse dokumenteres enkeltvist. Af de personer, som henvendte sig, var 576 unge mellem 12 og 30 år, altså lige over halvdelen, mens resten fordelte sig på kommuner, voksne, forældre, krisecentre, skoler og uddannelsesinstitutioner (RED, 2025, s. 19-20). Henvendelserne kommer dermed fra et vidtrækkende spektrum af fagpersoner, som ønsker viden inden for feltet, og unge og voksne, som har behov for hjælp og rådgivning.

Relevant lovgivning

Den danske strafferet udgør det retlige fundament for reaktioner på kriminalitet og afspejler de værdier og hensyn, som det danske samfund ønsker at beskytte (Retsinformation, 2025a). Følgende kapitler fra Straffeloven er relevante for forståelsen af specialets felt: kapitel 23 (*Forbrydelser i familieforhold*), kapitel 25 (*Forbrydelser mod liv og legeme*) og kapitel 26 (*Forbrydelser mod den personlige frihed*). Under kapitlerne fokuseres der på specifikke paragraffer. Disse er § 215 a omhandlende udlandsophold, som bringer børns sundhed og udvikling i fare, såkaldte genopdragelsesrejser, under kapitel 23, §§ 243-245 i kapitel 25, som koncentrerer sig om fysisk og psykisk vold, samt §§ 260-261, der fokuserer på tvang og frihedsberøvelse under kapitel 26 (Retsinformation, 2025a; Baumbach, 2024a; Baumbach, 2024b). Den psykiske del af volden fokuserer på adfærd til at styre en anden person, herunder gennem negativ social kontrol, mens den fysiske vold orienterer sig mod de overgreb, såsom slag, offeret påføres af en anden. § 215 a og §§ 260-261 er målrettet tvang af individer til at handle eller agere på bestemte måder, indgå i tvangsægteskaber, tvungen beklædning, der skjuler ansigtet, samt genopdragelsesrejser (Retsinformation, 2025a; Baumbach, 2024a; Baumbach, 2024b). Genopdragelsesrejser er, at unge under 18 år sendes til udlandet med det formål at indprente den unge med landets normer og værdier. For personer over 18 år kaldes det ufrivilligt udlandsophold (Udlændinge- og Integrationsministeriet, 2025, s. 26). Jf. § 215 a, §§ 243-245 og §§ 260-261 forsøger man at kriminalisere en række overgreb på borgere i Danmark, som vold, tvang, fastholdelse og lignende. Paragrafferne er udvalgt, da vi mener, at de koncentrerer sig om forhold, der kan gøre sig gældende i forbindelse med æresrelaterede konflikter. Det er ikke udelukkende gennem dansk lovgivning, at der fokuseres på individers ret til at kunne agere frit. I FN's *Verdenserklæring om Menneskerettigheder* opstilles en række artikler, der omhandler de rettigheder, som ethvert menneske er underlagt. Eksempelvis opstilles i artikel 3, at "Enhver har ret til liv, frihed og personlig sikkerhed" (Institut for Menneskerettigheder, u.å., s. 3), hvilket læner sig op ad de problematikker, som man forsøger at bekæmpe ved æresrelaterede konflikter.

Æresrelateret social kontrol og vold – Et socialt problem

Æresrelateret social kontrol kan komme til udtryk på flere forskellige måder, som varierer i omfang og alvor (Fabricius, 2018, s. 124; Danneskiold-Samsøe et al., 2019, s. 10-19). Fælles for formerne er, at de typisk har til formål at beskytte eller genoprette familiens eller slægtens ære gennem regulering af individets adfærd. En central form er social kontrol i hverdagen, hvor familie eller netværk overvåger og regulerer den unge. Det kan handle om begrænsninger i forhold til, omgangskreds, påklædning eller hvor man må opholde sig. Her kan kontrol også udøves gennem søskende eller udvidet familie. En anden form er psykisk kontrol og pres, som kan indebære skyld, skam eller trusler om udstødelse, hvis man ikke lever op til familiens normer. Der findes også mere indgribende former, som tvang i relationer, herunder pres til ægteskab eller valg af partner. I nogle tilfælde kan det udvikle sig til tvangsægteskaber, hvor individets egne ønsker tilsidesættes. En yderligere form er fysisk kontrol og vold, hvor sanktioner kan inkludere fysisk afstraffelse eller frihedsberøvelse. Dette bruges som middel til at håndhæve normer og afskrække fra normbrud. Endelig kan man tale om kollektiv kontrol og vold, hvor flere medlemmer af familien eller netværket er involveret i handlingerne og i at regulere individet. Dermed kommer kontrollen og volden også fra det bredere sociale fællesskab. Disse former overlapper ofte hinanden og kan optræde i kombination, hvilket gør æresrelateret social kontrol og vold til en kompleks problemstilling, der kan være svær at identificere og håndtere (Danneskiold-Samsøe et al., 2019; RED, u.å.a).

Forskningen er polariseret, når det kommer til perspektiver på æresrelateret vold. I et kulturalistisk perspektiv ses kultur som en årsagsforklaring på volden. I et multikulturalistisk perspektiv forstås kultur som en forståelsesramme, så her skal volden forstås i dens egen, frem for tilskuerens, historiske, sociale og kulturelle kontekst. I et universalistisk perspektiv forstås volden som universel, da den forekommer i alle kulturer. Årsagsforklaringen er magt og kontrol. Endeligt findes der et intersektionelt perspektiv, hvor individets sammenvævninger af udsathedanner danner en specifik form for undertrykkelse, som påvirker individets levevilkår, ressourcer og muligheder (SIRI, 2019, s. 20-24).

Ifølge litteraturen kan unge med minoritetsetnisk baggrund reagere forskelligt på æresrelaterede konflikter. Nogle sætter spørgsmålstejn ved forældrenes værdier, og det kan medføre, at unge lever et dobbeltliv over for forældrene, hvilket kan være risikabelt, og kan føre til splitelse og forvirring i identitetsdannelsen hos et ungt menneske (Fabricius, 2018, s. 127-128;

Mørck, 1997, s. 111). Andre unge accepterer og internaliserer forældrenes værdier eller tilpasser og indordner sig værdierne, selvom de oplever dem som uretfærdige (Fabricius, 2018, s. 125). Videre er nogle af de unge med til at reproducere og opretholde den æresrelaterede sociale kontrol (LOKK, 2014, s. 14). Ydermere er der de unge, der gør oprør, stikker af hjemmefra eller søger professionel hjælp, for dem kan der være risiko for at blive udstødt, og for nogen kan der være forhandlingsmuligheder inden for familien (Fabricius, 2018, s. 125-126).

Unge udsat for æresrelateret social kontrol lever i en stresstilstand, fordi de bliver overvåget og kontrolleret, både i privatsfæren og i det offentlige rum. De er stressede, fordi de er bange for at blive opdaget i en adfærd, som familien ikke billiger, og fordi de lever et liv med vold (Fabricius, 2018, s. 124-125). Der ligger et stort pres på de unge, når de skal værne om familiens position og ære, og mange oplever stor skyld og skam, hvis de har begået en ærekrænkende handling (Fabricius, 2018, s. 128, 133). En konsekvens ved æresrelateret social kontrol er, at de, der udsættes for den, ikke får lov til "(...) at udleve deres fulde potentiale og udnytte alle de kompetencer de har – (...) som både de og samfundet går glip af." (Fabricius, 2018, s. 102). Den æresrelaterede sociale kontrol kan påvirke koncentrations- og indlæringssevnen og hindre udsatte i at færdiggøre en uddannelse eller komme i beskæftigelse (Fabricius, 2018, s. 129; Olsen & Dahl, 2023, s. 11). Æresrelateret social kontrol kan føre til et liv med pres, traumer, kriser og, i yderste konsekvens, kan det føre til drab. Det kan også føre til isolation og psykisk mistrivsel og er et komplekst socialt problem, der skal tages alvorligt (Olsen & Dahl, 2023, s. 11; Fabricius, 2018, s. 124, 192).

I et socialkonstruktivistisk perspektiv ses sociale problemer som noget, der skabes, formes og undersøges. Det betyder, at forskellige perspektiver giver forskellig viden om et socialt problem og måden, hvorpå det anskues, er med til at definere, hvad problemet er. Det betyder endvidere, at sandheden ikke er givet, men at den ser forskellig ud for den enkelte. Forskellige måder at anskue et socialt problem på kan også bidrage til, at nye perspektiver kan være med til at forme praksis, og hvordan de løses (Villumsen & Rysgaard, 2021, s. 179-181). En gængs måde at betragte et socialt problem er, at det kan betegnes som et samfundsforhold, der ønskes ændret (Ejrnæs & Monrad, 2017, s. 53). Den ovenstående udlægning af lovgivningen bakker op om, at der fra politisk side er interesse i at løse problematikken, og at æresrelateret vold ikke accepteres i det danske samfund. Desuden findes der flere indsatser i Danmark, der skal bidrage til at løse den æresrelaterede social kontrol (Nordisk Ministerråd, 2020, s. 8).

Indsatser på området

Der findes relativt mange indsatser på området i Danmark, hvis man sammenligner med andre nordiske lande. Der eksisterer indsatser, der arbejder på et strategisk niveau med lovgivning, nationale strategier og styringsmodeller. På et praksisniveau findes der indsatser, der arbejder direkte med borgere, med rådgivning af fagprofessionelle og kompetenceopbygning af aktørerne på området (Nordisk Ministerråd, 2020, s. 8, 29). Specialet forholder sig til det sidstnævnte niveau. Indsatser kan desuden inddeles i tre kategoriseringer: Opbyggende, foregribende og indgribende indsatser. I de opbyggende indsatser fokuseres der på en bred målgruppe og et bredt indhold, som kan oplyse om emner, der kan have indflydelse på æresrelateret social kontrol. I de foregribende indsatser fokuseres der på specifikke målgrupper og orienterer sig mere mod æresrelateret social kontrol. Det sker ved at sætte en dæmper på risikoadfærd og rådgive myndigheder. Den indgribende indsats træder i kraft, når den æresrelaterede sociale kontrol er udøvet, hvilket kan være terapi- og krisecenterindsatser (Nordisk Ministerråd, 2020, s. 16). Specialet beskæftiger sig med RED Rådgivning, som er forankret under RED, der arbejder opbyggende, foregribende og indgribende. Deres tilbud består af telefonisk rådgivning til både borgere og fagprofessionelle, en online brevkasse og gratis oplæg for fagprofessionelle, unge og forældre (Nordisk Ministerråd, 2020, s. 32-33). Ofte holdes disse oplæg ude på gymnasier, hvor der også laves workshops (bilag 5, s. 5). RED har også særligt sikrede krisecentre, som arbejder indgribende og er specialiserede i æresrelaterede konflikter, RED Safehouse & krisecenter, som specialet også beskæftiger sig med. De har tre safehouses og krisecentre for unge i alderen 16-30 år, hvor et af dem, RED+, er for LGBT+ unge. Endvidere har de i januar 2026 åbnet RED Family Shelter, som er et krisecenter for familier i æresrelaterede konflikter (RED, 2026a, 2026b; Nordisk Ministerråd, 2020, s. 32). Yderligere beskæftiger specialet sig med en tredje indgribende indsats, nemlig VestaRAM Krisecenter, som er et krisecenter for voldsudsatte kvinder og deres børn. Hvortil de også har erfaring og kompetencer inden for æresrelaterede konflikter (VestaRAM Krisecenter, 2024).

Litteraturgennemgang

For at undersøge den eksisterende litteratur på området udførtes flere forskellige systematiske litteratursøgninger. Søgningerne udførtes på følgende databaser: Google Scholar, Bibliotek.dk, Danmarks Forskningsportal, Retsinformation.dk og Primo. Søgningen blev begrænset til litteratur publiceret på dansk, skandinavisk og engelsk i et interval mellem årene 1990-2026. I

søgningen blev følgende søgeord blandt andet benyttet: æresrelaterede konflikter, æresrelat*, negativ social kontrol, honour-related violence. Derfra blev resultaterne sorteret ud fra relevans. I starten havde vi størst fokus på litteratur specifikt vedrørende æresrelaterede konflikter for at tilegne os viden om området og finde videnshuller. Der blev gjort brug af asterisksymbolet og af ord som OR for at finde så meget relevant litteratur som muligt samt AND for at konkretisere og indsnævre søgningen.

Eksempelvis blev der på Google Scholar søgt med søgestrengen ”æresrelateret*”, og det gav 164 resultater. Derefter blev søgningen specificeret, og søgestrengen ændret til ”æresrelateret* AND social kontrol*”, som gav 96 resultater. For at indskrænke søgefeltet endnu mere endte søgestrengen ud i; ” æresrelateret* AND social kontrol* AND teori*”, der resulterede i 66 resultater. Ydermere blev der indskrænket, eftersom søgningen blev gjort til ”sorter efter relevans”, hvilket resulterede i 47 resultater. I gennemgangen af de 47 søgeresultater frasorteredes 36 resultater, som omhandlede andre målgrupper og områder. I gennemgangen af søgeresultaterne fremkom en videnskabelig artikel, som ledte frem til bogen, ”Æresrelateret social kontrol – Teori og praksis i socialt arbejde” af Sofie Danneskiold-Samsøe, Yvonne Mørck og Bo W. Sørensen. Det gav anledning til en kædesøgning, som endte med en ny søgning på Primo, hvor søgestrengen ”ære*” samt begrænsningen af bøger og Danmark, gav 35 resultater, hvorefter der, for at få en mere indskrænket søgning på emnet, frasorteredes 23 søgeresultater ved afkrydsning af begrænsningsfeltet årstal 2015-2026. Af de tilbageværende 12 søgeresultater, frasorteredes yderligere 11 søgeresultater, da de ikke var relevante. Det sidste søgeresultat blev undersøgt, hvilket gav følgende bog: ”Når ære er på spil: en metodebog om æresrelateret konflikter i Danmark” af Susanne W. Fabricius. Denne litteratur blev valgt for at få en bedre forståelse af vores problemstilling og for at kunne udvikle en problemformulering. Yderligere førte litteraturen også til bogen, ”Familien betyder alt – Vold mod kvinder i etniske minoritetsfamilier” af Sofie Danneskiold-Samsøe, Yvonne Mørck og Bo W. Sørensen samt bogen, ”Æresrelaterede forbrydelser – strafferetlige perspektiver” af Kumm Sabba Mirza, som også gav baggrundsviden. Ydermere fandt vi relevant litteratur i ovennævnte litteraturs referencelister.

Ikke desto mindre giver litteratursøgningen et sparsomt grundlag for litteratur, forskning og rapporter på området inden for æresrelaterede konflikter. Det giver os en forståelse af feltet, som værende underbelyst, hvilket kan være grundet, at det er et emne præget af berøringsangst. Dette giver os et argument for relevansen af at bygge videre på den eksisterende viden og

bidrage til et forholdsvis nyt forskningsfelt, som stadig er under udvikling og hvori, der findes dilemmaer og polariseringer samt at omsætte specialets analyse og dets fund til at identificere udviklingspotentialer i det sociale arbejde.

Problemformulering

Problemfeltet og litteraturgennemgangen gør det relevant at undersøge fænomenet æresrelaterede konflikter yderligere, og fører til følgende problemformulering og forskningsspørgsmål.

Hvordan forstås æresrelaterede konflikter af unge og fagprofessionelle, og hvordan hænger problemforståelsen og de unges behov sammen med de indsatser, som tilbydes?

- *Hvordan forstås henholdsvis etniske minoritetsunge, som har været involveret i æresrelaterede konflikter, og fagprofessionelle dette fænomen?*
- *Hvad er de unges behov og den sociale indsats?*
- *Hvilke sammenhænge og kontroverser er der mellem forståelserne, behovene og indsatserne?*

Videnskabsteori

I følgende afsnit præsenteres specialets videnskabsteoretiske ståsted. Socialkonstruktivismen vælges, da den stiller sig kritisk til samfundsstrukturen og -forståelser (Rasborg, 2021), hvilket anses som et relevant perspektiv i forhold til problemformuleringen. Ydermere redegøres der for fortolkningsrammer og betydningen for, hvordan fænomener forstås og analyseres.

Socialkonstruktivisme

Socialkonstruktivismen bygger på en forståelse om, at sociale konstruktioner er definerende for den samfundsmæssige virkelighed, vi opfatter. Fra et epistemologisk synspunkt fokuseres der på, at det er den videnskabelige viden om virkeligheden, der er socialt konstrueret, mens det ontologiske udgangspunkt er, at selve virkeligheden er socialt konstrueret. Synspunkterne smelter dog mere eller mindre sammen. I epistemologisk forstand lægges der tryk på, at viden om samfundet ikke er objektiv og endegyldig, men forandrer sig i takt med samfundet. Dette bevæger sig over i socialkonstruktivismens ontologiske synspunkt, hvor det er de sociale aktørers viden og praksisser, som konstruerer den sociale virkelighed (Rasborg, 2021). Herigennem er formålet i socialkonstruktivismens ontologi at undersøge forståelsen af ting og fænomener frem for disse ”i sig selv”. Et andet vigtigt element er individers indsigt i det begrebslige sprog

(subjektet) for at kunne betegne fænomener og genstande (objektet) (Rasborg, 2021, s. 410). Et basalt eksempel vil være at kunne identificere himlen som blå. Individet skal have viden om, hvad “blå” indebærer, før denne kan benytte begrebet til at betegne himlen som blå. En vigtig konsekvens af det socialkonstruktivistiske perspektiv er, som nævnt, at objektiv viden om det, vi undersøger, ikke er opnåelig. Dette skyldes, at vi som sociale aktører er præget af egne perspektiver – kultur, viden, historie og sociale position – hvilket gør fuldstændig neutralitet umulig. Derfor skabes virkeligheden for mennesker af mennesker i kommunikative udvekslinger med hinanden (Christensen et al., 2021, s. 178). Fortolkningsrammen i specialet er udformet gennem vores individuelle sociokulturelle baggrund og er forsøgt at gøres til en samlet forståelse for, hvad æresrelaterede konflikter indebærer. Dette har vi gjort tidligere (jf. *Problemfelt; Problemformulering*).

Med socialkonstruktivismen anskuer vi, hvordan æresrelaterede konflikter konstrueres alt efter, hvem man taler med. Dermed giver det et ståsted med mulighed for opmærksomhed på, hvordan socialarbejderens fortolkningsrammer har betydning for udførelsen af det sociale arbejde. Ligeledes giver det et indblik i den samfundsmæssige fortolkning af æresrelaterede konflikter, ligesom unges fortolkningsrammer af det sociale problem kan beskues. Dette er også med til at skrue fokuset ind på eventuelle ligheder og forskelle i diverse fortolkningsrammer.

I et socialkonstruktivistisk perspektiv vil æresrelaterede konflikter ikke ses som et entydigt og objektivt fænomen, men som noget der skabes gennem sociale processer, sprog og fortolkninger (Rasborg, 2021). Det betyder, at både de unge og de fagprofessionelle kan have forskellige forståelser af, hvad æresrelaterede konflikter er, og hvornår noget opfattes som dét. I specialet kan vi derfor bruge socialkonstruktivismen til at analysere, hvordan de forskellige aktører forstår og konstruerer fænomenet, æresrelaterede konflikter, og hvilke betydninger de unge og de fagprofessionelle tillægger deres oplevelser og handlinger i forbindelse med fænomenet.

Videnskabsteorien kan også bruges til at undersøge sammenhængen mellem problemforståelserne på området samt eksisterende indsatser. Hvis fagprofessionelle, for eksempel, forstår æresrelaterede konflikter som et kulturelt eller familiært problem, kan det påvirke, hvilke typer indsatser de vælger at arbejde med, såsom rådgivning eller oplysninger om æresrelaterede konflikter. Hvis problemet derimod konstrueres som en krænkelse af de unges rettigheder og frihed, kan indsatserne i højere grad fokusere på beskyttelse, støtteforløb eller myndighedsindgreb. På den måde hjælper videnskabsteorien med at analysere, hvordan bestemte forståelser

af problemet hænger sammen med de løsninger, der sættes i værk i samfundet (Christensen et al., 2021, s. 181).

Derudover kan socialkonstruktivismen bruges til at reflektere over vores egen rolle i specialet. Videnskabsteorien kan hjælpe os med at være bevidste om, at vores egne perspektiver, begreber og valg af teori også er med til at forme, hvordan vi analyserer og fremstiller æresrelaterede konflikter (Monrad, 2018, s. 115-116). Herudover er vi opmærksomme på, hvordan vi placerer os som socialkonstruktivister. Nogle ville eksempelvis mene, at æresrelaterede konflikter ikke er et socialt problem. Denne overbevisning er vi dog ikke enige i. Vi mener at fænomenet har sin rod i interaktioner mellem individer og befinder sig i de sociale kontekster. Herved fungerer vi som medskabere af, hvordan fænomenet kan forstås som et socialt problem og herigennem sætter fokus på konstruktionen af fænomenet og de forskellige perspektiver, som fænomenet omhandler.

Endeligt er æresrelaterede konflikter i Danmark et forholdsvist nyt fænomen (jf. *Problemfelt*). Derfor eksisterer der til stadighed ikke én omsluttende forståelse af, hvad fænomenet konkret indebærer, hvorfor denne forståelse stadig er under konstruktion. Dette ligger ydermere til grund for, hvorfor socialkonstruktivismen er relevant.

Metode

I nedenstående afsnit præsenteres brugen af GAI og adgangen til vores felt og informanter. Derefter udfoldes det semistrukturerede interview som metode, et kritisk blik på interviews samt vignetmetoden. Ydermere forklares interviewguiden, transskribering præsenteres og til sidst udfoldes etiske overvejelser.

GAI

GAI-værktøjet ChatGPT er benyttet som en idégenerende støtte og en løbende sparringspartner, som vi har forholdt os kritisk til. Hertil er værktøjet brugt til at udforme en vignetcase. Der er undervejs blevet vurderet og justeret i de genererede idéer, og værktøjet fungerer derfor som et supplement.

Adgang til feltet og informanterne

Adgangen til feltet og informanterne har ikke været en lineær proces, men har været dynamisk, hvor vi har haft flere problemformuleringer oppe at vende. De har udviklet sig i takt med, hvilke informanter vi har fået adgang til og dermed den empiri, vi har tilvirket os (Monrad,

2018, s. 132, 138). I første omgang ønskede vi at gå ind i REDs indsatser VærDig og VærFamilie, hvor vi ville interviewe fagprofessionelle samt unge og forældre, der står midt i æresrelaterede konflikter og er en del af indsatserne. Vi vil gerne interviewe brugerne, fordi det er vigtigt for os at høre deres perspektiver på en indsats, der er målrettet dem, og eftersom mennesker i udsatte positioner er underrepræsenterede i forskningen (Rømer & Müller, 2022, s. 9). Vi argumenterer for, at mennesker i æresrelaterede konflikter befinder sig i en udsat position, da de, i forlængelse af deres sociale problemer, enten er ekskluderet eller er i risiko for at blive det i nogle af samfundets arenaer eller livsområder, og derfor ikke har lige mulighed for at indgå i samfundet som alle andre (Rømer & Müller, 2022, s. 9).

Vi kontaktede lederen af RED Rådgivning (herefter omtalt som RED) med henblik på at fungere som gatekeeper og give os adgang til de fagprofessionelle og brugerne (Monrad, 2018, s. 132). Ad den vej fik vi adgang til vores første informant, der arbejder som rådgiver i RED, som er anonymiseret og kaldes Fagprofessionel 1. Derefter benyttede vi os af sneboldmetoden som en anden adgangsstrategi (Monrad, 2018, s. 132). Fagprofessionel 1 førte os til sin kollega Fagprofessionel 2, der også er rådgiver i RED. Vi spurgte dem, om de kunne sætte os op med brugerne i håb om, at personalet også kunne fungere som gatekeepere og give os adgang til brugerne, som vi ellers ikke kunne få adgang til (Rømer & Müller, 2022, s. 10; Monrad, 2018, s. 132). Personalet kunne dog ikke give os adgang til hverken de unge eller forældrene.

Efterfølgende kontaktede vi MÆRK, som rådgiver og tilbyder specialiseret hjælp i æresrelaterede konflikter. Derudover har de en familieindsats, der hjælper familier, hvori børnene begrænses i at leve og træffe beslutninger i overensstemmelse med dets alder på baggrund af æresnormer og familiens ry (MÆRK, 2025, s. 18; MÆRK, u.å.b). Vi kontaktede dem med henblik på at få et interview med unge og forældre i familiebehandlingsindsatsen, hvilket heller ikke lykkedes. Det betød, at vi var nødt til at gå andre veje og ændre i vores problemformulering løbende, således at den ikke fokuserede på brugernes forløb i en specifik indsats. Dernæst kontaktede vi Søstre mod vold og kontrol, der støtter piger og kvinder udsat for negativ social kontrol (Jensen et al., 2023, s. 8). De kunne heller ikke sætte os i kontakt med unge erfaringspersoner. Det betød, at vi gennem vores adgangsproblemer fik en forståelse af vores felt som værende meget sårbart og sværttilgængeligt. Dét, at de fagprofessionelle ikke gav os adgang til de unge eller forældrene, de arbejder med, kan vidne om, at de ønsker at beskytte dem og vurderer, at det er for krævende for dem at deltage, eller at det kan gå ud over den relation og det sociale arbejde, de har sat i gang omkring brugerne (Monrad, 2018, s. 131-132).

Dernæst ændrede vi vores adgangsstrategi, og vi kontaktede flere unge gennem Facebook og LinkedIn, som har stået frem i offentligheden med deres historier og oplevelser med æresrelaterede konflikter. Vi beskrev grundigt specialets formål og hvad et interview ville kræve af dem for at skabe transparens og et informeret grundlag, hvorved de kunne vurdere, om de havde lyst til at stille op til et interview (Monrad, 2018, s. 133). På den måde lykkedes det os at få tre erfaringsinterviews, som er anonymiseret med akronymer. Vores første informant, Amir, er 25 år, men den æresrelaterede konflikt, han står i, startede, da han var 18 år gammel, da han fortalte sin mor, at han er en transkønnet mand (bilag 1, s. 7). Desuden har han for nyligt fortalt sin mor, at han ikke er religiøs, hvilket har skabt en ny æresrelateret konflikt (bilag 1, s. 4-5). Den næste informant, Moe, er 31 år, og den æresrelaterede konflikt, han stod i, startede i teenagealderen, da han begyndte at skabe sin egen identitet. For ham handlede det om, at han gerne ville leve et liv, der var anderledes, end det hans forældre havde levet. Det kom blandt andet til udtryk ved, at han gerne ville have en dansk kæreste (bilag 2, s. 1-2). Den tredje informant, Safia, er 22 år. For to år siden valgte hun at flygte fra sin familie, da hendes frihed blev mere og mere indskrænket i takt med, at hun blev ældre. Familien mente, at hun skulle giftes, tage en uddannelse og var dikterende omkring hendes liv. Hun har tidligere været udsat for en genopdragelsesrejse, og da hun ikke længere er religiøs, var hun bange for, at det ville blive opdaget, og hvilke konsekvenser det ville få for hende (bilag 3, s. 3). RED Safehouse definerer deres ungemålgruppe som værende i alderen 16-30 år (RED, 2025, s. 4). Vores erfaringsinformanter er på interviewtidspunktet mellem 22-31 år, men var på tidspunktet for de æresrelaterede konflikter mellem 16-30 år, hvorfor vi arbejder ud fra RED Safehouse's definition af unge.

Eftersom at vores erfaringsinformanter er fundet uden om konkrete indsatser, var vi åbne for at inddrage andre fagprofessionelle, der arbejder med æresrelaterede konflikter. Her brugte vi en fjerde adgangsstrategi, hvor vi kontaktede nogen i vores eget netværk (Monrad, 2018, s. 132). Vi kontaktede Fagprofessionel 3 og 4, der både ejer og leder VestaRAM Krisecenter (herefter VestaRAM) (bilag 4, s. 1).

Endeligt skulle vi afholde et ekspertinterview med en forsker, som har skrevet litteratur omhandlende emnet, hvor der blev udarbejdet en interviewguide. Dette lykkedes ikke, da aftalen blev udskudt gentagende gange, hvilket gjorde det for tidsmæssigt omstændigt på daværende tidspunkt i processen.

Interview

I forsøget på at få indsigt i hvordan problemforståelser forstås og konstrueres i mødet mellem fagprofessionelle, unge og familier, gør vi brug af den kvalitative metode, interview. Idéen med interviews er at udforske, hvordan informanterne konstruerer deres forståelse af verden gennem deres synspunkter, erfaringer og oplevelser. Der eksisterer forskellige interviewtilgange og endnu flere interviewtyper, og der fokuseres i specialet på semistrukturerede ansigt-til-ansigt interviews (Kvale & Brinkmann, 2015; Tanggaard & Brinkmann, 2020a). Det semistrukturerede interview karakteriseres ved, at det placerer sig mellem det løst strukturerede interview og det stramt strukturerede interview. I forbindelse med det semistrukturerede interview opstilles en interviewguide. Den fungerer vejledende, idet den danner rammerne for, hvor interviewet indledningsvist tænkes at føre hen samt hvilke temaer, som ønskes behandlet (bilag 8; bilag 9; bilag 10). Essensen med den vejledende interviewguide er dog, at man forsøger at skabe en fleksibel og flydende dialog mellem interviewer og informant. Derfor er der i denne interviewform generelt frie rammer, hvor interviewer og informant i fællesskab skaber retningen for interviewet. Herigennem nærmer det semistrukturerede interview sig en hverdagssamtale, men har et sigte og indeholder en formuleret tilgang og teknik. Det er semistruktureret og derfor hverken en komplet hverdagssamtale eller et lukket spørgeskema (Kvale & Brinkmann, 2015; Tanggaard & Brinkmann, 2020a). Med den semistrukturerede interviewform følger vi en vejledende plan for de tematikker, vi ønsker besvaret i forbindelse med interviewudførelsen samtidig med, at vi er åbne for de tematikker, vi ikke har forudset, som informanterne kan frembringe.

Interviewene, på nær ét, er gennemført online. Det indebærer fordele og ulemper i forhold til det klassiske fysiske ansigt-til-ansigt interview. Ulemperne skal findes i at med den online interviewform, kan man rende ind i tekniske problemer, såsom dårlig forbindelse, der kan give opbrud i interviewet og herigennem gøre det problematisk at færdiggøre eller, i det hele taget, starte interviewet. Ligeledes er det ikke en forudsætning, at alle deltagende parter har samme indsigt i brugen af online værktøjer. Herudover kan der være en risiko i onlineinterviews ved, at den interviewede ikke er helt tilstedeværende og engageret i samtalen, som de, for eksempel, vil være i forbindelse med ansigt-til-ansigt interviews (Bryman, 2016, s. 492). Fordelene ved brug af onlineinterviews er, at man kan kaste et langt større net ud og have muligheden for at interviewe i alle afkroge. Dette gør det også i højere grad muligt at imødekomme eventuelle pludselige ændringer lige inden interviewene, idet onlineinterviews er mere fleksible. Vi er

bevidste om, at fraværet af fysiske ansigt-til-ansigt interviews kan reducere oplevelsen af nærhed og hæmme tillidsskabelsen, herunder den uformelle indledning og relationsopbygning. Dette er specielt væsentligt, når man snakker med de unge informanter. Vi vurderer dog, at ved at afholde interviewene online med kamera tændt, stadig kan opbygge tillid til de unge ved ikke direkte at træde ind i deres rum, men stadig sørger for at de taler direkte til os gennem kameraet. Dermed mener vi stadig, at vi mestendels opretholder elementerne ved et fysisk tilstedeværende ansigt-til-ansigt interview, bare som et online "ansigt-til-ansigt" interview. Herudover har de unge informanter alle tidligere været ude at tale om deres oplevelser og problematikker, hvorfor de kan være vant til at tale om fænomenet.

Oprindeligt havde vi i tankerne at interviewe de unge informanter fysisk. Det ender dog med kun at være et af disse interviews, som afholdes fysisk, da der ændres i interviewtidspunkterne, hvorfor vi tager interviewene online for at imødekomme ændringerne. Der er også færre sikkerhedsrisici ved at afholde interviewene online (Bryman, 2016, s. 492), hvilket gør sig markant gældende i vores problemstilling med at undersøge unge udsat for æresrelaterede konflikter. Dette er et meget følsomt emne, da der følger en række risici med ved at snakke om emnet, både for de unge og for de fagprofessionelle. Ved at gøre brug af onlineinterviews vil informanterne kunne befinde sig indenfor trygge omgivelser i sikkerhed fra den konflikt, de står i eller arbejder med. Derudover har krisecentret hemmelig adresse, hvorfor vi ikke kunne møde op hos dem.

Vi er endt med at bruge forskellige interviewtyper. Oprindeligt var tanken at have enkeltmandsinterviews ansigt-til-ansigt med fagprofessionelle og unge. Det er dog endt med at blive gruppeinterviews af de fagprofessionelle og enkeltmandsinterviews af de unge. Det gøres for at imødekomme de fagprofessionelles ønske om at blive interviewet sammen. Gruppeinterviews minder meget om enkeltmandsinterviewet. Gevinsten ved gruppeinterviews er, at deltagerne kan sætte hinanden i gang med at snakke, og man derfor kan dykke længere ned i emnet uden, at interviewerens nødvendigvis behøver at blande sig. Ulemperne ved gruppeinterviews ligger hovedsageligt ved risikoen for, at der er en enkelt deltager, som kan præge hele samtalen, således andre ikke kan få et ord ind. Hertil kan deltagere være mere tilbøjelige til at bevæge sig over i kulturelt acceptable svar i stedet for at afgive egne personlige holdninger, når de befinder sig i et gruppeinterview (Bryman, 2016, s. 500-522). I og med at vores gruppeinterviews kun består af to deltagere fra samme indsats, minder dette i højere grad om enkeltmandsinterviewene. Deltagerne kan her komme med uddybende svar på vores spørgsmål ved at inspirere

hinanden, men der er en risiko for, at den ene af deltagerne kan styre samtalen noget mere end den anden. Her ligger fordelene ved vores interviews dog i, at interviewerens har muligheden for at spørge den anden direkte, hvorfor dennes synspunkter ligeledes kan repræsenteres i interviewet.

Et kritisk blik på interviewet

Inden for den kvalitative forskning antages det generelt, at empiri kan lede til forståelser af fænomener. Men det at benytte sig af interview som metode til at producere empiri som fundament for vidensproduktion møder også kritik. Alvesson (2003, s. 13-14) anskuer interviewet som en kompleks social og sproglig begivenhed og argumenterer for, at interviewpersoner ikke er kompetente og moralske sandhedsproducenter, der blot handler i videnskabens tjeneste og afslører deres egne eller organisationers inderste indre. Der er en risiko for, at fagprofessionelle i organisationer, når de interviewes, taler ud fra *kulturelle manuskripter*. Det er på forhånd organisatoriske etablerede jargoner og konventioner, når de skal beskrive deres arbejde, da det kan være lettere end at skulle viderefremme deres egne unikke og komplekse erfaringer. Disse kulturelle manuskripter kan derfor komme til at overskygge virkelige og komplekse praksiserfaringer, hvis de fagprofessionelle blot taler ud fra organisationens standardiserede fagtermer. Et andet opmærksomhedspunkt, ved at interviewe fagprofessionelle er, at de kan forsøge at *indtryksstyre* under interviewet. Her kan de fagprofessionelle forsøge at give et godt indtryk af organisationen og sig selv for at opretholde loyaliteten til organisationen. Det kan betyde, at tabuer i organisationen tilbageholdes (Alvesson, 2003, s. 20-21). Et tredje opmærksomhedspunkt er, at de interviewede i organisationen, kan dreje interviewet strategisk til en *politisk handling*. Her kan der være risiko for, at de fagprofessionelle forsøger at fremme bestemte politiske dagsordner og interesser samt tilbageholder sandheden eller dele af den for at promovere sig selv eller organisationen. Andre opmærksomhedspunkter, der gælder for både interviews med fagprofessionelle og unge, og som er relevante i forhold til det socialkonstruktivistiske ståsted, er, at interviewet kan blive en *arena for konstruktionsarbejde*. Her argumenteres for, at sprog konstruerer verdenen mere end det afspejler den. Der er risiko for, at der i konstruktionen af informanternes beretninger kan være fiktive elementer, uagtet hvor præcist, de forsøger at gengive dem. Endvidere kan informanterne være underlagte *magtdiskursers spil*, hvor de kan have internaliseret visse hegemoniske diskurser inde for den socialhistoriske kontekst, de befinder sig i, og taler derudfra (Alvesson, 2003, s. 22-23). Med ovenstående in mente,

er vi bevidste om, at der kan være usikkerhed forbundet med vores indsamlede empiri (Alvesson, 2003, s. 25) og for at imødekomme kritikken af interviewet og styrke gyldigheden, har vi valgt at supplere med en anden metode, nemlig vignetmetoden (Ejrnæs & Monrad, 2012a, s. 14).

Vignetmetoden

I forbindelse med vores interviews med de fagprofessionelle laver vi en skreven vertikal vignet (Ejrnæs & Monrad, 2012b, s. 107), som sættes i spil i slutningen af interviewet. En vignet er en kort beskrivelse af et samfundsmæssigt fænomen, i vores tilfælde omhandlende en ung kvinde, som står i en æresrelateret konflikt. Vignetmetoden er relevant, da den bidrager til at afdække vores problemformulering, når det kommer til de fagprofessionelles forståelser af æresrelaterede konflikter, samt hvordan der bør handles fra fagprofessionelles side (Ejrnæs & Monrad, 2012a, s. 13). Det betyder dog ikke, at måden, hvorpå de fagprofessionelle udtrykker, at man bør handle, er i overensstemmelse med, hvordan de selv handler i en rigtig situation (Ejrnæs & Monrad, 2012c, s. 155). Vignetten bidrager, som tidligere nævnt, til at øge specialets gyldighed, da de fagprofessionelle forholder sig til fænomenet ud fra den samme kontekst og hændelsesforløb, så de taler ud fra en fælles referenceramme (Ejrnæs & Monrad, 2012a, s. 14-16). Desuden er der usikkerheder ved det kvalitative interview (jf. *Interview; Et kritisk blik på interviewet*). Her kan vignetten bidrage til, at det bliver nemmere at komme ind på kontroversielle eller følsomme emner, som informanterne ikke naturligt kommer ind på eller ville svare afvigende på. Dét, at vignetten er en fiktiv case, kan også være en fordel, da det gør det lettere at tale om. Der er også mulighed for at opstille dilemmafyldte situationer i casen, som de fagprofessionelle må forholde sig til (Ejrnæs, 2012, s. 120-121). Vores vignet indeholder et dilemma omkring Amina, vignettens hovedperson, og hendes ambivalens over for sin familie. Vi vil gerne vide, hvordan de fagprofessionelle vil løse dilemmaet (bilag 7). Vi fremlægger vignetten i en kontekst af gruppeinterview og er bevidste om, at de fagprofessionelles refleksioner sandsynligvis er mindre individuelle og nuancerede samt mere konsensussøgende, end hvis vi fremlægger den under enkeltmandsinterviews. Til gengæld kan det afdække en konsensus af forståelsen af fænomenet hos de fagprofessionelle (Ejrnæs, 2012, s. 137). En vigtig betragtning at gøre sig er, at vignetmetoden afdækker holdninger fremfor handlinger, som bedst afdækkes gennem, for eksempel, observationer (Ejrnæs & Monrad, 2012c, s. 151), men med vores problemformulering er det relevant at afdække holdninger og dermed forståelser af æresrelaterede konflikter. Dét, at inddrage en vignet, er et forsøg på at imødekomme nogle af de

kritikpunkter, vi har fremlagt i forbindelse med det at interviewe fagprofessionelle. Vignetten er gennem prompts på ChatGPT gjort så virkelighedsnær som muligt, da en vignette oftest er en realistisk beskrivelse af et fænomen. Dog er den unge kvinde og hendes situation fiktiv og udarbejdet gennem prompts, således at hun passer ind i vores interesse i specialet (bilag 7; Ejrnæs & Monrad, 2012a, s. 13). Efterfølgende rettede vi lidt i den vignette, som ChatGPT producerede, så den passede ind i vores speciale samt blev mere virkelighedsnær ud fra vores viden, på daværende tidspunkt, om æresrelaterede konflikter. Vi inddrager vignetten i den analyse, hvor vi analyserer de fagprofessionelles problemforståelser af æresrelaterede konflikter.

Interviewguides

Interviewguidene vil anvendes som en vejledning til, hvordan interviewer tænkes at interviewe informanterne. Den følger den semistrukturerede interviewstil, hvorfor den ikke skal følges slavisk, men fungere som pejlemærke for de tematikker, som ønskes at undersøges. Dette gøres for at give informanterne muligheden for at beskrive konflikten med afsæt i deres egne ord og synspunkter. Forskningsspørgsmålene udformes med udgangspunkt i den deduktive tilgang. Derfor funderes den på baggrund af de teorier og eksisterende empiri, som danner specialets fortolkningsramme indtil nu (Kvale & Brinkmann, 2015; Tanggaard & Brinkmann, 2020a). Interviewet lægger ud med en briefing af forløbet, hvor interviewerne introduceres og formalia klarlægges. Herefter spørges ind til informanterne for at starte interviewet blødt ud, i forsøget på at skabe et betryggende miljø, hvor både interviewer og informant kan føle sig komfortable til at snakke om præmissen for interviewet (Kvale & Brinkmann, 2015; Tanggaard & Brinkmann, 2020a). Derefter vil interviewer begynde at bevæge sig over i problemstillingen. Her vil spørges ind til informanternes konstruktion og forståelse af problemet, de arbejder med/befinder sig i samt deres oplevelser med æresrelaterede konflikter. I denne proces vil interviewer stille åbne, indledende spørgsmål, hvor intentionen er at sætte informanten i gang med at fortælle frit om sine oplevelser og synspunkter. Interviewer kan derefter stille uddybende og undersøgende spørgsmål. Der sigtes i interviewprocessen mod at undgå ledende spørgsmål for ikke at præge informantens svar (Kvale & Brinkmann, 2015; Tanggaard & Brinkmann, 2020a). Vi er dog med vores socialkonstruktivistiske ståsted opmærksomme på, at gennem de spørgsmål vi stiller i interviewene, er vi med til at konstruerer informanternes udsagn (Monrad, 2018, s. 115). Mod slutningen af interviewene giver vi ordet til vores informan-

ter og lader dem tage styringen. Meningen er, at informanterne herigennem kan give os et indblik i perspektiver, som vi ikke nødvendigvis har taget højde for, og derved kommer den induktive tilgang i spil. Vi gør samlet set brug af tre udformede interviewguides, som er tilpasset de unge og de to forskellige grupperinger af fagprofessionelle. Valget tages på baggrund af, at vi ønsker at præcisere de forskellige interviewguides til den person eller gruppe, som vi interviewer. Derfor vil der, i de diverse interviewguides, være enkelte forskelle i spørgsmålene, som er mere passende for den enkelte interviewperson og -gruppe. Hovedessensen i dem alle er dog stadig at fokusere på konstruktionen og forståelsen af problemforståelserne, behovene og hvorledes disse hænger sammen med de indsatser, som tilbydes (bilag 8; bilag 9; bilag 10).

Transskribering

I følgende afsnit beskrives transskriberingen, som danner fundamentet for det analytiske arbejde. Det mundtlige interviewmateriale transformeres til nedskrevet tekst ved hjælp af Teams. Teksten kan efterfølgende kodes, analyseres og sammenkobles til teorier og begreber (Poulsen, 2019, s.110). Transskriberingen laves på baggrund af optagede interviews, hvor mundtligt og skriftligt samtykke er givet. Interviewene deles efterfølgende ud mellem gruppemedlemmerne og transskriberes ud fra samme overordnede transskriberingsstil. Efterfølgende læses transskriberingerne igennem og optagelserne genhøres for at undgå uoverensstemmelser i transskriberingerne, hvilket styrker specialets pålidelighed. Der er stor forskel på det talte sprog og det skrevne sprog, hvilket har været i overvejelserne omkring den bedst mulige udførelse af transskribering. Talesprog har en flydende karakter, er præget af ufuldstændige sætninger, gentagelser af ord og tilbagevenden til tidligere udsagn, hvilket kan gøre tegnsætningen udfordrende og kan føre til muligt tab af information. Der gøres brug af en simpel transskriberingsstrategi, hvor fokus er på at transskribere så ordret som muligt samtidig med, at det skrevne sprog skal give mening og være forståeligt. Desuden slettes gentagelser fra transskriberingen og personlige oplysninger udelades (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 238-247).

Etik

I specialet udarbejdes og udføres semistrukturerede kvalitative interviews. Her er det vigtigt at have et fokus på etiske retningslinjer for at sikre, at interviewene foretages etisk forsvarligt. Der tages højde for etiske overvejelser for at skabe en fortrolighed mellem os og informanterne samt give informanterne den nødvendige information om interviewet. Informanterne har enten

givet mundtligt eller skriftligt samtykke til deltagelse og optagelse af interviewet. Her informeres de om, hvad samtykket handler om, og informanten gøres bevidst om, hvad formålet er, og hvordan de kan bidrage. Informanterne informeres også om, at deres deltagelse i projektet er frivilligt, og at de til hver en tid kan trække samtykket tilbage (Carlsen, 2018, s. 65). Den skriftlige samtykkeerklæring omhandler projektets formål, opbevaring af personoplysninger og rettigheder. Informanterne oplyses om, at de kan få adgang til transskriberingerne og blive anonymiseret, hvis det ønskes (bilag 11). De informanter, som ikke har mulighed for at underskrive en skriftlig samtykkeerklæring, informeres om de samme oplysninger (Carlsen, 2018, s. 262-263). Da æresrelaterede konflikter kan være et sårbart emne for informanterne, tages der højde for, at spørgsmålene ikke udformes, så de kan opleve gentraumatisering. Det gør vi blandt andet ved at fokusere på selve den æresrelaterede konflikt frem for den æresrelaterede vold. På trods af bevidstheden om et følsomt emne, er der ikke under interviewene oplevet eller mødt nogle etiske udfordringer. Transskriberingerne opbevares sikkert i overensstemmelse med GDPR-lovgivningen for at beskytte persondata, og alle oplysningerne i specialeskrivningen behandles fortroligt. Efter endt eksamen vil transskriberinger og optaget interviews slettes i overensstemmelse med databeskyttelseslovgivningen. Oprindeligt fik de unge muligheden for at blive anonymiseret, hvilket de lod være op til os. Vi ville gerne give dem en stemme, og derfor lod vi først deres rigtige navne stå. Som processen skred frem, blev vi dog bevidste om, at vi udstillede deres familiemedlemmer, som ikke har givet samtykke til at deltage. Vi tog overvejelser med til en vejledning, hvor vi blev gjort opmærksomme på, at informanter ikke altid er i stand til at se konsekvenser ved deres udtalelser. Vi udviser derfor hensyn og beskytter informanterne samt deres familier, der også inddrages i udtalelserne ved at anonymisere de unge (Carlsen, 2018, s. 260).

Gyldighed, pålidelighed og overførbarhed

I forbindelse med udarbejdelsen af specialet vurderes kvalitetskriterier løbende. I kvantitativ forskning vil man gøre dette gennem validitet (svarer på det, man siger, at man undersøger), reliabilitet (om det er muligt at gentage studiet 1:1) og generaliserbarhed (kan det breddes ud til den generelle befolkning eller målgruppe). I metodelitteraturen diskuterer man dog, om disse kan overføres til kvalitativ forskning. Nogle forsøger at oversætte kvalitetskriterier til en kvalitativ kontekst, mens andre mener, at kvalitetskriterierne i kvantitativ forskning er for rigide til at kunne gøre sig gældende i den kvalitative modpart (Monrad & Olesen, 2018; Tanggaard & Brinkmann, 2020b).

I specialet gør vi brug af de oversatte termer *gyldighed* (validitet), *pålidelighed* (reliabilitet) og *overførbarhed* (generaliserbarhed), da vi vurderer, at disse er mere passende begreber, når man arbejder inden for kvalitativ forskning. Gyldighed minder meget om validitet, idet fokuset stadig omhandler, om man faktisk undersøger det, man siger, at man undersøger. Dette gøres ved at opstille metodiske og teoretiske overvejelser og valg for, hvordan man vil undersøge fænomenet, samt hvordan sammenhængen mellem disse bedst belyser det undersøgte fænomen. Ligeledes er det essentielt for gyldigheden, at man operationaliserer diverse centrale begreber omhandlende fænomenet. Dette gør vi gennem problemfeltet, -formuleringen og dertilhørende forskningsspørgsmål. Her skruer vi vores fokus ind på, hvordan unge og fagprofessionelle forstår og konstruerer æresrelaterede konflikter. Dertil forsøger vi, for eksempel, at præcisere, hvordan vi arbejder med æresbegrebet, æresrelaterede konflikter, æresrelateret social kontrol og vold (jf. *Problemfelt*; Monrad & Olesen, 2018, s. 299-302). Pålidelighed vil i kvalitativ forskning sige åbenhed om processen. Dette skal forstås, således at processen fra start til slut er veldokumenteret, altså at læseren kan følge, hvordan vi bevæger os fra problemfeltet til -formuleringen, videre til metodevalg og teoriudvælgelse, over i en diskuterende analyse og slutteligt til den perspektiverende konklusion. Populært set, hvad man vil kalde "den røde tråd". Forudsætningen i pålidelighed er, at læseren kan følge, hvordan specialets proces førte til de fremlagte resultater, dog med den præmis, at de ikke nødvendigvis selv vil få samme resultater, hvis de selv udfører undersøgelsen. Denne præmis er grundet i, at der kan forekomme ændringer i, eksempelvis, interviewpersonernes svar, samt at det er meget besværligt at genskabe de specifikke kontekster, som de originale interviews afholdes i (Monrad & Olesen, 2018, s. 302-303; Tanggaard & Brinkmann, 2020b). Denne proces udtrykkes gennem vores metodeafsnit. I forbindelse med processen er det vigtigt at have med i overvejelserne om hvem eller hvad, man har en intention om at drage konklusioner om. Det kan nemlig være med til at påvirke indsamlingen af data og den eventuelle udvælgelse af informanter samt den kontekst, den indsamlede empiri behandles i. Nogle gange for at skabe dybdegående viden inden for et konkret problem, andre gange ønskes der at skabe almen viden, som også kan bruges andetsteds. Herigennem er det væsentligt at reflektere over, om undersøgelsens resultater kan gøre sig gældende i lignende situationer. Det er, hvad overførbarhed overordnet set omhandler, altså om specialets resultater vil kunne gøre sig gældende i andre sammenlignelige kontekster (Monrad & Olesen, 2018, s. 306-307). Overførbarheden udfoldes senere (jf. *Konklusion og perspektivering*), hvor vi vurderer, hvorvidt vores analytiske fund gør sig gældende i andre sammenlignelige kontekster.

Teori

I følgende afsnit præsenterer vi de teoretiske perspektiver, vi gør brug af: Axel Honneths *anerkendelsesteori*, *empowerment*, *borgerinddragelse* og *relationsbaseret arbejde*. Anerkendelsesteorien bruges gennemgående i hele analysearbejdet og vil derfor bidrage til at besvare hele problemformuleringen. *Empowerment*, *borgerinddragelse* og *relationsbaseret arbejde* inddrages primært i den sidste del af problemformuleringen.

Om behovet og kampen for anerkendelse

Afsnittet redegør for Honneths anerkendelsesteori og argumenterer for, hvordan teorien kan indskrives i socialkonstruktivismen. Honneth tilslutter sig tidligere teoretikeres præmis om at inddele samfundslivet i tre interaktionssfærer og skelner mellem tre anerkendelsesformer. De skal alle opfyldes intersubjektivt og fungere som beskyttelsesforanstaltninger for indre og ydre frihed, således at et subjekt kan udleve sit fulde potentiale og realisere sine livsmål (Honneth 2006, s. 129-130, 224; Willig, 2003, s. 15). De tre anerkendelsesformer forudsætter individets positive selvforhold og -realisering på kryds og tværs af historien og forskellige kulturer uagtet forskellige idealer om det gode liv (Willig, 2006, s. 9; Honneth, 2006, s. 130).

Den private sfære

Den første anerkendelsesform, *kærlighed*, findes i primærrelationer og etableres gennem stærke følelsesmæssige bånd. Her henvises til relationen mellem forældre og børn, intime parforhold og venskaber. I denne sfære anerkender subjekterne hinanden gensidigt ved at bekræfte og opfylde hinandens følelsesmæssige behov. Det betyder, at anerkendelsesformen er emotionel (Willig, 2003, s. 17; Honneth, 2006, s. 130-131). Subjekterne erkender endvidere deres indbyrdes afhængighed og er afhængige af den specielle følelsesmæssige værdsættelse, de kan give hinanden. Anerkendelsesformen befinder sig på en hårfin balance mellem selvstændighed og afhængighed samt afgrænsning og grænseudvidelse (Honneth, 2006, s. 131, 143). Honneth beskriver en sammensmeltningsproces, der kun muliggøres, når den anden vedvarende formår at sætte grænser, og når der modtages ubetinget opmærksomhed fra den elskede. Hvilket fordrer, at den anden får et "åbent og afspændt forhold til sig selv, og herved kan personen blive et selvstændigt subjekt, hvem man kan opleve sammensmeltning som en gensidig grænseudvidelse" (Honneth, 2006, s. 143-144). Denne form for anerkendelse består på samme tid af frigørelse og en følelsesmæssig binding, hvor selvstændigheden valideres og opmærksomheden garanteres. Anerkendelsesformen, *kærlighed*, er forudsætningen for at et subjekt vil opleve

en følelsesmæssig sikkerhed eller *selvtillid*, og selvtilliden medfører, at subjektet kan udtrykke sig og deltage selvstændigt i det offentlige liv samt i en konfliktfyldt verden. Anerkendelsesformen er fundamental for de andre anerkendelsesformer, da den forudsætter, at et subjekt er i stand til at indgå i intersubjektive forhold (Honneth, 2006, s. 145-146; Willig, 2003, s. 11, 15). Denne anerkendelsesform er relevant, da de æresrelaterede konflikter ofte udspiller sig i og påvirker de unges primærrelationer.

Den retslige sfære

Den anden anerkendelsesform, *ret*, findes i den retslige sfære, og etableres gennem tildeling af rettigheder og er fornuftsbaseret (Honneth, 2006, s. 130, 147; Willig, 2003, s. 17). Her anerkendes subjektet gennem universelle rettigheder og som værende et subjekt, der kan udføre selvstændige moralske handlinger og dermed deltage i offentlige drøftelser og beslutningsprocesser (Honneth, 2006, s. 162; Willig, 2006, s. 12). Også her er anerkendelsen gensidig, eftersom Honneth (2006, s. 147) trækker på George H. Meads og Georg W. F. Hegels forståelse af, at subjektet forstår sig selv som værende en retsperson gennem samfundets normer. Herigen- nem bliver subjektet bevidst om sine egne normative forpligtelser over for andre. Anerkendelsesformen fordrer, at subjektet får *selvrespekt*, da subjektet, gennem den respekt det mødes med af andre, opnår en forståelse af at respektere sig selv, idet subjektet erfarer, at det fortjener andres respekt (Honneth, 2006, s. 159-160). Denne anerkendelsesform er relevant, da de unge oplever at blive begrænset i deres rettigheder af familien og systemet.

Den solidariske sfære

Den tredje anerkendelsesform, *solidaritet*, findes i kulturelle, politiske og arbejdsmæssige fællesskaber og etableres gennem fælles værdier (Honneth, 2006, s. 130; Willig, 2006, s. 11). Subjektet får anerkendelse gennem social værdsættelse. Der er tale om en værdsættelse af subjektets unikke egenskaber, der gør det til et unikt og særegent individ, som på samme tid adskiller sig fra andre individer og genkender sig selv i fællesskabet. Solidariteten er både emotionel og fornuftbaseret (Honneth, 2006, s. 163-164; Willig, 2003, s. 16-17). Samfundets selvforståelse er kulturelt betinget, og samfundets etiske værdier og målsætninger er symbolsk artikulerede og dermed ikke entydigt fastlagte. Hertil har herskende etiske idealer i et samfund en historisk variabel, og dermed er det også historisk betinget, hvad der værdsættes socialt. Disse værdier og målsætninger bliver desuden målestok for bestemte personlige egenskaber, hvor subjekterne i samfundet bedømmes ud fra, hvad de kan bidrage med i forhold til samfun-

dets målsætninger. Dermed er denne anerkendelsesform gensidig. For at blive mødt med solidarisk anerkendelse forudsætter det, at subjekterne er en del af et værdifællesskab, hvor subjekterne orienterer sig mod fælles mål. Hvis de etiske idealer i et samfund er imødekommende over for forskellige værdier, bliver karakteren af social værdsættelse mere individualiseret (Honneth, 2006, s. 164). I det moderne samfund vurderes subjektet på *prestige* og *anseelse* fremfor *ære*. Prestige og anseelse afhænger af subjektets evner og præstationer. Det betyder, at subjekter anerkendes, når den måde, hvorpå subjektet realiserer sig selv på, samtidig passer ind i samfundets abstrakt definerede mål. Heri opstår der et spændingsfelt, da der i moderne samfund på den ene side er åbenhed over for forskellige selvrealiseringsformer eller måde at leve på. Og på den anden side eksisterer der et værdsættelsessystem for, hvad der er værdifuldt. Det betyder, at der i den moderne værdsættelsesstruktur findes en kulturel konflikt, hvor forskellige grupper i samfundet, på forskellig vis, definerer hvilke egenskaber og muligheder, der har social værdi. Der eksisterer altså en anerkendelseskamp, hvor forskellige grupper konkurrerer om at definere, hvad det gode liv er og at fremhæve deres egen livsførelse (Honneth, 2006, s. 169-170). Denne form for anerkendelse fordrer, at individet får *selvværdsættelse*, da individet opnår en følelsesmæssig tillid til, at det kan præstere og have egenskaber, som anerkendes af andre i samfundet som værende værdifuldt (Honneth, 2006, s. 172). Anerkendelsesformen er relevant, da de unge befinder sig i et spændingsfelt mellem forskellige sociale grupper, hvori der eksisterer forskellige værdier og livsformer.

Ringeagt

I kontrast til de tre anerkendelsesformer findes der tre former for *ringeagt*, herved menes nægtelse af anerkendelse, der gennem uretmæssig adfærd krænker subjektets positive selvforståelse, det ellers har opnået intersubjektivt (Honneth, 2006, s. 175-176). Ringeagt er relevant, eftersom æresrelaterede konflikter og social kontrol har deres fundament i de unges manglende følelse af anerkendelse. De tre former for ringeagt kan kategoriseres ud fra de tre anerkendelsesformer, og dermed forstår vi også hvilke selvforhold, de krænker eller ødelægger (Honneth, 2006, s. 185). Ringeagtserfaringer truer individets identitet, og de kan komme til udtryk gennem symptomer i form af skamfølelse og indignation. Ringeagten er således forankret negativt i subjektets følelsesliv, og symptomerne kan motivere subjektet til at udføre social modstand og konflikt, eller kamp om anerkendelse. Derudover i den første form for ringeagt findes den fysiske mishandling, såsom voldtægt og tortur. Her problematiseres smerten i at være "underlagt et andet subjekts vilje" (Honneth, 2006, s. 176, 180). Denne form for ringeagt gør skade

på den tillid, subjektet har, til at kunne kontrollere sin egen krop, en tillid der tidligere er opnået intersubjektivt gennem kærligheden. Subjektet vil opleve en social skamfølelse, hvilket udmunder i, at subjektet mister tillid til ikke blot sig selv, men også til omverden. Det fører med andre ord til ødelæggelse af selvforholdet og selvtilliden (Honneth, 2006, s. 176-177). Med udgangspunkt i denne form for ringeagt vil vi i specialet videreudfolde den. Honneth (2006, s. 176) udlægger seksuelle og fysiske voldsformer i sin teori, men vi argumenterer for, at voldsformerne kan sidestilles med psykisk vold, hvilket også kommer til udtryk jf. straffelovens § 243 om psykisk vold i nære relationer, der trådte i kraft i år 2019. I 2021 blev det i lovbestemmelsen tydeliggjort, at negativ social kontrol er kerneområdet i § 243 (Rigsadvokaten, 2022, s. 3). Dermed vil vi endvidere bruge denne ringeagtsform i forbindelse med at fremanalysere psykisk vold som en del af problemforståelsen. Den anden form for ringeagt sker, når subjektet fratages rettigheder og udelukkes socialt i samfundet. Her krænkes den moralske selvrespekt, og subjektet anerkendes ikke længere som havende en moralsk dømmekraft, hvormed subjektet ikke længere forstår sig selv som en ligeberettiget interaktionspartner (Honneth, 2006, s. 177-178). Den sidste form for ringeagt sker, når subjekter eller gruppers værdi mødes med en negativ holdning. Her nedvurderes subjektet eller gruppens livsmåde, som subjektet ellers har fundet frem til gennem gruppesolidaritet. Når livsmåder nedvurderes, medfører det, at subjekterne ikke kan sætte deres livsførelse i et positivt lys, og de kan miste muligheden for, at deres evner har social værdi. Det gør, at subjektet ikke kan værdsætte sig selv og se sig som et subjekt med særegne egenskaber og muligheder (Honneth, 2006, s. 178-179).

Honneth og socialkonstruktivismen

Honneths teori er en normativ samfundsteori (Honneth, 2006, s. 21). Dermed giver teorien os ikke et klassisk analyseredskab til at fremanalysere sociale interaktionsprocesser i overensstemmelse med vores socialkonstruktivistiske ståsted. Dog bidrager anerkendelsesteorien med et kritisk blik på de sociale processer, specialet undersøger, idet den opstiller et normativt ideal. I Honneths anerkendelsesteori formes subjektets selvforhold intersubjektivt, altså gennem sociale processer. Det stemmer overens med forståelsen af, at sociale aktører konstruerer den sociale virkelighed, som vi tidligere har argumenteret for. Individers selvforhold er ikke blot givet på forhånd, men konstrueres i mødet med andre. Derudover forstår Honneth sociale værdier som havende en historisk variabel. Dermed forstås sociale værdier som konstruerede, idet der argumenteres for, at individer og sociale grupper har forskellige sociale værdier, samt at disse værdier udtrykkes og konstrueres gennem artikulerede symboler. Samfundets sociale

værdier eller normer konstrueres i mødet mellem mennesker og ser forskellige ud fra tid og sted. Endvidere er vi bevidste om, at vi, ved at bruge teorien i analysen, opstiller et normativt ideal om anerkendelse i specialet, og at vi dermed også selv konstruerer idéen om det gode liv, hvor idealet bliver, at individer anerkendes i sociale interaktionsprocesser og opnår et positivt selvforhold.

Perspektiver i fagprofessionelles sociale arbejde

I følgende afsnit redegør vi for begrebet *empowerment*, *borgerinddragelse* og *relationsbaseret arbejde*. De vil primært bruges i forbindelse med besvarelsen af den anden del af specialets problemformulering, hvor vi analyserer det sociale arbejde i forhold til behovene og indsatserne.

En større kontrol over egen tilværelse

Empowerment er et teoretisk begreb, som refererer til en proces, hvor et individ eller en gruppe kan opnå en større kontrol over eget liv og styrkes i at træffe egne beslutninger, der kan forbedre livssituationer på sigt. Empowerment indeholder både en individuel og kollektiv styrkelse og sigter mod at fjerne barrierer, som kan forhindre individer i at realisere deres eget potentiale. Empowerment er en proces og et resultat, som kan udspringe af en indre udvikling eller ydre positionering. Samtidig kan empowerment indebære en øget bevidsthed og kan derfor føre til konkrete handlinger (Andersen, 2020, s. 175).

Empowermentprocessen har tre forskellige dimensioner: en individuel dimension, en gruppe-dimension og en samfunds- og lokalsamfundsdimension. Individuel empowerment forekommer, når det enkelte individs selvværd, selvtillid og evne til at træffe egne beslutninger styrkes. Styrkelsen af dette sker gennem øget bevidsthed om individets egne ressourcer, rettigheder og udvikling af egne kompetencer til at håndtere udfordringer samt skabe en forandring i eget liv. Den individuelle empowerment kan, for eksempel, være uddannelse, rådgivning eller støtte, der kan øge individets følelse af kontrol og tro på egne evner. Empowerment i gruppedimensionen fokuserer på at styrke handlekraften gennem fællesskaber, solidaritet og deling af erfaringer blandt individer. Her vil det sociale miljø være en afgørende faktor, da det at opbygge et tilhørsforhold og opleve en gensidig støtte kan øge det enkelte individs empowerment og skabe en fælles styrke til at handle og ændre på magten i individets eget liv. Empowerment i samfunds- og lokalsamfundsdimensionen sigter mod at udfordre den strukturelle ulighed og fremme den sociale retfærdighed. Her har fællesskaber og sociale bevægelser en vigtig rolle,

da kollektive indsatser ofte er nødvendige for at ændre magtforhold og sociale systemer i praksis. De tre forskellige empowermentdimensioner sikrer i fællesskab, at individer og problemstillinger forstås i relation til såvel grupper som lokale og samfundsmæssige forhold og er derfor essentielle i forståelse og anvendelse af empowerment (Andersen & Brok, 2021, s. 18-20).

Yderligere kan empowerment også skelnes mellem *vertikal empowerment* og *horisontal empowerment*. Det er den horisontale empowerment, som benyttes, og derfor redegøres der for denne. Horisontal empowerment drejer sig om at opbygge handlekraftige netværk på tværs af aktører på samme niveau. Det kan, for eksempel, være samarbejdet mellem beboere, pårørende og medarbejdere på et krisecenter, som i vores tilfælde. Fokus i denne form for empowerment er at nedbryde modsætningsbilleder, overvinde apati og styrke netværk samt gensidig tillid (Bilfeldt & Andersen, 2014, s. 18-19).

Begrebet empowerment er relevant i forbindelse med analysen af den indsamlede empiri, da begrebet er med til at danne en ramme til at forstå, hvordan de unge i æresrelaterede konflikter kan styrke deres egen handlekraft og mulighed for at træffe selvstændige valg. Begrebet gør det muligt at analysere de individuelle processer hos de unge, men også de relationelle og strukturelle forhold. Yderligere er empowerment central i analysen af de fagprofessionelles arbejde med de unge, da de indsatser, de arbejder med, skal være med til at give de unge handlekraft og støtte.

Den aktive beslutningstager

Borgerinddragelse er et centralt princip i socialt arbejde og dækker over den indflydelse, hvor borgere involveres aktivt i beslutninger, der vedrører deres eget liv. Borgerinddragelse i socialt arbejde handler derfor grundlæggende om at skabe mulighed for, at borgeren får indflydelse på sin egen situation frem for blot at være en passiv modtager af hjælp, som tilbydes (Monrad & Danneris, 2021, s. 9-10). Borgerinddragelse er en tilgang, der bygger på et menneskesyn, hvor borgeren ses som kompetent og i stand til at bidrage med viden om egne behov, ønsker og ressourcer, altså er eksperten i eget liv. Tankegangen står i kontrast til en mere traditionel tilgang, hvor den fagprofessionelle har definitionsmagten. Borgerinddragelse er derfor et skifte i magtforholdet mellem borger og fagprofessionel, hvor samarbejde og dialog derfor vil være bærende elementer for samarbejdet (Monrad & Danneris, 2021, s. 35-38). Ifølge Monrad & Danneris (2021) findes fire centrale begrundelser for at arbejde med borgerinddragelse i socialt arbejde:

Demokrati og medborgerskab som hævder, at borgerinddragelse er en central del af et demokrati, hvor borgeren skal have mulighed for at deltage aktivt i beslutninger omhandlende deres liv. Viden er, at borgeren selv er ekspert i eget liv og på den baggrund, kan den bedst mulige vejledning og indsats til borgeren gives. Den tredje begrundelse er relation, som bygger på relationen mellem borgeren og den fagprofessionelle og kan derfor have en afgørende effekt på, om indsatserne og ydelserne har den ønskede effekt. Den sidste begrundelse er effekt, som hævder, at hvis borgeren selv har været med inde over indsatserne og ydelserne, så vil de være mere effektive, da borgeren selv vil se en sammenhæng mellem problemstilling og indsats samt har en medbestemmelse over situationen (Monrad & Danneris, 2021, s. 13-14).

Yderligere skelnes mellem fire forskellige former for borgerinddragelse: *demokratisk, forbruger, selvrefleksiv* og *samskabende borgerinddragelse*. Specialet fokuserer på to af formerne for borgerinddragelse, og derfor udfoldes disse yderligere. *Selvrefleksiv inddragelse* indebærer, at borgeren reflekterer over sin situation og sine ønsker og derudfra opstiller mål og strategier for indsatsen. I den selvrefleksive inddragelse anvendes handleplaner som et centralt redskab til at strukturere og konkretisere indsatsen med henblik på at nå borgerens mål. Samtidig indebærer tilgangen, at borgeren i høj grad får medansvar for både formulering og realisering af indsatsen, hvilket kan være udfordrende for borgere med begrænsede ressourcer eller refleksionsevne. *Samskabende inddragelse* indebærer at skifte fra at betragte borgeren, som modtager af ydelser, til, at borgeren ses som medskaber af ydelserne. Formålet er at skabe mere relevante og bæredygtige løsninger, der i højere grad tager udgangspunkt i borgerens livssituation. Samtidig stiller formen for inddragelse krav til borgerens deltagelse og engagement, hvilket kan udfordre nogle borgere og potentielt skabe ulighed i deltagelsesmulighederne. De fire former for borgerinddragelse kræver ressourcer fra borgeren selv og kan rumme forskellige forståelser af, hvad borgeren er, og hvad borgeren deltager i. Desuden vil de fire former ofte kombineres i praksis (Monrad & Danneris, 2021, s. 49-59).

I borgerinddragelse findes også en række dilemmaer og kritikpunkter. Den fagprofessionelle skal både sikre borgerens ret til medbestemmelse og derudover leve op til lovgivning på området. Det kan skabe en række spændinger mellem ønsket om at give borgeren indflydelse og nødvendigheden af at træffe beslutninger på et fagligt grundlag for den fagprofessionelle. Ydermere indebærer den selvrefleksive inddragelse en række krav til borgerens ressourcer og refleksionsevne. Borgeren forventes at kunne vurdere, hvad der er bedst for vedkommende selv samt identificere problemets karakter. Dette kan medføre, at ansvaret for sociale problemer i

højere grad placeres hos den enkelte. I den samskabende inddragelse opstår også en række dilemmaer. Et centralt dilemma er kravet om, at borgerne skal være aktivt deltagende. Det kan medføre ulighed, da det kan være særligt udfordrende for sårbare borgere at deltage aktivt. Samtidig risikerer ansvaret for at udforme løsninger på sociale problemer i højere grad at placeres hos borgerne selv (Monrad & Danneris, 2021, s. 49-55). Yderligere bliver indsatserne bedre og mere målrettet, når borgeren inddrages gennem borgerinddragelse. Når borgeren inddrages aktivt, øges sandsynligheden for, at løsningerne opleves som meningsfulde og dermed får en større effekt (Monrad & Danneris, 2021, s. 23-32).

Vi har valgt at inddrage den samskabende og selvrefleksive borgerinddragelse, eftersom vi i kodningen af vores empiri fremanalyserer disse to former for borgerinddragelse. Det betyder, at vi vælger denne del af teorien ud fra empirien, induktivt. Borgerinddragelse fylder ikke meget i empirien, hvorfor vi ikke inddrager en større og mere bærende teori om borgerinddragelse, såsom Arnsteins (1969) deltagelsesstige.

Relationsbaseret arbejde – kulturen spiller en rolle

Socialt arbejde har traditionelt set fokus på *person-i-situationen* eller *person-i-omgivelserne*. Med relationsbaseret socialt arbejde og relationel teori udvides dette fokus til at inkludere interaktionen mellem bruger/borger og socialarbejderen. Relationen gøres herigennem til det centrale redskab i arbejdet med at skabe forandring (Rosenberger, 2014, s. 13). I relationel teori belyses det, at individer har behov for en relationel tilknytning, når de indgår i mødet med socialarbejderen fremfor, at der allerede fra start er strikket et forløb og en handleplan sammen. Endvidere skal sociale problemer i relationel teori forstås som interpersonelle uoverensstemmelser. Med dette menes punkter som manglende anerkendelse, misforståelser og omsorgssvigt. I forbindelse med æresrelaterede konflikter tydeliggøres dette punkt især, da det ofte er her, de unge befinder sig mellem familiens og samfundets varierende normer og værdier. Forandring vil, i relationel teori, hovedsageligt ske gennem *empatisk afstemning* (som redegøres for senere), *interpersonel interaktion* og *erfaringsbaseret læring* (Rosenberger, 2014, s. 13-14). Med interpersonel interaktion menes dét, der sker i interaktionen mellem borgeren og socialarbejderen. Ikke kun det sagte, men følelser, handlinger, reaktioner, svar og modsvar, nærmere bestemt hele samspillet, hvori relationen formes mellem dem. Erfaringsbaseret læring vil sige, at der skabes en forandring hos borgeren i forståelsen af deres tidligere situationsoplevelser, eksempelvis at unge fra voldshjem "erfarer" at kunne udtrykke sig uden, at det har voldskonsekvenser for dem (Rosenberger, 2014, s. 13-14).

Når socialarbejdere møder individer fra forskellige sociale og kulturelle baggrunde, skal de være opmærksomme på, at diversitet kan påvirke relationen mellem borgeren og socialarbejderen. Med diversitet menes forskelle i religion, etnicitet, køn og alder. Dette kan føre til en tilknytning, men i lige så høj grad føre til uoverensstemmelser mellem dem. Derfor skal socialarbejderen ikke blot være opmærksom på borgerens identitetsmarkører, men ligeledes være opmærksom på sine egne. Her skal socialarbejderen også være opmærksom på risikoen for antagelser om ligheder og forskelle mellem denne og borgeren (Rosenberger, 2014, s. 14). Det kræves dermed af socialarbejderen, at denne kan udvise kulturel sensitivitet og refleksion i mødet med den individuelle borger. I Judith B. Rosenbergers (2014, s. 19-20) udlægning eksisterer ni nøglekoncepter i relationsbaseret arbejde:

1. *Empatisk afstemning*

Konceptet drejer sig om vigtigheden af, at socialarbejderen kan forstå og spejle borgerens oplevelser, også de svære følelser som vrede, afmagt og skam. Socialarbejderen skal derfor kunne rumme og anerkende samtlige elementer, som borgeren bringer ind i samtalen.

2. *Gensidighed*

Gensidighed omhandler, at borgeren og socialarbejderen begge er aktive deltagere i relationen og i konstruktionen af det individuelle forløb. Herigennem forsøger man at fjerne autoritets-elementet, således at borgeren sættes på lige fod med socialarbejderen.

3. *Meningssamskabelse*

I konceptet ligger, at hvert individ forstår diverse informationer og problemer selektivt, hvorfor problemforståelser kan være påvirket af fortidige såvel som nutidige spekulationer. Socialarbejderen skal her være åben om dennes forståelser om problemet, sådan at disse enten kan bekræftes, adresseres eller rettes i samarbejde med borgeren for herigennem at skabe en fælles forståelse for, hvem borgeren er, hvad problemet indebærer og hvilke løsninger og ændringer, der er acceptable.

4. *Ikke-viden og forespørgende*

Her er det essentielt, at socialarbejderen ikke indtager en forsvarsposition om dét, vedkommende ikke ved noget om. Denne skal spørge ind til borgeren for at skabe et helhedsbillede af, hvem borgeren er, og hvad dennes baggrund kan have af betydning for problemet og den fremtidige løsning. Socialarbejderen skal være nysgerrig og ikke indtage en ekspertrolle.

5. *Overføring og modoverføring*

Dette koncept bygger videre på de to foregående koncepter. Det er i udvekslingen mellem socialarbejderen og borgeren, at der kreeres en fælles forståelse for hinanden og det nærtliggende problem. Specielt når diversitet indgår i samskabelsen er overføring og modoverføring relevant, da denne interaktion kan belyse forudgående antagelser og opfattede forskelle individerne imellem.

6. *Samarbejdende målsætning*

Konceptet her samarbejder socialarbejderen og borgeren om at formidle målet med forløbet. Vejen til dette mål kan løbende ændre sig, socialarbejderen kan komme med sine professionelle inputs, men alle ændringer kræver, at borgeren er enige i dem.

7. *Autenticitet*

Autenticitet fokuserer på, at socialarbejderen er en virkelig og tilstedeværende person frem for en "blank skærm". Socialarbejderen skal, som nævnt før, være klar til en åben dialog med borgeren om tankeprocesser, bekymringer og manglende viden om borgerens sociale og kulturelle livserfaringer. Dette er med til at udvikle gensidigheden i forløbet med borgeren.

8. *Styrkebekræftelse*

I dette koncept fokuseres på, at borgerens 'coping'-strategier skal anerkendes som overlevelsesstrategier. Dette skal gøres for, at socialarbejderen kan skabe en helhedsforståelse af borgeren som person, og hvad denne har gået igennem.

9. *Kulturkompetence*

Kulturkompetence omhandler, at socialarbejderen ikke udelukkende skal have viden om den kultur, som borgeren kommer fra, men i lige så høj grad have forståelse for, hvordan kulturen har betydning for den individuelle borgers selvforståelse.

Relationsbaseret arbejde følger stadig de klassiske socialfaglige faser, såsom indledende kontakt, problemidentifikation, udredning, mål og handleplan, intervention og afrunding. I relationsbaseret arbejde vil alle faserne dog være præget af dialog, gensidighed og løbende justeringer alt efter behovet hos borgeren (Rosenberger, 2014, s. 22-25).

Selvom relationsbaseret arbejde fokuserer på individet, tager denne i hånden og i fællesskab bevæger sig mod en samlet forståelse og udpensler en handleplan, er det ikke uden mulige

problemer. Eksempelvis kan der, på trods af gensidigheden, stadig eksisterer et skævt magtforhold mellem borgeren og socialarbejderen, idet socialarbejderen vil sidde med definitionsmagten uden for samtalen, have adgangen til ressourcer samt sidde med myndighed til det videre forløb. Derudover stilles store krav til socialarbejderens evne til ikke at lade forhåndsantagelser og eksisterende holdninger styre interaktionen med borgeren, men at bibeholde en rolle som nysgerrig, åben og modtagende for, hvad end borgeren bringer ind i samtalen (Rosenberger, 2014). I relation til æresrelaterede konflikter kan der være yderligere fokuspunkter, som man kan stille kritik ved. Et af disse læner sig op ad socialarbejderens kompetencer til at være modtagende for de unges problemstillinger.

Teoretisk ramme

I følgende afsnit vil teorier og begreber – anerkendelsesteorien, *empowerment*, *borgerinddragelse* og *relationsbaseret arbejde* – udfoldes. Vi redegør for, hvordan teorierne og begreberne er komplementære samt hvilke af de tre analytiske niveauer, de befinder sig på.

Den teoretiske ramme indeholder tre analytiske niveauer, mikro-, meso- og makroniveauet (Guldager, 2008, s. 108). Selvom Honneths anerkendelsesteori hovedsageligt fokuserer på individets kamp om anerkendelse, altså mikroniveauet, argumenterer vi for, at teorien kan gøre sig gældende på alle tre niveauer. Idet den fokuserer på individets anerkendelseskamp i de forskellige sfærer, kommer mikroniveauet til udtryk gennem de unges interaktioner med andre samt deres identitetsudvikling, som gennemgås i forbindelse med æresrelaterede konflikter (Guldager, 2008, s. 108). Specielt gennem den private sfære, hvor individets følelser er i fokus, tydeliggøres mikroniveauet. Mikroniveauet understøttes af empowerment, relationsbaseret arbejde og borgerinddragelse. Dette skyldes, at fokus placeres på, hvordan fagprofessionelle bedst inddrager og løfter det enkelte individ, altså hvordan de fagprofessionelle bedst muligt hjælper de unge ved at inddrage dem i handlingsplaner, støtte og være medskabere af løsningerne gennem interaktionen. Derudover kommer mesoniveauet også til udtryk i førnævnte teoretiske ramme, da vi kigger på og benytter tilgangene og begreberne i en organisatorisk kontekst. Disse skal ses i lyset af de organisatoriske arbejdsværktøjer, som de fagprofessionelle gør brug af i arbejdet (Guldager, 2008). Yderligere argumenterer vi for, at anerkendelsesteorien kan gøre sig gældende på mesoniveau, da de i organisationerne RED og VestaRAM arbejder med en anerkendende tilgang og med anerkendelse som en løsning på de æresrelaterede konflikter. Vi argumenterer for, at Honneths anerkendelsesteori kan bevæge sig over i makroniveauet i forbindelse med den retslige og solidariske sfære. Dette skyldes, at fokus her skrues

over på samfundets tildeling af rettigheder til borgerne i samfundet, eksempelvis lovgivning om vold og social kontrol, samt den betydning miljø, fællesskaber og samfundsgrupper kan have for de unge (Guldager, 2008).

Selvom teorierne og begreberne kan anvendes hver for sig, anser vi dem for at være komplementære teorier (Guldager, 2008). Hver for sig kan de bidrage med diverse analytiske dele på fænomenet, mens de i samspil har potentialet til at give et helhedsorienteret blik på, hvad æresrelaterede konflikter indebærer. Afslutningsvis vil kombinationen af disse begreber og teorier ses som en mulighed for en mere nuanceret analyse, hvor både fordele og begrænsninger ved det sociale arbejde med æresrelaterede konflikter kan belyses.

Analysestrategi

I afsnittet præsenteres analysestrategien, som redegør for den metodiske fremgangsmåde i arbejdet og analysen af den indsamlede empiri, som består af tre enkeltmandsinterviews med unge samt to gruppeinterviews med fagprofessionelle. Analysestrategien afspejler specialets videnskabsteoretiske og metodiske udgangspunkt og tydeliggør, hvordan empirien systematisk anvendes i analysearbejdet. Samtidig fungerer analysestrategien som en strukturerende ramme og plan for analysearbejdet, der kan bidrage til transparens i analysen (Olesen, 2018, s. 146).

Specialet tager udgangspunkt i en teorifortolkende analysestrategi. Tilgangen er karakteriseret ved, at empirien ikke blot beskrives, men fortolkes gennem anvendelsen af teoretiske begreber og perspektiver med henblik på at generere ny empirisk viden (Olesen, 2018, s. 151-152). Det vil vi med det øjemed at kunne bidrage med nye udviklingspotentialer til praksis.

Analysen er forankret i en abduktiv tilgang, hvor der løbende bruges en vekselvirkning mellem empiri og teori. Abduktiv tilgang indebærer, at kodningen og analysen bevæger sig frem og tilbage mellem empiriske observationer og teoretiske fortolkningsrammer, hvorfor der er en åbenhed overfor nye mulige teoretiske fund. Det betyder, at analysen hverken er rent induktiv, hvor teori genereres på baggrund af empiri, eller deduktiv, hvor empiri sættes op mod eksisterende teori og begreber. I stedet muliggør abduktiv tilgang en dynamisk analyseproces, hvor de empiriske fund kan give en anledning til nye teoretiske refleksioner, og teoretiske begreber kan skærpe blikket for bestemte mønstre i empirien (Olesen, 2018, s. 145-146).

Kodningsprocessen er gennemført i flere trin og kombinerer både en teoristyret og en empiristyret tilgang. Indledningsvist er der foretaget en tematisk kodning med afsæt i centrale teore-

tiske begreber som empowerment og anerkendelse samt de tre anerkendelsessfærer, som Honneth opererer med: den private sfære, den retslige sfære og den solidariske sfære (jf. *Om behovet og kampen for anerkendelse*). Sfærerne danner et analytisk udgangspunkt for, hvordan de unge oplever anerkendelse i sociale kontekster. Derudover er der anvendt temaer som ære, kultur, religion og kultursammenhold/værdier, som relaterer sig til problemfeltet (bilag 6). I forlængelse af den teoristyrede kodning er der gennem empiristyret kodning identificeret yderligere temaer, herunder skam, integration, behov og indsats (bilag 6). Temaerne er opstået på baggrund af mønstre og gentagelser i empirien og bidrager til at nuancere analysen ved at inddrage perspektiver, som ikke på forhånd var fastlagt. Denne dobbelte kodningsproces understøtter abduktiv tilgang ved at skabe en analytisk åbenhed, hvor både teori og empiri gensidigt informerer hinanden (Olesen, 2018, s. 145-158).

Kodningen af det transskriberede materiale er praktisk gennemført ved hjælp af farvekodning, hvor de forskellige temaer er tildelt farver. Denne fremgangsmåde har bidraget til at skabe overblik over materialet og understøttet en systematisk og transparent analyseproces (bilag 6; Olesen, 2018, s.145-158). Efter kodningsprocessen er der foretaget en meningsfortolkning af det transskriberede materiale. Efterfølgende er der gennemført en yderligere meningsfortolkning, hvor udsagnene er analyseret i lyset af de valgte teoretiske perspektiver. Processen gør det muligt at bevæge sig fra deskriptive udsagn til en mere analytisk og fortolkende forståelse af empirien (Olesen, 2018, s. 159-162).

Analysestrategien er desuden inspireret af et interaktionistisk perspektiv, der fokuserer på, hvordan mening og forståelse skabes i sociale interaktioner. Det kommer til udtryk ved, at de fagprofessionelles forståelser ikke betragtes som statiske eller objektive, men som noget, der blandt andet konstrueres i mødet og interaktionen med de unge. Anerkendelse, eller mangel på samme, forstås således som et relationelt fænomen, der opstår i konkrete sociale situationer, som for eksempel i familien og i mødet med de fagprofessionelle (Olesen, 2018, s. 160-162). Det interaktionistiske perspektiv og socialkonstruktivismen læner sig op ad hinanden i og med, at sociale konstruktioner ofte skabes gennem sociale interaktionsprocesser. Det socialkonstruktivistiske perspektiv indebærer, at der analyseres på, hvilke problemforståelser informanterne har, og hvordan de udspringer af den kontekst, som de unge befinder sig i, og som det sociale arbejde udfolder sig i. Yderligere retter analysen fokus mod, hvordan relationer mellem unge og familien samt unge og fagprofessionelle skabes, forhandles og opretholdes i bestemte kontekster (Monrad, 2018, s. 114-120). Herudover er det socialkonstruktivistiske perspektiv inde

over både behovene hos unge og tilbuddene, som indsatserne arbejder med. De unges behov konstrueres ud fra de socialhistoriske kontekster, de befinder sig i, så hvis de for eksempel frygter vold, opstår behovet for beskyttelse. Ligeledes skal tilbuddene forstås som skabt ud fra en konstruktion og forståelse af, hvad æresrelaterede konflikter indebærer, og derfor kan tilbuddene variere. Hvis en organisation ser det nødvendigt at beskytte de unge fra familierne, mens en anden ser det nødvendigt at skabe forståelse mellem dem, så de kan leve i harmoni, vil den første i højere grad tilbyde ophold på krisecentre end harmoniskabende samtaler, mens den anden i højere grad vil tilbyde det omvendte.

Samlet set muliggør analysestrategien en nuanceret analyse, hvor empirien både bearbejdes systematisk og fortolkes med relevante teoretiske perspektiver. Kombinationen af en teorifortolkende strategi, en abduktiv tilgang samt et interaktionistisk og socialkonstruktivistisk udgangspunkt skaber et analytisk grundlag for at undersøge konstruktionen af problemforståelsen i de sociale processer samt det sociale arbejde omhandlende æresrelaterede konflikter.

Analyse

Nærværende analyse søger at svare på problemformuleringen: *Hvordan forstås æresrelaterede konflikter af unge og fagprofessionelle, og hvordan hænger problemforståelsen og de unges behov sammen med de indsatser, som tilbydes?* Analysen inddeles efter de tre forskningsspørgsmål:

- *Hvordan forstår henholdsvis etniske minoritetsunge, som har været involveret i æresrelaterede konflikter, og fagprofessionelle dette fænomen?*
- *Hvad er de unges behov og den sociale indsats?*
- *Hvilke sammenhænge og kontroverser er der mellem forståelserne, behovene og indsatserne?*

Honneths anerkendelsesteori er gennemgående for hele analyseafsnittet undtagen det sidste forskningsspørgsmål, hvor vi foretager en komparativ, diskuterende analyse. Empowerment, borgerinddragelse og relationsbaseret arbejde bruges primært i forbindelse med afsnittene om de fagprofessionelles sociale arbejde. Ligeledes inddrages vignetten (jf. *Vignetmetoden*). Ydermere opdeles de to første forskningsspørgsmål i de forskellige aktørperspektiver, de unge og de fagprofessionelle, hvor der i det sidste forskningsspørgsmål sammenlignes i stedet. Hver analysedel afsluttes med en delkonklusion.

De unges og fagprofessionelles problemforståelser

Analysedelen fokuserer på forskningsspørgsmålet: *hvordan forstår henholdsvis etniske minoritetsunge, som har været i æresrelaterede konflikter, og fagprofessionelle dette fænomen?*

Forskningsspørgsmål deles op i to aktørperspektiver, altså hvordan henholdsvis etniske minoritetsunge og fagprofessionelle forstår æresrelaterede konflikter. Første del omhandler de unges problemforståelse og -konstruktion, anden del handler om de fagprofessionelles. Anerkendelsesteorien er gennemgående i begge problemforståelser, mens empowerment og relationsbaseret arbejde indgår i delen om de fagprofessionelle. Herudover inddrages vignetcasen i forbindelse med de fagprofessionelles problemforståelser.

De unges problemforståelser

Familiens interne anerkendelseskampe

Når vi indledningsvist snakker med de unge om de æresrelaterede konflikter, oplever vi, at der eksisterer nogle ligheder mellem deres historier om roden til konflikterne. Amir, Moe og Safia fortæller alle om, hvordan kultur er fundamentet for, at æresrelaterede konflikter kan opstå, hvis ikke forældrene og de unge har de samme værdier (bilag 1; bilag 2; bilag 3). Ligeledes spiller religionen en rolle. Eksempelvis siger Amir, at: “. . . grundlæggende har det jo været på grund af den religion, min mor tror på. . . En anden faktor der spiller ind i, hvorfor det overhovedet var en æresrelateret konflikt. . . det er jo så altså den kultur, hun også selv har med...” (bilag 1, s. 8). Det tolkes, at religionen, som forældrene følger, og den kultur, de er opvokset i, har betydning for, hvordan de opdrager deres børn. Det kan ligeledes have betydning for de unges kulturforståelse, da de er vokset op i en dansk kultur og derfor influeres af danske livsførelser og værdier i samfundet samtidig med, at forældrene forsøger at opdrage dem efter deres egne religiøse og kulturelle livsførelser og værdier. Dette ligger, ifølge Honneth, i den solidariske sfære, da de unge oplever at befinde sig i en kulturel konflikt mellem to sociale grupper med forskellige livsførelser og værdisæt, altså det danske samfunds konstruerede værdisæt og familiernes samme. Kultursammenstødet kan skabe en oplevelse af manglende anerkendelse hos de unge i den private sfære, idet forældrene ikke anerkender, at deres børn også internaliserer danske livsførelser og værdier, som de møder i samfundet. Herudover beskriver de unge, hvordan de “begynder at skabe et dobbeltliv”, “lade være med at fortælle alt sandheden” og “løj om, hvad [de] ligesom troede på” (bilag 2, s. 3; bilag 3, s. 3). Ved at skabe

det her dobbeltliv og lyve over for deres forældre, illustreres den manglende oplevelse af anerkendelse hos de unge også. Med dette tolkes, at de unge ikke føler sig trygge i familien til at være åbne om deres overbevisninger, valg og adfærd, og derfor tyer til ikke at fortælle deres forældre sandheden om, hvad de laver og føler. Det kan også spille ind i den ringeagt, som de unge oplever. De unge ser sig nødsaget til at være uærlige og skjule dele af deres liv for deres familier, fordi de er af den opfattelse, at familien ikke vil anerkende dem, de unge er, og de valg de tager. Det kan føre til manglende *selvtillid* hos de unge i Honneths forstand, som kan være en forklaring på de unges dobbeltliv.

Safia fortæller, at “min familie var mere og mere efter mig... og så generelt bare gerne ville diktere mit liv. Og jeg kunne godt mærke, [at] min frihed blev mere og mere indskrænket.” (bilag 3, s. 3). I takt med at hun bliver ældre, begynder hendes familie at være mere opmærksomme på, hvad hun går og laver. Det kan tolkes på diverse facetter. Først og fremmest kan kultur- og religionsperspektivet komme frem, idet familien ønsker at kontrollere Safias liv i stedet for at lade hende tage sine egne beslutninger (jf. *Et kollektivistisk livssyn, en patriarkalsk struktur og en æreskultur*). Endvidere kan dette spille over i æresbegrebet. Ud fra Safias udtalelser fremgår det, at familien vælger at have større fokus på Safia, kontrollere hendes liv og indskrænke hendes frihed for at opretholde familiens ære. I dét fremgår det af Safia, at familien ikke ønsker at sættes i vanære, da hun, gennem familiens kontrol, vil efterleve deres livsførelser og værdier. Herudover kan styringen fra familien anskues som manglende anerkendelse af Safia som selvstændigt subjekt. Denne manglende anerkendelse kan derfor føre til, at unge modstrider sig familiens ønsker, hvorfor ringeagt opstår og de æresrelaterede konflikter kan forekomme.

Endvidere belyser Moe en interessant pointe:

Og jeg har fået den danske kultur. . . helt fra starten af. Det har mine søskende ikke. Så derfor er der noget anderledes for mig i forhold til, hvordan mine søskende er vokset op og deres verdensopfattelser og verdensbillede. (bilag 2, s. 5)

Han beskriver tidligere i interviewet, at han er den yngste i en søskendeflok på fem. De har oplevet, hvordan det er at vokse op i forældrenes hjemlands kultur og har herigennem en større indsigt i den livsførelse og de værdier, som deres forældre kommer med. Og som Moe siger, har de et anderledes verdensbillede og -opfattelse, end han har, idet hans opvækst mest er foregået i Danmark. Derfor har han ikke i samme grad som sine søskende været omringet af de normer og værdier ude i samfundet, men de danske, hvorfor dette præger hans verdensbillede

og -opfattelse. Det kan tolkes, at kultursammenstød kan være en del af grunden til, at æresrelaterede konflikter opstår i hans familie. Forældrenes og de unges opvækst og omgivelser er så forskellige, at de ikke forstår hinandens synspunkter. Derfor kan forældrene ty til at opdrage de unge efter deres livsførelser og værdier, som de selv er blevet opdraget med, men som ikke nødvendigvis er forenelige i danske samfundskontekster (bilag 1; bilag 2; bilag 3). I forbindelse med et spørgsmål om opdragelse udtaler Moe for eksempel:

For di det her, det handler også om for min familie og mine forældre at beskytte det, de har. For di når man ikke kender til andet, og man ser sin knægt eller sin datter begynder at leve et andet liv, end hvad forældrene måske havde forestillet sig. Det skaber en konflikt. (bilag 2, s. 4)

Som tidligere beskrevet (jf. *Problemfelt*) kan det at flytte til et andet land medføre en række vanskeligheder. Migrationsfamilier mødes med helt nye livsførelser og værdier og dem, de har med sig, kan vise sig ikke at være acceptable i den nye kultur. Men da de ikke kender til andet og med et ønske om at beskytte deres livsførelse og værdier fra hjemlandet, kan forældrene, ifølge informanterne, have svært ved at acceptere, at deres børn lever et anderledes liv, end forældrene har forestillet sig, hvilket Moe refererer til i ovenstående udtalelse. Dette kan ifølge Moe og de andre informanter skabe konflikter i familierne, og forældrene kan, i forsøget på at beskytte deres livsførelse og værdier, begynde at kontrollere og regulere deres børns adfærd.

Ligeledes belyser dette kompleksiteten af æresrelaterede konflikter. Når de unge fortæller om forældrenes manglende forståelse af den kultur, de er flyttet til, ønsket om at beskytte dem selv samt dét, at de kan have en anden værdihorisont end deres børn, kan være med til at skabe konflikterne og kontrollen. Den æresrelaterede sociale kontrol fortolker vi som et udtryk for social modstand fra forældrenes side af, da de forsøger at beskytte og opretholde deres egne værdier og livsførelse, hvor de møder en ringeagtserfaring, idet de heller ikke anerkendes i deres værdier og livsførelser af deres børn. Med andre ord er det en kulturel konflikt, hvor der kæmpes om anerkendelse. Konflikterne kan altså skyldes, at forældrene enten ikke forstår eller ikke anerkender andre livsførelser og værdier, som de unge præges af i det danske samfund og derfor forsøger at opdrage de unge efter deres egen livsførelse og værdier. Modsat kan konflikterne også skyldes, at de unge ikke anerkender forældrenes medbragte livsførelser og værdier. Den æresrelaterede sociale kontrol kan herigennem være både bevidst, som i Safias tilfælde, og ubevidst, som i Moes tilfælde. Vi bemærker, at værdierne, som ifølge Honneth befinder sig i den solidariske sfære, trækkes ind i familielivet, der befinder sig i den private sfære. På denne

måde ser vi en sammensmeltning af de to sfærer. Dermed viser analysen, at de to sfærer i de æresrelaterede konflikter er mere flydende, end Honneth udlægger det i sin teori.

Kollektivets indflydelseskraft

Som tidligere redegjort (jf. *Et kollektivistisk livssyn, en patriarkalsk struktur og en æreskultur*), så spiller æren i familierne en stor rolle i de æresrelaterede konflikter. Denne ære er tæt knyttet med familiernes fællesskab. Eksempelvis fortæller Amir om, at hans mor siger til ham: “du kan ikke være venner med det her køn, fordi så ville naboerne snakke” (bilag 1, s. 9). Hvad naboerne siger og synes om Amir og hans familie har altså betydning for moderen, og denne indflydelseskraft er medvirkende til, at hun vælger at forbyde ham at snakke med personer af det andet køn af frygt for, at naboerne vil snakke dårligt om familien. I forlængelse af dette fortæller Amir om, at “det var [jo] ikke bare en ting, som hun syntes var en god ide eller som gav mening, det handlede om sådan kollektiv opdragelseagtig, det [er] sådan, vi gør alle sammen med vores børn” (bilag 1, s. 9). Her tydeliggøres det, hvordan de unge oplever, at fællesskabet har en stor indflydelse på, hvordan familierne opdrager deres børn. Denne manglende anerkendelse i den solidariske sfære gennem uenigheden mellem de unges ønsker og forældrenes/fællesskabets samme kan ligeledes være en faktor i de æresrelaterede konflikter. Denne uenighed kan føre til, at forældrene og fællesskabet ser sig nødsaget til at kontrollere eller regulere de unges adfærd for at tilpasse dem til fællesskabets idealer. Dette understøttes af Moe, som siger:

Der vil blive set ned på min familie, fordi at jeg er anderledes, så de prøver jo også et eller andet sted at beskytte sig selv. Beskytte mig, men også beskytte den sfære, der er i vores familie. (bilag 2, s. 6)

Her spiller familiens ære igen en rolle. Fordi den unge er anderledes end fællesskabets konstruerede livsførelser og værdier, så medfører dette, at familien sættes i vanære. Så for at opretholde familiens ære i fællesskabet, oplever de unge, at forældrene er nødt til at kontrollere de unges adfærd for at gøre dem “normale” i fællesskabets optik. Dette tages ud af en større kontekst i interviewet med Moe, hvor han nævner eksempler som, at være blevet for dansk, hans far har ikke opdraget ham ordentligt, og at han er blevet tabt. Han omtaler det, ud fra sit perspektiv, som, at fællesskabet vil se ned på forældrene. Han fortæller ikke om, hvad forældrene gør for at opretholde familiens ære over for fællesskabet. Dog tolkes det, at familierne tager nogle værktøjer i brug for at beskytte dem selv og deres ære, sådan at de står godt i fællesskabets øjne. Det kan have konsekvenser for de unge, og herigennem kan æresrelaterede

konflikter opstå. Safia belyser også, hvordan ære har en stor rolle i hendes familie. Efter at have udtalt sig offentligt i forbindelse med en podcast ændrer hendes mor holdning til, hvorvidt Safia er velkommen i hjemmet:

Nu var jeg pludselig en vantro, og nu var jeg ikke velkommen mere i familien, fordi min mor sagde til mig: "Amen, hvis du bare havde holdt det for dig selv. Det faktum, at du var frafaldende og havde dine egne holdninger omkring islam, så var du stadigvæk velkommen her. Men nu hvor du er gået public omkring, at du er frafaldende, og at du modstrider islam . . . så kan jeg ikke længere se mig selv være din mor". (bilag 3, s. 8)

Udtalelsen viser, at Safias mor først anerkender Safias selvstændighed i den private sfære i forbindelse med hendes frafald, idet frafaldet stadig ikke er offentligt kendt. Når fællesskabet, ude i den solidariske sfære, bliver bekendt med frafaldet, sker der et skifte i morens anerkendelse af Safia i den private sfære. Det afspejler kollektivets indflydelseskraft, i den solidariske sfære, på den private sfære.

Ydermere beskriver de unge, hvordan kultur kan være en bagvedliggende faktor for, at deres familier, hvori æresrelaterede konflikter forekommer, ikke nødvendigvis er opmærksomme på, at det er en problematik hos de unge. Amir fortæller, eksempelvis, om sin mor, at hun ikke beskytter ham, når andre fra familiens omgangskreds træder ind i hjemmet og "opdrager" på ham: "Det har hun ikke, men det var fordi... hendes perspektiv var jo anderledes, hun så det jo ikke som noget forkert, hun så, at det her, det var nogle andre, som kom, og som også bare ville mig det bedste." (bilag 1, s. 11-12). Fordi Amirs mor er vokset op i en anden og kultur, så kan dette altså tolkes, at æresrelaterede konflikter opstår. Moderen anser det ikke for at være et problem, idet hun er opvokset med en kollektivistisk opdragelsesmetode (bilag 1, s. 9), hvor fællesskabet er med til at opdrage den unge, mens det i Danmark generelt er mere individualistisk (jf. *Problemfelt*). Dette kultursammenstød kan være en udløsende faktor for, at de æresrelaterede konflikter forekommer.

De unge kan ikke bare flytte lidt væk fra deres nærmeste familie for at undgå de æresrelaterede konflikter. Dette tydeliggøres i interviewet med Safia, hvor hun fortæller om at påbegynde en uddannelse et stykke væk fra sin nærmeste familie:

Der gik det op for mig, at jeg ikke var flygtet endnu . . . Og det er måske meget naivt tænkt af mig. Jeg troede, fordi min mor bor i [by], at når jeg ligesom flyttede fra [by], så var jeg endelig ude. (bilag 3, s. 7)

At hun selv beskriver det som naivt, dét at hun flytter væk fra sin familie, illustrerer kollektivets vidtrækkende indflydelse og spiller ind i den solidariske sfære. Safia skal stadig være opmærksom på, hvordan hun agerer, der hvor hun bor nu, selvom hendes familie ikke er der til at kontrollere hende længere. Denne funktion overtages af fællesskabet, som begynder at holde øje med hende og fortæller hendes familie om, hvad hun går og laver. Ligeledes tolkes det, at familiens ære er i problemer, hvis fællesskabet ser, at unge ikke opfører sig efter de konstruerede livsførelser og værdier, som gør sig gældende i fællesskabet. Dette er med til yderligere at fremstille kompleksiteten i forbindelse med æresrelaterede konflikter. Unge, som står i situationer med æresrelaterede konflikter, kan ikke flytte væk og herigennem løse problemerne, men skal tage sig en række videre forbehold for, at familiens forbindelser (fællesskab og omgangskreds) kan være til stede der, hvor de unge rykker hen. Herudover er der store konsekvenser, hvis man som ung ikke vil følge familiens og fællesskabets ønsker, normer og værdier. Det fortæller Safia om: "Det er nok det allersværeste også at skulle erkende, at man er blevet udstødt og ekskluderet af hele ens omgangskreds. Ikke kun familie..." (bilag 3, s. 6) Dette illustrerer, hvor vidtrækkende de æresrelaterede konflikter er, når de er opstået. Hvis de unge ikke anerkendes i hverken den private sfære af familien eller den solidariske sfære af fællesskabet, kan det medføre store konsekvenser i form af eksklusion fra den omgangskreds, de unge er vokset op i.

Kontrollens mange former

Den æresrelaterede sociale kontrol udspiller sig i mange former. I nogle tilfælde træder den frem gennem udelukkelse fra familiebegivenheder. Dette har Amir eksempelvis oplevet, hvor han ikke må komme med til et bryllup, hvis han ikke klæder sig på en specifik måde (bilag 1, s. 16-17). I andre tilfælde bevæger den æresrelaterede sociale kontrol sig over i situationer, hvor stalking, psykisk og fysisk vold bruges som måder at kontrollere de unge på. Dette kan være oplevelser af at trues med våben i hjemmet eller kimes ned med telefonopringninger, -beskeder eller mails, noget som Safia tidligere har oplevet (bilag 3, s. 5-6). Herudover kan den æresrelaterede sociale kontrol udmønte sig i kidnapning og bortførelse, i form af genopdragelsesrejser. Det blev Safia for eksempel sendt på, da hun var yngre. Hun fortæller dog, at hun ikke er bekymret for det mere, eftersom hun nu er voksen og kan "slå fra mig" (bilag 3, s. 3-4) samt nu har viden om, hvem hun skal henvende sig til, hvis sådan en situation opstår igen. Det er dog ikke ensbetydende med, at hun ikke frygter for eventuelle konsekvenser ved at være derhjemme i forbindelse med æresrelaterede konflikter. For som hun selv siger: "Jeg var ikke

bange for genopdragelsesrejser. Jeg var bange for at miste livet.” (bilag 3, s. 4). Herigennem viser analysen, at de unge ringeagtes gennem vold i den private sfære, hvor de underlægges familiens vilje gennem den ærerelaterede vold og sociale kontrol. De æresrelaterede konflikter kan altså indtage mange former. De befinder sig i et spænd mellem manglende forståelse og anerkendelse i både den private sfære, familien, og i den solidariske sfære, fællesskabet, og kan resultere i diverse former for kontrol, lige fra udelukkelse fra familiebegivenheder til eksklusion fra fællesskabet til psykisk og fysisk voldsovergreb.

Problemforståelsen konstrueres

I interviewet kommer samtalen med Safia ind på, hvordan andre vil placere Safia i den æresrelaterede konflikt. Oprindeligt havde hun ikke anset religion som centralt for de æresrelaterede konflikter. Senere bliver hendes omdrejningspunkt for konflikten præget af andres meninger og holdninger til kultur og religion, hvilket fører til, at det går op for hende, at religion er centralt for fænomenet og i dag vil kalde sig selv islamkritiker (bilag 3, s. 23). I den sammenhæng nævner Safia, at hendes forståelse af problematikken har ændret sig over tid:

. . . min egen opfattelse af hele situationen har ændret sig markant. Til at starte med havde jeg også bare en hel del følelser for min familie, som der også gjorde det virkelig svært. . . hvis der er en mulighed for, at jeg kan etablere mig et godt forhold til dem, så har jeg ikke behov for at komme ud med de her ting og være lige så hård i retorikken, fordi. . . de er jo stadigvæk muslimer. . . Men, da det gik op for mig, at jeg var blevet ekskluderet, og at jeg ikke skulle opsøge dem, og at jeg ikke nogensinde skulle komme tilbage. Der havde jeg det også sådan lidt, så vidste jeg endeligt, hvad jeg stod overfor, og der tog jeg nogle drastiske valg, og så vil jeg egentlig også gerne fortælle hele historien og ikke kun genopdragelsesrejsen. (bilag 3, s. 23)

Safia går ind i den offentlige debat, fordi hun vil fortælle sin egen historie. I den forbindelse oplever hun en ringeagtserfaring i den private sfære ved, at familien ekskluderer hende, hvilket fører til, at hendes problemforståelse ændres og konstrueres anderledes, idet hun efterfølgende tillader sig at tillægge islam en større del af problemet, da det går op for hende, at hun ikke længere anerkendes i den private sfære.

Yderligere beskriver Moe, at han ikke ser sig selv og sin familie i den kasse, der hedder negativ social kontrol, da han mener, at social kontrol er et meget abstrakt begreb, som ikke kun forekommer i familier med anden etnisk baggrund end dansk. På den anden side kan han godt

genkende sin familiære konflikt i begrebet æresrelateret konflikt. Begreberne blev han bekendt med, da han deltog i et tv-indslag, hvor en ekspert brugte begreberne om hans situation. Moe beskriver, at han derigennem forstår, at hans situation passer i en kasse. Samtidig var han ikke gammel nok til at forstå det alligevel, og det er først i hans voksne liv, at han forstår det strukturelle i familiekonflikten (bilag 2, s. 11-12).

Fælles for Safia og Moes konstruktion af deres problemforståelser, ser vi, hvordan forståelserne skabes og ændres over tid gennem sociale interaktionsprocesser. I Safia og Moes tilfælde konstrueres en del af problemforståelsen gennem den offentlige debat. Dette viser samtidigt, at problemforståelsen ikke udelukkende konstrueres i den individuelle kontekst, men at denne præges af interaktioner og sproglige diskurser i offentligheden og samfundet generelt. Endvidere tyder dette på, at de unge til dels er påvirket af *magtdiskursers spil* og internaliserer hegemoniske diskurser fra den offentlige debat, som de taler ud fra i interviewet.

Delkonklusion

På tværs af udtalelserne former sig en forståelse af, at de unge forstår, at æresrelaterede konflikter udspringer af religion, kultur og ære. De æresrelaterede konflikter er et produkt af forskellige værdier og livsførelse, som dermed intersubjektivt fører til manglende anerkendelse og ringeagt. Derudover tolkes det ud fra de unges udtalelser, at kollektivistiske livsformer, vold og kontrol også forekommer som en stor del af problemforståelsen hos de unge.

De fagprofessionelles problemforståelser

Fænomenets betydning

De fagprofessionelle spørges ind til, hvad de forstår ved fænomenet æresrelaterede konflikter, hvor Fagprofessionel 3 udtaler:

. . . når det er en æresrelateret konflikt, så er det æren i familien, der er truet, så æren er det vigtigste for familien. Så hvis den bliver truet, så er det hele familien, der er påvirket, det netværket, der er altså mange flere involverede, fordi det der æresbegrebet kodeks, det er så vigtigt. Når det er en æresrelateret konflikt, så har vi brud på nogle normer. . . Det kan være påklædning, det kan være måden, man er kærester på eller tilgår ægteskab eller ikke ægteskab. Hvordan man i det hele taget befærder sig. . . det er de ting, der kan påvirke, når det er under det, der hedder æresrelaterede konflikter. De vil gøre alt for at opretholde æren i familien. (bilag 4, s. 4)

I udtalelsen er det tydeligt, at Fagprofessionel 3 primært forstår konflikten ud fra den solidariske anerkendelsessfære. Her fremstår familien og netværket som en central del af fællesskabet, hvor individets værdi afhænger af, om man lever op til de værdier, der er sat for æren i netværket. I dette tilfælde fungerer æren som et kollektivt anerkendelseskriterium; hvis individet bryder normerne, er det ikke kun individet, som mister værdien i familien, men hele familien som mister sin værdi i netværket. En observation fra vores side er, at subjektet, ifølge Honneth, ikke længere vurderes ud fra *ære* i det moderne samfund (jf. *Teori*). Dog ses det i analysen, at de unge i æresrelaterede konflikter vurderes ud fra *ære*.

Derudover er anerkendelse, ifølge udtalelsen, i denne kontekst ikke kun individuelt funderet, men også kollektivt betinget. Fagprofessionel 3 beskriver, hvordan hele familien er påvirket. Derfor forstås individets handlinger som noget, der har konsekvenser for hele familiens status. Familiens typiske reaktion er derfor, at de vil gå langt for at opretholde æren i familien, være et forsøg på at opretholde en anerkendelse i netværket. Dermed konstruerer de fagprofessionelle også kollektivets indflydelseskraft og ære som en del af problemforståelsen.

Ud fra anerkendelsesteorien kan man også tale om ringeagt. I udtalelsen kan det tolkes, at subjektet ofte ikke anerkendes som et selvstændigt subjekt med egne valg, men skal underordne sig familiens forventninger og værdier. Når et individ bryder med værdierne og livsførelsen, tolkes det som en trussel mod fællesskabet og ikke som et selvstændigt valg. Derudover viser udtalelsen, at Fagprofessionel 3 har en relativt strukturel forståelse af problemet, og fokus ligger i normbruddet frem for subjektets oplevelse. Det indikerer, at den fagprofessionelle forstår problemet som noget kulturelt og kollektivt frem for et spørgsmål om behovet for anerkendelse hos det enkelte individ.

Ligeledes spørger vi Fagprofessionel 1 og 2 om, hvad de forstår ved æresrelaterede konflikter. De arbejder hos RED, og er begge en del af indsatserne VærDig og VærFamilie. I følgende udtalelse fra Fagprofessionel 2, beskriver hun, hvordan de arbejder med forståelsen af æresrelaterede konflikter:

Vi har måske vores egne måder, vi taler om det på, men over for borgere, er det ikke nogen begreber, vi bruger, og det er ret vigtigt for os ikke at definere, hvad er det ene og det andet overfor de mennesker, vi taler med. . . Det er det, vi kalder æresmotiveret vold og kontrol, som er fordi, vi har brug for ligesom at gøre det mere voldsfagligt, og vi ser det som, at den æresmotiverede vold er bare en af mange voldsformer. Så ligesom der er fysisk, og psykisk, og seksuel, og digital,

og alt muligt, så er der også æresmotiveret, som er motiveret af ære. (bilag 5, s. 10)

Udtalelsen belyser særligt den faglige tilgang til fænomenet og kategoriseringen af vold, samt hvordan det bruges fagligt til intern brug, og hvordan det justeres i mødet med borgerne. Med Honneths begreb, solidarisk anerkendelse, forstås udtalelsen som et forsøg på at skabe en nuanceret og respektfuld forståelse af de æresrelaterede konflikter. I udtalelsen fortæller Fagprofessionel 2, at de ikke bruger bestemte begreber overfor borgerne, hvilket ses som et udtryk på en form for anerkendelse, hvor borgeren får lov til at sætte ord på sine erfaringer. Derfor tolkes det, at de fagprofessionelle hos RED ikke fastlåser individer i bestemte kategorier gennem forståelser af begreber, men i stedet møder individerne med en åbenhed og anerkendelse for deres livsverden.

Omvendt forstås det interne brug af begrebet ”æresmotiveret vold og kontrol” som et forsøg på solidarisk anerkendelse i bredere forstand, fordi de fagprofessionelle forsøger at sætte ord på en kompleks virkelighed uden at reducere den til et individuelt problem. Ved at de fagprofessionelle konstruerer æresrelateret social kontrol og vold som værende en voldsform, skabes en faglig ligeværdig forståelse, hvor de forskellige voldsformer gøres mere håndgribelige og anerkendes som en del af problemforståelsen. Derfor ses de æresrelaterede konflikter i denne udtalelse som en solidarisk anerkendelse af, at disse erfaringer er legitime genstande for faglig opmærksomhed, også selvom de er kulturelt og socialt komplekse. Dog ses det også problematisk, at de fagprofessionelle skaber en ligeværdig forståelse for fænomenet æresrelaterede konflikter for at legitimerer det som en problematik, da fænomenet i sig selv er en stor problematik.

Samtidig kan der peges på en mulig problematik i den faglige tilgang. Selvom intentionen er at udvise respekt ved ikke at definere borgerens situation direkte over for dem, sker der samtidig en faglig kategorisering, hvor borgerens erfaringer oversættes til begrebet ”æresmotiveret vold og kontrol”. Det forstås som en form for ringeagt, hvis borgerens forståelse af sin situation ikke anerkendes fuldt ud, men i stedet erstattes af en institutionel fortolkning. Ifølge Honneth kan ringeagt opstå, når individets livsverden reduceres, hvilket potentielt skaber en afstand mellem borgerens selvforståelse og den professionelles forståelse. Dermed rummer udtalelsen fra Fagprofessionel 2 en spænding mellem ønsket om respektfuld anerkendelse og risikoen for, at den faglige begrebsramme indirekte overskygger borgerens stemme. Tilfældet ses også i følgende udtalelse fra Fagprofessionel 2:

. . . vi ser det også som, at den æresrelaterede vold og kontrol er noget, som ikke udspiller sig individuelt. Det udspiller sig i en kollektivistisk styret familie, hvor man har indflydelse på hinandens ære og moral. . . vi snakker tit om det, som at man bare er lillefingeren i hånden, så det, at du gør noget, påvirker hinanden. . . det er en kollektivistisk ting . . . (bilag 5, s. 11)

Både udtalelsen fra Fagprofessionel 2 og 3 peger på en mulig svækkelse af empowerment i praksis, fordi borgerens handlekraft og medbestemmelse træder tydeligt frem i de fagprofessionelles beskrivelser. I den første udtalelse fremstilles individet primært som underlagt familiens æreskodeks, kontrol og overvågning, hvilket indikerer begrænset mulighed for selvbestemmelse (bilag 4, s. 4). I den anden udtalelse oversættes borgerens erfaringer desuden til faglige kategorier, som "æresmotiveret vold og kontrol" (bilag 5, s. 10), hvilket betyder, at problemforståelsen af vold i høj grad ligger hos de fagprofessionelle frem for hos de unge selv. Tilsammen tolkes det derfor som, at borgerens stemme og indflydelse på problemdefinitionen ikke fylder meget, hvilket peger på begrænset empowerment i den måde, problemet forstås på. Samlet set viser de to udtalelser fra de fagprofessionelle en grundlæggende spænding i arbejdet med æresrelaterede konflikter og æresrelateret social kontrol. Med udgangspunkt i anerkendelsesteorien identificeres både forsøg på anerkendelse og steder, hvor anerkendelsen halter i praksis. På den ene side ses en bestræbelse på at forstå og respektere de unges livsverden gennem en sensitiv tilgang, hvor man undgår at påtvinge kategorier direkte og søger at anerkende kompleksiteten i problemfeltet. På den anden side indebærer den faglige kategorisering af erfaringer som "æresmotiveret vold og kontrol" og den strukturelle forståelse af kontrol og normbrud en risiko for, at de unges selvforståelse overskygges af institutionelle begreber. Dermed peger analysen på en dobbelthed, hvor faglig forståelse både fungerer som solidarisk anerkendelse og samtidig rummer elementer af ringeagt afhængigt af, hvordan borgerens perspektiv indgår i forståelsen.

Kontrollens mange facetter

De fagprofessionelle spørges også ind til, hvordan de forstår begrebet negativ social kontrol, hvilket Fagprofessionel 4 udtaler følgende om: "Det er kontrollen. Det kan være mobiltelefonen, eller det kan være overvågning, ja stalking" (bilag 4, s. 4). Det følges op af Fagprofessionel 3: "Hvordan de skal gå klædt, eller hvem de må have af venner, altså noget som er, på forhånd inden de bliver gift. Det er deres håb om at kontrollere, inden det går hen og bliver en konflikt"

(bilag 4, s. 4). De fagprofessionelle forstår først og fremmest negativ social kontrol som værende omfattende, idet den går ind og kontrollerer mange aspekter i de unges liv. Ydermere viser udtalelsen, at de fagprofessionelle forstår kontrollen som et redskab og håb fra familiens side om at forhindre en konflikt. Dermed analyserer vi ud fra anerkendelsesteorien, at den sociale kontrol er en måde at yde social modstand på fra familiens side. Vi fortolker det som, at den sociale modstand opstår, når familien ikke føler, at den unge anerkender forældrene i deres livsførelse.

Fagprofessionel 3 og 4 fremlægger, at de også selv underlægger de unge på krisecentret social kontrol gennem begrænsning af sociale medier og sociale relationer. Den sociale kontrol, som de fagprofessionelle udøver, forstås som grundlæggende beskyttende af de fagprofessionelle (bilag 4, s. 6-7, 31-32). Derved forstår de fagprofessionelle den negative sociale kontrol, som noget både familien og de fagprofessionelle udsætter den unge for. I de fagprofessionelles tilfælde handler det om at beskytte den unge og i familiernes tilfælde, handler det om at afværge en konflikt. Derudover konstrueres den sociale kontrol også som værende omfattende i mange aspekter i den unges liv og kollektiv (jf. *Problemfelt*), idet de fagprofessionelle er nødsaget til at gå ind og kontrollere flere aspekter i den unges liv. Samtidig opstår en dobbelthed i, at de fagprofessionelle er nødt til at gå ind og yde social kontrol for at stoppe den sociale kontrol, som familien udøver. Ud fra Honneth kan dette forstås som en krænkelse i privatsfæren, hvor anerkendelse normalt gives gennem de nære relationer, som er præget af tillid, omsorg og respekt for den enkeltes integritet. I stedet går de fagprofessionelle ind og erstatter tilliden med en form for kontrol. Når de fagprofessionelle overvåger deres privatliv, og deres sociale relationer begrænses, så vil individets mulighed for at udvikle en selvstændig identitet undermineres. Udtalelserne fra både Fagprofessionel 3 og 4 tolkes også som ringeagt, fordi individets personlige grænser og behov ikke respekteres. Kontrollen, eksempelvis styringen af venskaber eller sociale medier, udgør en krænkelse af den følelsesmæssige anerkendelse, som er en central del af privatsfæren. I stedet for at individet mødes med omsorg og accept, mødes individet med regulering som omsorgen. Dermed tolkes det, at den grundlæggende *selvtillid*, som udvikles gennem trykke og anerkendende relationer, svækkes.

Manglende fri vilje

Følgende udtalelse giver et indblik i, hvordan den fagprofessionelle afgrænser og definerer æresrelaterede konflikter som et problem i praksis. Udtalelsen tydeliggør, at problematikken ikke forstås som ære i sig selv, men opstår i det øjeblik, individets selvbestemmelse krænkes:

Vi definerer ikke, om det er et problem eller ej. For eksempel Amina på 17 år. Hun må meget gerne blive gift med sin fætter, hvis hun har lyst til det. Det er ikke os, der definerer, om det er et problem eller ej. . . det er først et problem, når nogen kommer til os og siger, jeg vil ikke være med til det her. Kan I hjælpe mig? Så man kan sige for os, er æresrelaterede konflikter et problem, når det går imod den unges frie vilje, og eller den person, der bliver udsat for dets frie vilje, og hvad de egentlig selv har lyst til, og som selvfølgelig er lovbrydende. Altså som bliver tvunget igennem med vold og kontrol. Derfor er det et problem. (bilag 5, s. 12-13)

Amina er en fiktiv person, som Fagprofessionel 2 bringer ind i interviewet på baggrund af den tilsendte vignetcase, som udfoldes senere (bilag 7). Derfor gøres der opmærksom på, at de fagprofessionelle taler ud fra denne.

Udtalelsen analyseres med udgangspunkt i anerkendelsesteorien, da Fagprofessionel 2 placerer problematikens kerne i forhold til individets frie vilje og selvbestemmelse. Set gennem Honneth peger udtalelsen på betydningen af retlig anerkendelse, hvor individet anerkendes som et autonomt subjekt med rettigheder. Fagprofessionel 2 understreger, at den æresrelaterede konflikt først bliver et problem, når det ”går imod den unges frie vilje” (bilag 5, s. 12-13) og indebærer vold og kontrol. Her tolkes det, at problemet forstås som et brud på individets ret til selvbestemmelse og derfor en krænkelse af deres status som ligeværdigt medlem af samfundet. Hvis en handling bliver ”lovbrydende”, markeres også en grænse, hvor samfundets normer og rettigheder træder over familiens og fællesskabets normer. Samtidig viser udtalelsen også et forsøg på solidarisk anerkendelse, som udspringer af en kulturkompetence i det relationsbaserede arbejde. Den fagprofessionelle siger at ære ”ikke er et problem i sig selv” (bilag 5, s. 13), hvilket er med til at skabe en nuanceret tilgang, hvor man ikke automatisk problematiserer bestemte værdier og livsformer. Derfor tolkes det som en form for solidarisk anerkendelse, hvor forskellige livsformer accepteres, så længe subjektet ikke ringeagtes. I udtalelsen identificeres dog også et element af ringeagt i Honneths forstand. Når fokus primært ligger på, hvornår noget bliver ”et problem” i juridisk eller voldsfaglig forstand, er der en risiko for, at de mere subtile former for kontrol eller pres, som individet oplever, ikke anerkendes fuldt ud. Hvis kun de mest ekstreme tilfælde (vold og tvang) anerkendes som problematiske, betyder det, at individets oplevelse af begrænset frihed før dette punkt ikke tillægges samme betydning. Samlet set viser udtalelsen en forståelse, hvor anerkendelse knyttes til respekt for individets frie

vilje og rettigheder, men også en mulig grænse, hvor visse erfaringer først bliver legitime som “problemer”, når de overskrider en tydelig tærskel af vold og kontrol.

Manglende integration

I forbindelse med interviewet med de fagprofessionelle kommer et andet vigtigt aspekt af deres problemforståelse af æresrelaterede konflikter også til udtryk gennem manglende integration og den danske livsførelse og værdier. Fagprofessionel 3 udtaler: “Jeg tænker i hvert fald i vores samfund er med til det, fordi vi er ikke særlig gode til at integrere det, det fungerer ikke supergodt, så integrationsmæssigt skabes der nogle problematikker” (bilag 4, s. 9). Yderligere kommer Fagprofessionel 2 med følgende udtalelse om, hvad problematikken i de æresrelaterede konflikter er, og hvorfor forældre udøver æresrelateret social kontrol, samt hvordan de kommer til udtryk i praksis:

Det er jo et krydspres i normer, traditioner, integration og kulturforståelse. Der kan man også se, at det kommer både af, at man er traumatiseret person, at man er vokset op i Afghanistan og kommer til Danmark som analfabet og får børn her, der er teenagere her. Og den er også kommet af, at du selv er udsat for racisme og ikke kan få et job eller er dårlig i kroppen og ikke kan arbejde. Altså problemet kommer af mange ting. Den kommer også af altså i den enkelte familie, fordi man har nogle normer eller nogle traditioner, man svinger igennem. . . (bilag 5, s. 13)

Udtalelsen vidner om, at de fagprofessionelle forstår konflikterne, som udspringet af et krydspres mellem overlappende faktorer. Derfor er det nødvendigt at stille sig nysgerrig på forældrenes helhedsbillede, og hvad deres baggrund har af betydning for den æresrelaterede konflikt, hvilket gør sig gældende i nøglekonceptet *ikke-viden og forespørgende* i det relationsbaserede arbejde. Samtidig gøres der brug af nøglekonceptet *kulturkompetencer*, hvor det er vigtigt, at den fagprofessionelle forstår de kulturelle aspekter i en kompleks konflikt. Det udledes af udtalelsen, at den fagprofessionelle forstår den æresrelaterede sociale kontrol og konflikt som et produkt, af forældrenes migration og diaspora. Det samme gør sig gældende i udtalelsen fra Fagprofessionel 3, hvor det tolkes, at samfundet ikke formår at integrere forældrene.

Fagprofessionel 2 beretter yderligere om, at forældrene opdrager deres børn ud fra, hvad de opfatter som det gode liv, og hvordan de selv blev opdraget i deres hjemlande. Når de udøver æresrelateret social kontrol, sker det ud fra et beskyttelsesøjemed (bilag 5, s. 15). Yderligere forstås den æresrelaterede konflikt som et udtryk for manglende viden om deres børns livsførelse i det danske samfund:

Der er også en rigtig stor del af det, som handler om uvidenhed og være bange for det ukendte. Hele det her med, at dit barn vokser op i et land, du ikke er vokset op i selv. Du aner ikke, hvad det er for et liv, de lever. (bilag 5, s. 16)

Delkonklusion

Analysedelen viser, at de fagprofessionelle forstår æresrelaterede konflikter som komplekse. De fagprofessionelles konstruktion af fænomenet stemmer overens med de unges problemforståelser af, at den æresrelaterede konflikt udspringer af ære, kollektivistisk livsform, vold og kontrol. Hvor kultur og religion er centralt i de unges problemforståelser, koncentrerer de fagprofessionelle sig mere om manglende forståelse og integration, samt at de unges selvbestemmelse og handlefrihed er begrænset. Problemerne forstås således ikke kun som individuelle eller familiære, men også som indlejret i en samfundsmæssig kontekst. De æresrelaterede konflikter opfattes som forankret i relationer og kulturelle livsførelser, hvor familiens intentioner og værdier tillægges betydning. De fagprofessionelle forstår dermed situationerne som noget, der kræver en nuanceret indsigt i både den unges og familiens positioner, hvilket kan kobles til anerkendelse i både privatsfæren og den solidariske sfære.

De unges behov og den sociale indsats

Følgende analysedele kigger ind i forskningsspørgsmålet: *Hvad er de unges behov og den sociale indsats?* Forskningsspørgsmålet deles, igen, op i de to aktørperspektiver. Først fokuseres på de unges behov, når de befinder sig i konflikterne, både dem de mødes i og dem, de ikke mødes i. Bagefter belyses det, hvordan de fagprofessionelle arbejder i indsatserne med æresrelaterede konflikter. Anerkendelsesteorien, empowerment og relationsbaseret arbejde er gennemgående for begge analysedele. Hertil introduceres begrebet *peer-medarbejdere* og benyttes i forbindelse med analysedelen om de unges behov. Desuden indgår borgerinddragelse i analysedelen om de fagprofessionelle. Vignetcasen inddrages i afsnittet om de fagprofessionelle og indsatserne, hvor deres holdninger sættes op mod deres arbejde.

De unges behov

Behovet for at anerkendes som den man er

Gennemgående for de unge viser analysen, at der er et behov for at leve det liv, man ønsker, men samtidig anerkendes og være en del af sin familie og de miljøer, man færdes i. Amir fortæller, at hans mor på et tidspunkt prøver at acceptere hans kønsidentitet, og hvordan han har brug for en støttende, nysgerrig forælder, der viser interesse. Hertil beretter Amir:

Det er sødt af hende, at hun prøver, men det er bare ikke, hvad jeg har brug for. Jeg har brug for en forælder, som vil investere sin tid og energi i at forstå mig bedre. En forælder, der tør at udvikle sig . . . , at få nogle nye perspektiver og træde ud af sin egen . . . vej eller udvide sin horisont. Det kan være, du har de her værdier, du tror på det her . . . , men dit barn er herovre. (bilag 1, s. 13)

I udtalelsen, kan vi ved hjælp af anerkendelsesteorien fremanalysere, at Amir ikke oplever, at hans selvstændighed ledsages af en opmærksomhed fra sin mor. Ifølge Honneth har subjektet behov for at blive gensidigt bekræftet og følelsesmæssigt billigt samt opmuntring og kærlighedsmæssig opmærksomhed (Honneth, 2006, s. 131). Desuden taler Honneth om, at anerkendelsesformen, kærlighed, består af en ”dobbelt proces af både frigørelse og følelsesmæssig binding” (Honneth, 2006, s. 146). Det betyder, at kærligheden som anerkendelsesform rummer selvstændighed og fortsat ledsages af opmærksomhed. Endvidere fremanalyseres en kulturel konflikt, hvor forskellige livsførelser og værdier støder sammen. Herved oplever Amir ikke, i den private sfære, at møde omsorg og forståelse fra moren, men manglende nysgerrighed og villighed til at udvide sin horisont for at forstå ham. De forskellige værdier hos Amir og moren stammer fra deres forskellige miljøer, altså indflydelse fra den solidariske sfære, og dermed anerkendes han heller ikke solidarisk af sin mor.

Moe oplever også, at han står i en kulturel konflikt mellem forskellige livsførelser, da han lever i et spændingsfelt mellem sin danske og etniske kultur. Han føler ikke, at han kan leve op til de ønsker, hans forældre har om, hvordan han skal være (bilag 2, s. 2-3). Han har et behov for både at have sin familie og sine danske venner i sit liv (bilag 2, s. 3). Set i lyset af Honneths teori tolkes det, at Moe erkender et behov for og en afhængighed af sine nære relationer, men samtidig har et behov for selvstændighed. Dét, at han ikke anerkendes i det, betyder, at han lever et dobbeltliv for at beskytte sig selv, idet han har et behov for at leve et frit liv i overensstemmelse med sine egne ønsker (bilag 2, s. 2, 4). Det samme gør sig gældende for Safia, der også oplever, at familien dikterer hendes liv, så hendes frihed indskrænkes. Hun lever også et dobbeltliv, hvor hun udgiver sig for at være religiøs, da hun er bange for konsekvenserne for ikke at være det (bilag 3, s. 3). Idet, at de unge oplever ringeagt gennem nægtelse af anerkendelse i deres livsførelser, kan dét at leve et dobbeltliv analyseres som et behov for social modstand i kampen for anerkendelse. Det kan også fremanalyseres, at de unge, gennem nægtelse af anerkendelse fra familien, mister selvforholdet, *selvtilliden*, hvor de ikke tør at udtrykke sig

oprigtigt i konfliktfyldte situationer, men i stedet lever et dobbeltliv. Ydermere er det ikke blot i den private sfære, at Moe oplever presset fra den kulturelle konflikt (bilag 2, s. 17):

Det er pissehård. . . når du er hjemme, så skal du forholde dig til, hvordan det er din familie gerne vil have det, når du er ude i det danske samfund, så skal du forholde [dig] til, hvordan det er, det danske samfund gerne vil have, at du er.
(bilag 2, s. 17)

Det er også det danske samfund, der har andre værdier og målsætninger. På den måde befinder Moe sig mellem forskellige værdifællesskaber. Moe anerkendes ikke solidarisk, da han vurderes intersubjektivt af begge sociale grupper ud fra, hvorledes han bidrager til at indfri kulturelt definerede værdier. Dermed værdsættes Moe ikke i det, der gør ham til et unikt individ.

Safia beretter om udstødelse, både i privatsfæren fra familien, men også i den solidariske sfære fra hendes etniske miljø, da hun frafalder islam. At miste relationen til begge er for Safia det sværeste i den æresrelaterede konflikt, hvilket udtrykker et behov for en relation til familien og det etniske miljø (bilag 3, s. 6). Safia garanteres heller ikke den følelsesmæssige opmærksomhed i sin selvstændighed angående religiøsitet. Hun ringeagtes også i den solidariske sfære af det etniske miljø, da de nedvurderer Safias selvrealiseringsform og overbevisning gennem udstødelsen. Udstødelsen kan i øvrigt betragtes som et artikuleret symbol på den sociale gruppes værdier. Analysen viser, at de unge, befinder sig i en kulturel konflikt mellem forskellige livsførelser og værdier. I kulturelle konflikter opstår et behov og ønske om at anerkendes privat og solidarisk som den, man er. Derigennem opstår et behov for social modstand, som udtrykkes i, at de unge lever et dobbeltliv for at anerkendes i de forskellige sociale grupper, de befinder sig i. Analysen peger også på, at der i de unges tilfælde, ikke er så stringent en inddeling i Honneths sfærer. Her ser vi, hvordan livsførelser og værdier i den solidariske sfære trækkes ind i den private sfære og påvirker de unges nære relationer. Det ser vi ved, at fællesskabets værdier og livsførelser har indflydelse på, hvordan familiens anerkendelse af den unge former sig.

Frontmedarbejderes solidariske støtte

Analysen viser, at de unge har et behov for at dele den æresrelaterede konflikt, de står i, og få hjælp til at komme videre fra frontmedarbejdere i job- og uddannelsessystemet. Amir fortæller, at han havde brug for en voksen, der kunne hjælpe ham ud af situationen: ”Jeg havde dengang virkelig, sådan virkelig hårdt, brug for, at der var nogen, der sådan rakte ud og kunne hive mig væk, altså jeg kunne ikke selv komme væk.” (bilag 1, s. 20). Amir møder en ungejobkonsulent, som han forklarer situationen til og oplever, at hun er åben, lyttende og nysgerrig. Han mærker,

at hun er interesseret i, at han skal have det godt og leve det liv, han ønsker (bilag 1, s. 28). Moe har en lærer, som mærker, at han "dealer" med nogle ting, og som han åbner op overfor om den æresrelaterede konflikt. Han oplever, at læreren vil hjælpe, men at læreren ikke kan give ham den nødvendige hjælp grundet manglende rammer til at løfte opgaven (bilag 2, s. 13). Safia deler sin historie med sin lektor, der hjælper hende i den æresrelaterede konflikt, og som vil hjælpe hende med at realisere drømmen om uddannelse (bilag 3, s. 11). Derigennem møder de unge hos frontmedarbejderne en solidarisk anerkendelse, hvor de anerkendes i deres livsførelser og i deres følelsesmæssige behov gennem opmærksomhed, der ellers ringeagtes i familierne. Med Honneths teori kan vi forstå, at de unge kan styrkes i deres positive selvforhold, såsom selvtillid og selvværdsættelse, intersubjektivt, hvilket kan være katalysatorerne for, at de udtrykker sig og åbner yderligere op over for frontmedarbejderne. Den solidariske anerkendelse kan tilmed give de unge en forståelse af egne livsførelser som værdifulde (Honneth, 2006, s. 172; Willig, 2003, s. 15). Analysen viser, at der er behov for at møde anerkendelse i mødet med frontmedarbejdere, som de unge møder i deres hverdag. Ydermere ses det endnu en gang, hvordan den private og den solidariske sfære overlapper i praksis, når de både anerkendes gennem en følelsesmæssig opmærksomhed og i deres livsførelser.

At føle sig forstået

Der fremanalyseres et behov for, at de unge mødes af medarbejdere: fagprofessionelle (der arbejder med æresrelaterede konflikter) og frontmedarbejdere (som de unge møder i deres hverdag), der virkelig forstår dem, deres situation, og hvad de kommer fra. Moe rakte som ung aldrig selv ud til nogen, da han følte, at der ikke var nogen, der forstod hans æresrelaterede konflikt (bilag 2, s. 14):

... hver gang jeg skulle åbne op omkring det her over for nogen, der ikke kendte til det. Jeg skal jo forklare hele historien, for at det nogenlunde giver mening. Jeg kan ikke bare fortælle om, at mine forældre er sådan her, [og] så forstår de det godt. Det er der ikke nogen, der gør. (bilag 2, s. 14)

Det samme gør sig gældende for Amir, der oplever, at pædagoger og lærere ikke har forståelse for, at hvis de fortæller om hans kønsidentitet til hans mor, så reagerer hun med vold (bilag 1, s. 23-24). Safia beretter, at hendes første møde med psykiatrien var opslidende, hvor hun heller ikke følte sig forstået: "Det var bare at skulle forklare sig gang på gang på gang, og det var jo også i sig selv nedslidende" (bilag 3, s. 20). Dog møder Safia på et tidspunkt en sygeplejerske, der har hørt om piger i æresrelaterede konflikter, og som insisterer på, at hun skal hjælpes i den

forbindelse (bilag 3, s. 21). Frontmedarbejderen genkender noget i Safias fortælling, gennem tidligere erfaringer med æresrelaterede konflikter, hvor viden om kultur spiller en rolle. Det kan vidne om en kulturkompetence hos sygeplejersken, der gør, at hun insisterer på, at Safia kan hjælpes. Når medarbejdere ikke forstår de unges situation, kan det være på grund af huller i det relationsbaserede arbejde, såsom når nøglekonceptet *overføring og modføring* (jf. *Relationsbaseret arbejde – kulturen spiller en rolle*) ikke lykkes. Det lykkes ikke, når der ikke skabes en udveksling, hvor der kreeres en fælles forståelse for den æresrelaterede konflikt, hvilket især er essentielt, når der er en diversitet mellem de unge og medarbejderne. Gennem nøglekonceptet *autenticitet* er det essentielt, at de unge mødes af medarbejdere, der går i dialog og spørger ind, når de mangler viden om sociale og kulturelle livserfaringer. Det vidner også om manglede *kulturkompetencer*, hvor medarbejderne ikke har en stærk kulturforståelse.

Analysen viser flere eksempler, hvor de unge møder forståelse gennem relationsbaseret arbejde. Et eksempel på dette er Safias relation til sin lektor, der ydermere har en funktion som socialpædagogisk støtte, og som i dag er hendes gudfar (bilag 3, s. 10). Til at begynde med, havde hun svært ved at udtrykke den æresrelaterede konflikt, da den, ifølge hende, udspringer af kultur, og hun tror ikke, at han har hørt om et problem som hendes før (bilag 3, s. 11). Safia beretter:

Det udvikler sig så til lange samtaler på hans kontor, og pludselig så begyndte vi på en eller anden mærkelig måde at bonde. Altså selvom vi var to komplet fremmede mennesker. Han sad og lyttede og lyttede, og han var sådan lidt... Jeg har hørt din historie før, men jeg har ikke mødt nogen som dig . . . (bilag 3, s. 11)

Lektoren rammes af indignation over Safias æresrelaterede konflikt (bilag 3, s. 11-12), hvilket kan tolkes som, *interpersonel interaktion*, da der mellem Safia og lektoren formes en følelsesmæssig relation. Samtidig forekommer en *empatisk afstemning*, da lektoren spejler Safias følelser og anerkender den konflikt, hun står i. Her forekommer en *empatisk afstemning*. Der foreligger også en *autenticitet* i relationen, hvor lektoren er tilstedeværende og lyttende (jf. *Relationsbaseret arbejde – kulturen spiller en rolle*). På samme tid kan dét, at lektoren har hørt lignende historier tyde på en viden, om den kultur Safia har med sig, altså en kulturkompetence hos lektoren, der gør, at han reagerer i situationen. Lektoren bliver bindeleddet i kontakten til politiet, som efterfølgende henviser Safia til et krisecenter (bilag 3, s. 11-12). Safia beskriver, hvordan lektoren er katalysatoren i sin historie (bilag 3, s. 10). I Safias tilfælde viser analysen,

hvordan lektoren bliver en betydningsfuld voksen, og hvordan relationen bliver redskabet i forandringen.

Safia beretter, at hun i første omgang indskrives på et krisecenter for voldsramte kvinder, der ikke målrettes unge i æresrelaterede konflikter. Hun synes det er utrygt at opholde sig dér, hvilket gør, at hun går psykisk ned (bilag 3, s. 17-18). Efterfølgende indskrives hun på RED Safehouse, som hjælper med at henvise hende til den specialiserede afdeling, Transkulturel Psykiatri, der arbejder med patienter med indvandrebaggrund (bilag 3, s. 18). Safia beskriver:

Så det var også meget rart at have nogen, som . . . vidste, hvad man snakkede om, og måske ikke så meget en tilfældig dansk psykolog, der. . . ikke har særlig meget forstand på kultur eller religion eller personer af anden etnisk oprindelse. (bilag 3, s. 18)

Herigennem analyseres vigtigheden i at føle sig forstået i sin kultur, og at medarbejdere har *kulturkompetencer* med sig ind i det relationsbaserede arbejde.

Amir fortæller, at det er essentielt at møde fagprofessionelle, der har samme erfaringer som ham, *peer-medarbejdere*, i de indsatser, de møder, så de ikke hele tiden skal forklare sig, men føler, at personalet er troværdige, og at de kan relatere til én. Det skaber en tryghed hos de unge (bilag 1, s. 15):

Det er mennesker, som du er tryggere ved, fordi du snakker med en, som kender til det, én der har erfaring, og erfaring er ikke, at du læser en bog, eller du bare møder mennesker og hører deres historier, erfaringer . . . det er levet erfaring, og det er der, hvor du faktisk har erfaringerne. . . hvor du faktisk ved noget om det her. At du kommer og er nysgerrig og synes, det er et spændende felt, det er cool, cute, sødt, men man kan ikke rigtig bruge det til noget. (bilag 1, s. 15)

Peer-medarbejdere har selv stået i en lignende situation, som de mennesker, de arbejder med. Derigennem bruges peer-medarbejderens egne levede erfaringer til at støtte mennesker, og de levede erfaringer er peer-medarbejdernes nøglekvalifikation som professionelle. Peer-medarbejderes erfaringer giver dem en særlig forståelse for situationen (Kessing & Kirkegaard, 2024, s. 71, 73).

Analysen viser, at der er et behov hos de unge for at føle sig forstået af medarbejdere, hvilket sker i det relationsbaserede arbejde og gennem gode kulturforståelser. Det sker også, når de

unge mødes af peer-medarbejdere, der har samme oplevelser som dem gennem levede erfaringer.

Det at kunne spejle sig i andre

Analysen viser, at de unge har et behov for at møde og omgås mennesker, der har oplevet det samme og kommer fra samme baggrund. Mennesker, de kan spejle sig i. Både Amir og Safia beretter om, at de under deres ophold på RED+ Safehouse og RED Safehouse følte sig hjemme (bilag 1, s. 14; bilag 3, s. 20). For Amir er det blandt andet dét at kunne spejle sig i personalet og de andre beboere, både med hensyn til etnicitet og seksualitet, der gav ham tryghed (bilag 1, s. 14-15). Her kommer den solidariske anerkendelse til udtryk i mødet med de andre beboere og personalet på RED+ Safehouse. Her bliver det tydeligt, at anerkendelsesformen er intersubjektiv, og at der deles en værdihorisont, hvor beboerne og personalet søger mod fælles mål og livsform, hvilket giver en tryk og hjemlig følelse (bilag 1, s. 14-15) i modsætning til, hvad han tidligere har oplevet. I folkeskolen og i det boligområde, hvor Amir voksede op, mødes han med tilråb og mobning, fordi han opfører sig maskulint. Hans kønsidentitet er ikke velset i det miljø, han kommer fra, og han kan ikke spejle sig i andre i miljøet. Han er bange, får angst, føler skyld og skam samt får en følelse af at blive uretfærdigt behandlet (bilag 1, s. 17-18). Han oplever altså en ringeagtserfaring, hvor hans selvrealisering nedvurderes og livsform krænkes. Desuden udtrykkes også her en kulturel konflikt i ovenstående, eftersom RED+ og boligområdet kan inddeles i to sociale grupper med forskellige fortolkninger af samfundets målsætninger, hvor begge grupper forsøger at fremhæve deres livsformer. Der opstår en horisontal empowerment på mesoniveau, idet de unge møder andre beboere i lignende livssituationer, altså aktører på samme niveau med samme værdihorisont. Derigennem møder de solidarisk anerkendelse gennem et værdifællesskab, der bidrager til, at de unge styrker egen handlekraft og genopretter det positive selvforhold, *selvværdsættelsen*, gennem dét at spejle sig i andre.

Fysisk beskyttelse

En ringeagtsform, som de unge oplever, er at krænkes gennem fysisk vold i de nære relationer (bilag 1, s. 23; bilag 3, s. 4). Den fysiske vold gjorde, at Amir, som barn, ikke delte, at han er transkønnet med pædagogerne, da han var bange for, at de vil informere hans mor (bilag 1, s. 23-24). Det ses, hvordan selvtilliden og tilliden til omverdenen opløses hos Amir gennem vold, således at han ikke er i stand til at udtrykke sine behov og følelser i spørgsmålet om hans kønsidentitet. Amir havde behov for, at han blev fjernet fra hjemmet som barn, således at det ikke først var på RED+ Safehouse, at han oplever en fysisk sikkerhed og tryghed (bilag 1, s.

24). Idet han ikke fjernes fra hjemmet, oplever Amir en ringeagtserfaring i den retslige sfære, et svigt af systemet. Safia oplever også at have behov for fysisk beskyttelse fra den vold hun oplevede i den private sfære. Hun var bange for at miste livet, hvis familien fandt ud af, at hun ikke var religiøs (bilag 3, s. 4). Hun oplever omvendt at anerkendes i den retslige sfære, da politiet lægger sag an mod Safias familie (bilag 3, s. 13). Det gør de, da, efter det lykkes Safia at flytte hjemmefra, fortsætter ringeagten fra familiens side, hvor ringeagten begynder at tage form af psykisk vold gennem æresrelateret social kontrol og overvågning (bilag 3, s. 7, 12). Dermed viser analysen et behov for anerkendelsesformen, *retlig*, samt fysisk beskyttelse fra den ringeagtsform, de unge møder gennem vold i den private sfære. Anerkendelse i den retslige sfære kan give de unge denne beskyttelse.

Delkonklusion

Det konkluderes, at de unge har et behov for at leve et liv i overensstemmelse med deres egne værdier og selvstændige livsførelser. På samme tid har de et behov for stadig at mødes med kærlighed i de nære relationer, altså at anerkendes i den private sfære. De har behov for den vellykkede kærlighed, der balanceres mellem selvstændighed og opmærksomhed. Derudover har de unge også et behov for at anerkendes i den solidariske sfære, både fra det etniske og det danske miljø. Der fremanalyseres også et behov for at lave social modstand ved at leve et dobbeltliv. Det analyseres, at de unge har behov for støtte gennem anerkendelse af voksne og fagprofessionelle, som de møder i hverdagen. Dertil er det vigtigt, at de fagprofessionelle, de mødes af, har en forståelse for de unges kultur og kender til æresrelaterede konflikter, eller selv har levede erfaringer med problemstillingen. Det konkluderes også, at de unge har brug for fællesskaber, hvor de møder andre unge med samme værdihorisont, hvori de kan spejle sig selv. Endeligt har de unge behov for at anerkendes i den retslige sfære, således at de kan beskyttes fysisk fra den vold, de udsættes for.

Den sociale indsats

Oplysning og dialog

I interviewene med de fagprofessionelle i RED og VestaRAM bliver vi opmærksomme på, at de arbejder med oplysning om livet i Danmark. I RED oplever de, at manglende kendskab til det danske samfund skaber en usikkerhed hos forældrene, hvilket kan føre til æresrelaterede konflikter. Derfor er de fagprofessionelle ude på eksempelvis gymnasier at undervise frontmedarbejdere i målgruppen (bilag 5, s. 5). Desuden arbejder de fagprofessionelle forebyggende

gennem oplysning og dialog med frontmedarbejdere, som dermed kan facilitere den viden, de får, videre til forældrene gennem oplysningsmøder, som der opleves god effekt med (bilag 5, s. 9). Det ses i følgende udtalelse fra Fagprofessionel 1:

... “[Det] må du ikke, fordi det ved jeg ikke, hvad er. . . jeg har aldrig været på studietur.” Fordi de er måske lige kommet til Danmark. . . altså hvor vi kan se, når vi er ude og snakke med gymnasierne. . . meget det de lykkedes med, det er for eksempel at holde oplysningsmøder med forældrene om studieturen. . . Der er også en rigtig stor del af det, som handler om uvidenhed og være bange for det ukendte. Hele det her med, at dit barn vokser op i et land, du ikke er vokset op i selv. Du aner ikke, hvad det er for et liv, de lever. Du ved ikke noget om det, de laver, og man føler sig totalt afkoblet. (bilag 5, s. 15-16)

Ofte hænger forældrenes bekymringer til eksempelvis en lejrskoletur (bilag 4, s. 33-34) sammen med deres uvidenhed og frygt for det ukendte frem for et direkte ønske om at kontrollere deres børn. Ifølge udtalelsen tolkes det, at de fagprofessionelle forstår æresrelaterede konflikter som tæt forbundet med kulturelle forskelle, migrationserfaringer samt forældrenes usikkerhed og uvidenhed i mødet med et land, de ikke selv er vokset op i. Ud fra udtalelsen flyttes forståelsen om kontrol til at handle om frygten for manglende indsigt i danske normer og institutioner, som forældrene ikke før har stiftet bekendtskab til. Forældrenes modstand med eksempelvis studieture beskrives i udtalelsen som et udtryk for en reaktion på noget ukendt frem for et udtryk for ond vilje og kontrol over for børnene. Det samme udledes fra Fagprofessionel 1's holdning i vignetcasen til, at forældrenes handlinger udspringer af ønsket om at gøre det bedste for deres børn:

... jeg tror ikke, jeg har mødt andet end meget få forældre, der bare er ubehagelige mennesker, der ikke synes om deres børn, de fleste gør det jo, fordi de elsker deres børn. . . de gør det ud fra en mening om, at det er det rigtige, jeg gør, og jeg gør det af kærlighed. (bilag 5, s. 41)

Gennem relationsbaseret arbejde analyseres det, at relationen mellem fagprofessionel, institution og familie bliver central. I udtalelsen beskriver Fagprofessionel 1, hvordan gymnasier arbejder aktivt med oplysningsmøder (bilag 5, s. 15-16) for at skabe en forståelse og tryghed for forældrene om sociale aktiviteter. Relationen rettes altså ikke kun mod den unge, men familien som helhed. Den kulturelle dimension spiller også væsentligt ind, da de fagprofessionelle skal forsøge at forstå forældrenes perspektiv ud fra deres livsførelse og værdier, som muligvis er

nye i en dansk kontekst. Yderligere forstås udtalelsen i relation til borgerinddragelse gennem en *samskabende* og *selvrefleksiv* tilgang. I stedet for at definere problemet alene som forældrenes begrænsninger forsøger de fagprofessionelle at skabe en dialog og fælles forståelsesramme med forældrene. Oplysningsmøderne, som Fagprofessionel 1 fortæller om, bliver derfor en samskabende indsats, hvor gymnasierne aktivt inddrager forældrene og får mulighed for at få en større indsigt i børnenes hverdag. Derfor er de fagprofessionelle med til at oplyse gymnasierne og andre institutioner om den viden, som familierne mangler. Desuden kræver det kulturkompetencer hos de fagprofessionelle, da de skal være bevidste om egne forståelser af, hvad der kan og skal opfattes som ”naturligt” i den danske kontekst. Gennem oplysningsmøderne på eksempelvis gymnasierne arbejder de fagprofessionelle med at styrke forældrenes handlemuligheder og deres forståelse. Herved kan de bedre navigere i det danske samfund og derigennem støtte deres børn fremfor at være kontrollerende, hvilket ses som en måde at arbejde empowermentorieret med forældrene. Samtidig ligger der en asymmetrisk magtrelation gennem empowermenttilgangen, der bruges i arbejdet med oplysningsmøderne, da det er de fagprofessionelle og institutionerne, som definerer, hvilken viden forældrene skal have. Herved bevæger de fagprofessionelles arbejde sig ud i den solidariske sfære, hvor de arbejder anerkendende over for forældrenes livsførelse, idet de anerkender forældrenes perspektiv ved at forstå deres bekymringer, som kan være forbundet med uvidenhed og usikkerhed frem for blot æresrelateret social kontrol (bilag 5, s. 15-16). Desuden anerkendes familien solidarisk, da deres erfaringer og livssituation tillægges værdi og forstås i en social kontekst. Yderligere er oplysningsindsatsen med til at mindske fremtidige konflikter og æresrelateret social kontrol, da forældrene får en større forståelses for de unges liv.

Hos RED afholdes endvidere workshops for de unge ude på gymnasierne (bilag 5, s. 5), og på VestaRAM oplyses de unge om generelle rettigheder i Danmark, hvor Fagprofessionel 4 udtaler:

Men det er også tydeligt, at de ikke kender til deres rettigheder i Danmark. Det er generelt, at de slet ikke ved, hvad de må, og hvad de kan, og hvad de har ret til? Fordi hvis man tror, det er okay at slå for eksempel, at man tænker, nå men jeg fik bare en lussing, det var jo ingenting, men det er også ulovligt i Danmark.
(bilag 4, s. 13-14)

Fagprofessionel 4 beskriver i udtalelsen, hvordan de arbejder med at oplyse de unge om deres rettigheder i Danmark, særligt i forhold til grænseoverskridende handlinger i forbindelse med

æresrelaterede problemstillinger. Det peger på, at de fagprofessionelle arbejder med empowerment, hvor de unge, gennem information om deres rettigheder, får en bedre mulighed for at forstå deres situation og kan handle på den. Når de gøres opmærksomme på, at fysisk vold er ulovligt, styrkes deres mulighed for at identificere, hvad der er (u)acceptabelt, og kan derigennem i fremtiden søge hjælp i tide, hvilket er med til at skabe en øget handlekraft hos de unge.

Derudover forstås udtalelsen gennem den retslige sfære af Honneth, hvor anerkendelsen handler om, at subjektet betragtes som én med rettigheder og juridisk beskyttelse. Fagprofessionel 4 forsøger at gøre opmærksom på, at de arbejder med at styrke de unges forståelse af deres rettigheder, uanset familiens og deres egen livsførelse og værdier. I forbindelse med at de oplyses om, hvad der er lovligt og ulovligt i Danmark, udvikler de selvrespekt og vil se sig selv som rettighedsbærende subjekter. Derfor bliver den retslige anerkendelse central, fordi det giver de unge en mulighed for at forstå, at deres oplevelser ikke blot er kontrollerende familieforhold, men også et spørgsmål om deres rettigheder. Derudover har Fagprofessionel 3 i forbindelse med vignetten en holdning om, at de vil gribe Aminas æresrelaterede konflikt an ved at oplyse hende om, at der er risiko for, at hun sendes på genopdragelsesrejse eller giftes væk (bilag 4, s. 36-37).

Relationsbaseret arbejde

De fagprofessionelles arbejde på VestaRAM rækker ud over de traditionelle myndighedsopgaver. Arbejdet handler også om at støtte dem, de har indkvarteret på krisecenteret, i forskellige dele af deres liv. Eksempelvis arbejdes både med praktiske, følelsesmæssige og sociale forhold. Dette kommer til udtryk i udtalelsen fra Fagprofessionel 4:

Så hjælper vi dem hele vejen, og som vi siger. . . vi hjælper dem lige et ekstra skridt. Da det er utrolig vigtigt, når vi især arbejder med de her æresrelaterede sager. Det er, at de . . ., typisk ikke har noget netværk, så det omhandler også at hjælpe dem med at flytte, hjælpe dem med at hænge lamper og gardiner op. . . og vi hjælper også med at passe deres børn. Vi hjælper dem til lægen og i retten og så alt, hvad der er med mennesket at gøre i den tid, de er ved os. . . (bilag 4, s. 2)

Udtalelsen forstås gennem Honneths privatsfære, som normalt sættes i forbindelse med de nære og personlige relationer, der er præget af omsorg, tillid og følelsesmæssig støtte. Men ud fra udtalelsen tolkes det, at de fagprofessionelle bevæger sig ind i privatsfæren gennem deres hjælp til meget private og hverdagslige forhold, som børn og personlige behov. Her overtager de fagprofessionelle den funktion, som normalt forbindes med familie og andre nære relationer.

Ligeledes belyser det vigtigheden af det relationsbaserede arbejde, specielt gennem nøglekoncepterne, *gensidighed* og *autenticitet* (jf. *Relationsbaseret arbejde – kulturen spiller en rolle*). Dette ses i lyset af, at de fagprofessionelle er tilstedeværende personer, som, sammen med de unge, forsøger at skabe relationen og hjælpe i det videre forløb. Dét, at de fagprofessionelle bevæger sig ind i anerkendelse i privatsfæren, er med til at give subjekterne den tryghed og anerkendelse, de har behov for i en usikker tid. Det er også med til at understrege, hvordan relationsbaseret arbejde i æresrelaterede konflikter bevæger sig ind i privatsfæren.

Yderligere skal de fagprofessionelle også reflekterer over deres møde med subjekterne i forhold til ikke at påtvinge dem egne normer og livsførelse. Det er Fagprofessionel 1 opmærksom på i følgende udtalelse: ”Det er dem, der skal gå rundt i deres egne sko resten af deres liv. Jeg skal ikke gå ind med mine etnisk danske normer og fortælle, hvad de skal, og heller ikke med den viden, jeg sidder med.” (bilag 5, s. 28-29). Fagprofessionel 1 understreger, at subjekterne skal leve med konsekvenserne af deres egne valg, og derfor bør valgene ikke tages på baggrund af påtvungne normer og løsninger fra de fagprofessionelle. Udtalelsen peger derfor på en anerkendende tilgang, hvor subjektets egne værdier og livsførelse tillægges en betydning frem for at pålægges de fagprofessionelles forståelse. Den solidariske anerkendelse udtrykkes ved, at Fagprofessionel 1 forsøger at respektere vedkommendes livsførelse og derfor ikke definerer, hvad det ”rigtige” valg er. Den fagprofessionelle skaber derfor i stedet plads til subjektets egen forståelse og handlemuligheder i situationen. Det tolkes som en måde, hvorpå den fagprofessionelle anerkender subjektet som et menneske med egne værdier og livsførelse, og derfor kan definere sit eget liv. Desuden viser udtalelsen, at den fagprofessionelle har en høj grad af selvrefleksion i forhold til positionen som professionel, hvor der kan være en magt og definitionsret i denne rolle. Ovenstående udtalelse kommer også til udtryk gennem vignetten. Heri fremlægger den fagprofessionelle sin holdning om, at “. . . vi skal også være til stede og rummelige og forstå deres bevæggrunde og prøver at sætte os ind i og støtte dem” (bilag 5, s. 41). Dette vidner om, at den fagprofessionelles holdning spiller ind i arbejdet, og de derfor arbejder ud fra, at både familierne og de unge skal anerkendes gennem deres kulturelle værdier og livsførelser i den solidariske sfære. Endvidere analyseres det med nøglekonceptet, *kulturkompetence*, da den fagprofessionelle, gennem forståelse og anerkendelse af familiernes kulturelle baggrund, har indsigt i, hvordan baggrunden påvirker familiens bevæggrunde. Her fremanalyserer vi også nøglekonceptet *meningssamskabelse* (jf. *Relationsbaseret arbejde – kulturen spiller en rolle*), idet den fagprofessionelle er åben over for familiens forståelser og hvilke løsninger, der er acceptable i familiens forståelsesramme.

Arbejdet med relationen til familien

Når en ung starter i et VærDig-forløb, som er for den enkelte unge, fører det til, at den unge efterfølgende starter i et VærFamilie-forløb, hvis den unge ønsker det. Her inddrages den unges familie (bilag 5, s. 7-8). Fagprofessionel 1 udtaler følgende:

Ofte vil det være sådan, vi starter med at have en dialog med den unge, vi snakker om, hvad er det, der fylder. Så vil vi have dialog med familien, ofte adskilt, men på et tidspunkt er det jo målet og håbet, at de kan sidde sammen og finde ud af at få mulighed for at tale sammen på en ny måde og måske have en bedre forståelse for hinanden og kunne se sig selv ind i nogle nye rammer. (bilag 5, s. 8)

Her bliver målet, at familien skal have en relation til hinanden. Der fremanalyseres, at der arbejdes med en gensidig anerkendelse gennem emotionel opmærksomhed mellem familiemedlemmerne i den private sfære. Der arbejdes med at skabe et rum, hvori både den unge og familiemedlemmerne, gennem forståelse, fortroligt kan dele sine værdier og samtidig skal se dem modtages og anerkendes i nye rammer (Willig, 2006, s. 11). Endvidere beskriver Fagprofessionel 1, hvordan der arbejdes med familien og dens værdier: ”Jamen, det er sådan I ser det, kunne I se det på en anden måde? Eller er der nogle andre muligheder, eller hvordan kan vi gøre det her?” (bilag 5, s. 9). På den måde anerkendes familiemedlemmerne ikke i den solidariske sfære af den fagprofessionelle, når det gælder værdier og livsførelse. I stedet forsøger den fagprofessionelle at gå ind i familiens kulturelle konflikt og påvirke værdihorisonten og livsførelsen ude i den solidariske sfære, således at familiemedlemmerne kan anerkende hinanden i den private sfære, hvor de unge frigøres samtidig med, at den følelsesmæssige binding bibeholdes.

VestaRAM arbejder med at skærme de unge fra familiemedlemmerne. I forbindelse med vignetten berettes om, at de forsøger at sætte en mur op i forhold til familien, hvilket bunder i de unges sikkerhed (bilag 4, s. 32, 40). Samtidig er de opmærksomme på den sorg, der ligger i, at de unge skærmes fra familien, da de unge stadig elsker dem. Til at bearbejde det svære i denne situation får de unge jeg-støttende samtaler og psykologtimer (bilag 4, s. 41). Dette fortolkes som, at de fagprofessionelle erkender, at manglen på de intersubjektive nære relationer og anerkendelsen i den private sfære, der udtrykkes gennem kærlighed, går ind og påvirker subjektets selvforhold. Ydermere forsøger de at skabe et andet netværk hos de unge gennem relationen til de fagprofessionelle (bilag 4, s. 40; jf. *Relationsbaseret arbejde*).

I RED og på VestaRAM, viser analysen, at der er forskellige til- og arbejdsgange i arbejdet med de unges relation til de familiemedlemmer, der indgår i den æresrelaterede konflikt. Endvidere analyseres arbejdsgangene i både RED og på VestaRAM, som at de indeholder horisontal empowerment (jf. *En større kontrol over egen tilværelse*). REDs VærFamilie-forløb arbejder med at bibeholde et netværk med familien, der ses som aktører på samme niveau. Her fokuseres på at styrke relationen, skabe tillid og arbejde med at nedbryde modsætningsbilleder inden for familien. På VestaRAM foregår den horisontale empowerment mellem medarbejderne og de unge, som går ind og erstatter de nære relationer i familien (bilag 4, s. 2). Men i selve arbejdet med relationen til familien arbejdes der med empowerment på mesoniveau i RED. Fokusset er på at skabe handlekraft og at give den unge mere magt over eget liv gennem solidaritet og gensidig støtte. På VestaRAM er empowerment-tilgangen individbaseret, idet den går ind og arbejder med den enkelte i at håndtere bruddet med familien.

Inddragelse af de unge

Analysen viser, at RED arbejder med at inddrage de unge på flere måder. Det analyseres, at de unge først og fremmest inddrages i konstruktionen af problemdefinitionen (Monrad & Dannebris, 2021, s. 35). Det beskrives, at det er den unge, der kontakter RED, og dermed er det også dem, som definerer, hvad deres problem er, og hvad de vil tale om i rådgivningen (bilag 5, s. 6). Det ses også i en udtalelse fra Fagprofessionel 2 i forbindelse med en holdning til inddragelse af Aminas problemforståelse i samtalen om vignetcasen (bilag 5, s. 12-13). Efterfølgende inddrages de unge i tiltag over for problemet, når de starter op i et forløb. Det gør de for eksempel ved, at unge spørges ind til, hvad de gerne vil: ”En ting kunne jo være, man havde et VærDig-forløb med en ung og få afklaret, hvad er det, der fylder i dit liv? Hvad er det, du gerne vil?” (bilag 5, s. 7). Når de unge inddrages i egen sag jf. Retssikkerhedsloven § 4 (Retsinformation, 2025b), analyserer vi endvidere arbejdet som værende anerkendende i den retslige sfære. Ydermere viser analysen, at borgerinddragelsen er *selvrefleksiv og samskabende*:

Hvis vi for eksempel finder frem til, [at] et VærDig-forløb kunne være det rette for personen. . . så definerer vi sammen, hvad målet med forløbet er. Og så er der ikke som udgangspunkt maks. antal samtaler, men der er nogle faser, man går igennem. . . hvor vi ligesom bearbejder det, der er sket. (bilag 5, s. 7)

Fagprofessionel 1 beskriver, at der i fællesskab med den unge findes frem til, om et VærDig-forløb er relevant for den individuelle unge. Forløbets længde tilpasses også den enkelte. Analysen viser derfor, at forløbene ikke er standardiserede, men individuelt tilpasset, hvilket er en

del af den selvrefleksive borgerinddragelse (Monrad & Danneris, 2021, s. 50). I denne form for borgerinddragelse styrkes de unge gennem dét at kunne planlægge, opstille mål og derudfra træffe beslutninger. På samme tid beskrives det, at de i fællesskab definerer, hvad målet med forløbet er. Derved fremanalyserer vi en samskabende borgerinddragelse, hvor den unge til dels tager ejerskab over sin egen situation og indgår som en partner med den fagprofessionelle (Monrad & Danneris, 2021, s. 52). Når der arbejdes med komplekse problemstillinger, som æresrelaterede konflikter, hvor den enkelte sag kan se meget forskellig ud, er det essentielt, at den unges viden bringes i løsningen af det sociale problem (Monrad & Danneris, 2021, s. 53; bilag 5, s. 6). De unge betragtes altså som medskabere i den serviceydelse, de modtager. Endvidere ligger der en relationsbaseret tilgang i arbejdet, da nøglekonceptet, *gensidighed*, fremanalyseres, idet den unge og fagprofessionelle gensidigt deltager i at konstruere forløbet. Der fremanalyseres ydermere nøglekonceptet, *samarbejdende målsætning*, hvor også målet med forløbet konstrueres i samarbejdet.

Der er også dilemmaer i borgerinddragelsen, når den unge skal tage beslutninger vedrørende eget liv. Fagprofessionel 1 udtaler:

Og nogle gange er der mange, der prøver at presse os ud i at sige, hvad skal jeg? Hvad skal jeg gøre her? Men jeg går ikke ind og tager en beslutning for et andet menneske, for det er deres liv. . . Jeg synes, det kan være lidt hårdt en gang imellem, og vil du ikke nok tage en beslutning for mig? Det er ikke det, de siger, men det er helt klart det. . . de udstråler, og jeg skal ikke tage nogen beslutninger, så må jeg prøve at sige, jeg kan se nogle muligheder. . . Den er måske også svær for mig nogle gange, at vil du ikke nok tage en beslutning. Nej, det vil jeg faktisk ikke, og det er mennesker, der ikke har lært at tage beslutninger selv. (bilag 5, s. 28-29)

I ovenstående udtalelse fremanalyseres den selvrefleksive borgerinddragelse, da det forventes af de unge, at de skal livsplanlægge og realisere egne ønsker (Monrad & Danneris, 2021, s. 49). De unge forventes at reflektere og tage ansvar, hvilket på den ene side kan styrke de unge i fremover at håndtere sine problemer. På den anden side stiller det også krav til den unge om en høj reflektionsevne, hvilket analysen også vidner om, idet de unge efterspørger, at de fagprofessionelle tager stilling på deres vegne. De fagprofessionelle problematiserer også, at det er ekstra svært, at de unge skal tage selvstændige beslutninger, når det ikke er noget, de unge i

æresrelaterede konflikter, er vant til (bilag 5, s. 29). Derimod viser analysen, at de fagprofessionelle går ind og støtter de unge i at reflektere, ved at de forhandler og kommer med muligheder (Andersen & Brok, 2021, s. 43). Det kan hjælpe de unge til at håndtere bestemmelse i eget liv gennem dét at kunne træffe selvstændige beslutninger. Analytisk forstås det som empowerment på mikroniveau. Et andet aspekt i empowerment er den produktive magt. Analysen viser, at den fagprofessionelle overdrager magt til de unge, når det forventes, at de selv skal træffe beslutninger. Omvendt bliver magten asymmetrisk, idet den fagprofessionelle kommer med forslag til handlemuligheder. Magten skal forstås som produktiv, idet den bruges til at skabe et øget mulighedsrum for handling hos de unge (Andersen & Brok, 2021, s. 41).

Delkonklusion

Det konkluderes, at der i den sociale indsats i RED og VestaRAM bruges redskaber, som relationsbaseret arbejde og oplysning. Der arbejdes med at oplyse forældrene om det ukendte og informere de unge om deres generelle rettigheder. Det relationsbaserede arbejde fylder også en del, da den sociale indsats skaber tillidsfulde relationer til de unge i den private sfære uden at påvirke de unges beslutninger og livsførelser, hvilket sker gennem anerkendelse i den solidariske sfære. Desuden understreges det, at *kulturkompetencen* er en nødvendighed for at arbejde med de unge og familierne på en respektfuld og kompetent måde. Begge indsatser arbejder med relationen til familien, dog med forskellige mål, men med en tanke om at styrke den unges netværk. REDs indsats arbejder i VærFamilie-forløbene med at genopbygge og transformere de unges relationer til familien gennem emotionel opmærksomhed og forståelse. Det skal udmunde i en gensidig anerkendelse i den private sfære. Indsatsen arbejder også med at rykke ved familiens værdihorisont og livsførelse i den solidariske sfære for at opnå anerkendelse mellem de unge og familierne i den private sfære. VestaRAM arbejder omvendt med at skærme de unge fra familierne på grund af de unges sikkerhed. Dermed arbejdes der med at støtte individet og skabe et andet netværk gennem relationen til de fagprofessionelle. RED arbejder med at inddrage de unge i både problemdefinitionerne og i løsningen af de æresrelaterede konflikter. Forløbene er individualiseret, og de unge styrkes i at reflektere, sætte mål, planlægge og tage selvstændige beslutninger. Dog har det sine udfordringer, idet det kan være svært for de unge at arbejde selvrefleksivt. Der arbejdes også samskabende og relationsbaseret, hvor der i fællesskab arbejdes om at forme forløbet, dets mål og løsningerne. Endvidere konkluderes det, at der i indsatsen er en asymmetrisk magtrelation mellem de fagprofessionelle og de unge

samt deres forældre, da det er de fagprofessionelle, som sætter dagsordenen. Ydermere konkluderes det, at holdningerne, som de fagprofessionelle udtrykker i forbindelse med vignetcasen, er i overensstemmelse med de udtalelser, der ellers udlægges i løbet af interviewene med de fagprofessionelle.

Sammenhænge og kontroverser

Analysedelen fokuserer på forskningsspørgsmålet: *Hvilke sammenhænge og kontroverser er der mellem forståelserne, behovene og indsatserne?* Vi holder problemforståelserne, behovene og indsatserne op mod hinanden for at se, hvorvidt de stemmer overens, eller om der er punkter, hvori de afviger. Afsnittene indeholder både gentagende pointer fra tidligere i analysen, som dog udfoldes, samt nye analytiske observationer for at sammenhængene og kontroverserne holdes op imod hinanden og diskuteres.

En samfundsproblematik på mikro- og mesoniveau

I problemforståelsen af de æresrelaterede konflikter, viser analysen, at en af problematikkerne i de æresrelaterede konflikter ligger i, at der er forskelle i de unge og deres forældres livsførelser og værdier, når det kommer til kultur og religion. Den manglende anerkendelse af hinandens livsførelser og værdier skaber grobund for uoverensstemmelser, som fører til en konflikt. De fagprofessionelle forstår også den manglende anerkendelse mellem de unge og familiernes livsførelser og værdier som konfliktfyldt. De fagprofessionelle forstår yderligere konflikterne, som værende en integrationsproblematik, hvor forældrene ikke har en forståelse og fornemmelse for det liv, deres børn lever i Danmark, hvilket ses i følgende udtalelse fra Fagprofessionel 3: “Jeg tænker i hvert fald i vores samfund er med til det, fordi vi er ikke særlig gode til at integrere, det fungerer ikke supergodt, så integrationsmæssigt skabes der nogle problematikker” (bilag 4, s. 9). Vi ser, at der er en sammenhæng mellem denne problemforståelse og det arbejde, RED udfører, når de arbejder med at give forældre og unge en større forståelse for hinanden og hinandens livsførelser samt at oplyse om det ukendte i dansk kultur (bilag 5, s. 8, 16, 30). Endvidere ses det i måden, de tilgår arbejdet på i deres VærFamilie-forløb, idet de forsøger at skabe en forståelse hos familiemedlemmerne. Yderligere ses det, hvordan de fagprofessionelle går ind og arbejder med at ændre værdihorisonten hos familien. På VestaRAM mener de, at det er en manglende integration af både familien og de unge i danske værdier og livsførelse. Her kan vi se, at der er en kontrovers mellem de fagprofessionelles problemforstå-

else, og måden de arbejder på, da de nærmere arbejder individbaseret, idet de går ind og arbejder med oplysning af den unge og ikke den unges familie. Yderligere viser analysen på den ene side, at de æresrelaterede konflikter ses som værende kollektive, og der fremkommer en uoverensstemmelse mellem problemforståelserne og indsatserne, da de går ind og arbejder på mikroniveau i indsatserne fremfor mere strukturelt på et meso- og makroniveau. På den anden side går indsatserne ind og arbejder med individet i konteksten af det kollektive, hvor individet enten skærmes fra kollektivet eller styrkes i at håndtere kollektivet. Det er problematisk, når problemforståelsen forstår det som noget, der bunder og udspringer i det kollektive:

Det er det her med, at det er kollektivt styret, så man kan sige måden, det adskiller sig fra for eksempel partnervold, er, at der er tre involverede, så der er offeret og dem, der er udøvere, og så er der publikum. Så det at der er et vidende publikum, der adskiller dem fra andre voldsformer. (bilag 5, s. 10)

Udtalelsen belyser, at det ikke blot er en konflikt mellem to parter på mikroniveau, men konflikten er kollektiv, og der er mange involverede, og vi ser, at det også er miljøet der er involveret (jf. *Kollektivets indflydelseskraft*). Idet der arbejdes med at ændre værdihorisonten og konflikten i de enkelte familier og ikke samtidig arbejdes på meso- og makroniveau, så står kollektivet tilbage uden at have ændret deres værdihorisont. Herved ser vi, at det yderligere er problematisk, hvis forældrene integreres i de unges livsførelse og værdier, uden at der arbejdes med kollektivet. Det kan skabe problemer for den enkelte familie efterfølgende, idet publikummet stadig er der, hvilket betyder, at det nu er hele familier, der potentielt står i en æresrelateret konflikt over for deres sociale gruppe. Derved ses det, at man potentielt blot rykker problemet og konflikten et andet sted hen. Derudover ses der en uoverensstemmelse i problemforståelsen mellem de fagprofessionelle og de unge. De unge ser uoverensstemmelsen mellem livsførelse og værdier som religion og kultur, hvorimod de fagprofessionelle anskuer problemforståelsen som værende manglende integration. Når det kommer til arbejdet med integration i indsatserne, ses det, at man arbejder på et mikroniveau, når der arbejdes med de unge og deres familier. Dertil arbejdes der også på et mesoniveau ved at sprede oplysning på tværs af organisationer, altså til forældrene og unge ude på gymnasierne. Vi ser, at der er en uoverensstemmelse i integration som problemforståelse og i måden, arbejdet tilgås, da integration kan forstås som et strukturelt samfundsproblem. Derfor er det ikke nok blot at arbejde på de to niveauer, men at der også her skal arbejdes på et makroniveau. Det udtrykker de fagprofessionelle også:

. . . altså man må også sige, at hvis vi vil det her i Danmark, så skal vi blive bedre til integrationen, altså at der ikke er berøringsangst for det her. . . vi er nødt til at have noget politisk ind i, at det her ikke er et berøringsangstområde. (bilag 4, s. 33)

Her fremgår det, at det heller ikke er nok kun at oplyse forældrene og de unge gennem indsatserne i de æresrelaterede konflikter. I analysen af de unges behov fremanalyserer vi et behov hos de unge for at kunne række ud til voksne i deres liv. Vi ser, hvordan de unge rækker ud til jobkonsulenter og undervisere, men at frontmedarbejderne ikke altid ved, hvordan de skal håndtere de æresrelaterede konflikter, hvis de ikke har den rette viden på området. Dette er også en pointe hos de fagprofessionelle. De ønsker ligeledes, at viden om æresrelaterede konflikter spredtes mere ud gennem undervisning på socialfaglige uddannelser og generelt hos alle fagfolk, som arbejder med unge, således at flere får kompetencerne til at kunne identificere disse problemstillinger samt yde en hjælp til det enkelte individ (bilag 4, s. 33-34).

Dette sker som en del af REDs indsats, hvor de tager ud og holder oplæg om organisationen, om vold og om målgruppen for fagprofessionelle for blandt andet studievejledere og lærere (bilag 5, s. 5; RED, u.å.b). Derudover viser analysen, at det er essentielt, at de fagprofessionelle, de unge møder, har stærke *kulturkompetencer*, hvilket oplysning målrettet de fagprofessionelle kan styrke. Dermed går dette aspekt af REDs indsats godt hånd i hånd med de behov, de unge udtrykker. Dette lægger op til, at de fagprofessionelle, såsom jobkonsulenter og undervisere, de unge møder, skal styrkes i deres viden om æresrelaterede konflikter, indsatserne herpå og deres kulturkompetencer for at kunne give den nødvendige hjælp. Det betyder, at integrationen skal gå begge veje. Hermed ser vi, at ved at arbejde på mikro- og mesoniveau fremfor på makroniveau placeres ansvaret hos de unge og deres familie, selvom problematikken snarere er kollektivt og strukturelt funderet i samfundet. Dermed ses der en kontrovers mellem problemforståelserne og måden, hvorpå der arbejdes i indsatserne. Kontroversen består i, at det ikke er nok at fokusere udelukkende på mikro- og mesoniveau eller udelukkende på makroniveau, men at disse skal indgå i et samspil med hinanden for fuldkomment at kunne arbejde med æresrelaterede konflikter.

Vold og støtte

Analysen viser, at de unge og de fagprofessionelle forstår en af problematikkerne i den æresrelaterede konflikt som værende den fysiske og psykiske vold, de unge udsættes for. Der ses også et behov hos de unge for fysisk beskyttelse. I forbindelse med den vold de unge udsættes

for, har RED et ambulant voldsfagligt tilbud, hvor man kan komme i kontakt med dem døgnet rundt gennem en hotline og en brevkassechat. Der er mulighed for, at de unge kan ringe til en hotline og være anonyme (bilag 4, s. 2, 28). I analysen ser vi, at de unge har behov for at kunne række ud til nogle voksne (jf. *Frontmedarbejderes solidariske støtte*). Det er der mulighed for at gøre gennem REDs hotline og deres brevkassechat. Anonymiteten er relevant, hvilket kommer til udtryk i Amir udtalelse:

. . . mine forældre har både udsat mig og min lillebror for fysisk vold. Det var jeg rigtig bange for. Det var en af grundene til, jeg var bange for at sige noget til pædagogerne på skolerne og lærerne. Det var fordi, at jeg tænkte, hvis jeg sagde det til dem, så vil de sige det til min mor. Hvis jeg fortalte dem, at de ikke skulle sige noget til min mor, så ville de stadig gøre det, for det skal de, og fordi der ikke er den der forståelse for, hvis vi siger det til hans mor, så er der faktisk risiko for, at når han kommer hjem, at hans mor har hørt det, at hun så udøver vold på ham. (bilag 1, s. 23-24)

Hvis Amir havde muligheden for at dele hans problematik anonymt, kunne det være, at han ville modtage hjælp tidligere. På den anden side er en hotline ikke noget for alle, hvilket Moe beretter om. Han ville ikke benytte sig af en hotline:

Det bliver jo hurtigt meget stort, når man skal begynde at ringe og fortælle, hvordan man har det til en eller anden fremmed, man slet ikke kender. Det her det handler om at kende en person. Det her det handler om at åbne op. . . Om man ringer til en hotline og får en eller anden i røret, som man slet ikke ved hvem er, den tror jeg er lidt for speciel. Der skal du virkelig være ude i noget rod. (bilag 2, s. 15)

Derigennem ses det, hvordan REDs hotline ikke tiltaler de unge i sager, hvor konflikten ikke er alarmerende, samt at den unge søger relationen. Denne relation får de unge ikke til en fremmed over en hotline, da vi ser, at de unge åbner op for frontmedarbejdere, som de på forhånd kender. Det vidner også om et behov for *autenticitet*, i det relationsbaserede arbejde, hvor den voksne, de er i kontakt med, er tilstedeværende. Dertil kan det være problematisk, at indsatsen er for indgribende, hvor der mangler et led, som henvender sig til de unge gennem en foregribende indsats. Det samme gør sig gældende for krisecenterindsatsen. Gennem Moes udtalelse tolkes det, at de unge først rækker ud efter hjælp gennem hotlines eller søger ophold på krisecenter, når konflikterne er på sit højeste. Derved ses en kontrovers i, at de unge ikke har en

fornemmelse af, at tilbuddene stemmer overens med deres behov, når der i den æresrelaterede konflikt, ikke er et behov for fysisk beskyttelse. På den ene side er det en fordel for de unge, at de kan henvende sig anonymt med deres problematikker. Her vil de unge også føle en form for beskyttelse og dermed ikke være i samme fare, som Amir tidligere beskriver (bilag 1, s. 23-24). På den anden side beretter de fagprofessionelle også dette som et af de værste dilemmaer i arbejdet, da de ikke har mulighed for at hjælpe de unge på samme måde, som når anonymiteten er brudt. På samme tid kan de heller ikke igangsætte samme beskyttende foranstaltninger, når de ikke kender til deres identitet. Det kan eksempelvis være i kontakten med kommunen (bilag 4, s. 28). Dermed ses der en dobbelthed i anonymiteten, hvor anonymiteten giver de unge mulighed for at ytre sine bekymringer uden risiko for yderligere vold, men gør også, at de ikke beskyttes fysisk og fortsat udsættes for den eksisterende vold. Fagprofessionel 1 beskriver også, hvordan deres indsats kan bruges som et trygt rum, hvor man ikke skal være bange for, hvad der sker, når man deler sin æresrelaterede konflikt. Endvidere kan man herigennem række ud og snakke om de svære ting, hvordan man håndterer dem og får støtte (bilag 5, s. 25). Dette imødekommer de unges behov for at kunne dele sine problematikker med nogle voksne (jf. *De unges behov*). Dog er behovet at kunne dele det med voksne, som er tættere på de unge i deres hverdag, så i dette aspekt imødekommes de unge kun til dels.

Amir beretter om den fysiske beskyttelse, de unge mødes af på krisecenter. Det viser, at problemforståelsen af volden stemmer overens med, hvad krisecentrene kan:

. . . der er man beskyttet, når man bor der. Der er ikke nogen udefra, der kan komme ind, og det er en hemmelig adresse, og der er altid personale på. . . Det gav mig selvfølgelig den sikkerhed [og] tryghed, [jeg] havde brug for. (bilag 1, s. 24)

På VestaRAM imødekommes problemforståelsen og behovet for fysisk beskyttelse, idet de unge på deres krisecenterophold følges af personalet, når de skal færdes uden for krisecentret grundet det høje trusselsniveau (bilag 4, s. 3, 43). Yderligere fremanalyserer vi, at truslerne i form af familiemedlemmerne kan forfølge de unge over geografiske distancer, hvilket Safia beretter om i forbindelse med at overvåges efter, at hun flytter til en ny by (bilag 3, s. 5-6). Dette stemmer endvidere overens med både de fagprofessionelle og de unges problemforståelse af den æresrelaterede konflikt og æresrelateret vold og kontrol som værende kollektiv.

Selvstændighed

Analysen viser, at de fagprofessionelle ser, at unges selvbestemmelse krænkes, som en del af problemforståelsen. Derudover viser analysen, at de unge har et behov for selvstændighed fra familien og leve det liv, de selv ønsker (jf. *De unges behov*). Der berettes dog om, at de unge ikke har lært at tage beslutninger (bilag 5, s. 29). Men analysen viser, at de fagprofessionelle arbejder med de unges selvstændighed gennem empowerment, selvrefleksiv borgerinddragelse og relationsbaseret arbejde i RED. Yderligere kommer det frem, at de unge ofte gerne vil have de fagprofessionelle til at ringe og fortælle forældrene, at de eksempelvis spiser svinekød og drikker sig fulde, men at de fagprofessionelle ikke vil ringe til forældrene på vegne af dem (bilag 5, s. 31-32). Dette vidner på den ene side om en kontrovers i deres indsats, hvor de fagprofessionelle nogle gange forventer, at de unge skal tage de eventuelle konflikter, der kommer med deres forældre, men at de unge ikke har lyst til at konfrontere forældrene selv. Det forventes også af de unge, at de kan tage selvstændige valg (jf. *Inddragelse af de unge*). På den anden side vidner det om en sammenhæng med de fagprofessionelles problemforståelse, når de går ind og konfliktmægler mellem den unge og familien (bilag 5, s. 8), samt at de netop går ind og øver de unges selvstændighed. Det kan dog blive problematisk, hvis det forventes af de unge, at de skal tage selvstændige valg, hvis ikke de kan finde ud af det. Dét, at de unge ikke er vant til at tage selvstændige valg, stemmer yderligere overens med problemfeltet om, at unge, der lever i en familie med et kollektivistisk livssyn, anses dårligt, hvis de unge udtrykker selvstændige holdninger (jf. *Et kollektivistisk livssyn, en patriarkalsk struktur og en æreskultur*). Yderligere stemmer det overens med Fagprofessionel 3's udtalelse:

. . .det betyder, at det er familiebestemt, hvem der bestemmer. Så far bestemmer, eller så gør morfar eller farfar, som er overhovedet, og så går det ned til sønnerne, hvor selvom der er piger i spil ind imellem, så har de slet ikke det niveau af anerkendelse i familierne. . . og ofte så sætter de brødrene til at passe på deres søstre for, at de ikke kommer til at lave noget, der er forkert i den her familie.
(bilag 4, s. 5)

Her ses det, at de unge ikke er vant til selv at bestemme hjemmefra og derfor muligvis ikke har mulighed for at tage selvstændige beslutninger.

Vi ser også, i problemforståelsen, at de unge er underlagt en manglende fri vilje hos de fagprofessionelle, at der arbejdes med selvstændighed, og at der hos de unge analyseres et behov for selvstændighed (jf. *De unges behov*). Derved er der en kontrovers i indsatsen, når de unge også

kontrolleres af de fagprofessionelle på krisecenteropholdet gennem elektronik, sociale medier, bankkonti, omgangskreds og hvor man færdes henne (bilag 4, s. 6, 31-32, 40):

Så de kommer fra noget kontrol, begrænsning af rettigheder til, at vi også starter med at kontrollere. Og det er det her dilemma, man altid står i, men det bliver vi nødt til for at simpelthen og sikre dem i forhold til det. . . (bilag 4, s. 6)

Kontroversen ligger i, at der i indsatserne arbejdes med, at de unge skal selvstændiggøres, så de på den anden side af opholdet kan komme ud og klare sig selv og samtidig sættes fri af kontrollen. Deres selvstændighed styrkes ikke på krisecentret, da det af sikkerhedsmæssige årsager kan være farligt for de unge at bevæge sig ud og være selvstændige. Omvendt er de fagprofessionelle også nødt til at gøre de her ting, sådan at de unge på sigt, kan opnå selvstændighed og leve et frit liv.

Kulturforståelse

Analysen viser, at det er vigtigt for de unge at være en del af et værdifælleskab og møde mennesker, der minder om én selv, når det kommer til etnicitet og konflikter (jf. *De unges behov i æresrelaterede konflikter*). En yderligere pointe, vi vil inddrage i de fagprofessionelles relationsbaserede arbejde, er, at de trækker på *kulturkompetencer* for at skabe en god relation og forståelse for de unge:

. . . noget af det der gør, når vi skal kunne hjælpe dem, det bliver noget med at forstå deres kultur. Og så opbygge en rigtig god relation. Men jo mere vi forstår, hvad der reelt er i spil for dem så godt, som vi nu kan. Vi ved ikke, hvad det vil sige, men vi kan prøve at forstå det. . . (bilag 4, s. 6)

Yderligere se det gennemgående i analysen, at de fagprofessionelle fra RED og VestaRAM forsøger at sætte sig ind i de æresrelaterede konflikter og kulturen samt gør deres bedste for at forstå, hvad de unge oplever gennem deres kulturkompetencer. Især ses det, hvordan RED anerkender de unge og deres forældre i deres solidariske sfære, i deres kulturelle værdier og livsførelser.

Men det er ikke nok for de unge, eftersom Amir beretter om, at de ansatte på RED før i tiden var peer-medarbejdere, hvorimod det nu har ændret sig til, at de ansatte ikke længere er peers (bilag 1, s. 14-15). Derved er der en kontrovers mellem behovet og ønsket hos de unge og indsatsen, når de fagprofessionelle ikke er peer-medarbejdere. De unge beretter også om kultur som en del af deres problemforståelsen. Derfor ser vi, at det hos de unge ikke nødvendigvis er

nok, at de fagprofessionelle har kulturkompetencer, men at de unge også skal møde peer-medarbejdere, der kender de unges kulturer indefra. Derved ses der også en uoverensstemmelse i arbejdet og de unges behov og problemforståelse, når det kommer til, at de fagprofessionelle ikke er peer-medarbejdere.

Yderligere analyseres hos både Amir og Safia et behov for at være i en indsats med unge, der også står i en lignende konflikt (jf. *De unges behov*). Men det er ikke kun unge i æresrelaterede konflikter, der indskrives på VestaRAM: “. . . vi har fået mange unge danskere ind, og banderelateret har spillet sit puds ved os. . . og vi har stadigvæk de æresrelaterede, men procentdelen af det er lidt lavere, end det den var til at starte med” (bilag 4, s. 3). Derved ses der en uoverensstemmelse med arbejdet på VestaRAM og de unges behov, da deres krisecenter ikke er et specialiseret tilbud til unge i æresrelaterede konflikter, men at flere målgrupper kan søge og modtage hjælp. Dog imødekommes det i RED på deres safehouses, hvor de unge møder andre med samme problematik (bilag 1, s. 14-15; bilag 3, s. 20).

Delkonklusion

Konkluderende ses problemforståelsen hos begge som værende kollektiv og strukturel. Vi ser dog, at indsatserne primært befinder sig på et mikroniveau, hvor de mangler at målrette arbejdet på et makroniveau. Der er en sammenhæng mellem problemforståelsen omhandlende vold, idet de unges behov for beskyttelse imødekommes af indsatserne. Herudover ser vi et dilemma i anonymiteten, som de unge tilbydes i RED. Dilemmaet skaber en kontrovers, som består i, at anonymiteten både beskytter de unge mod yderligere vold, men samtidig er en barriere for, at de unge kan hjælpes. Dertil er der en kontrovers i, at de unge har et behov for at åbne op over for tilstedeværende frontmedarbejdere frem for en fremmed voksen i telefonen. Nogle aspekter i indsatserne anser vi ligeledes for at være for indgribende frem for foregribende, hvilket skaber en kontrovers. Kontroversen skal findes i en mangel på tilbud til unge, hvor konflikten ikke er på sit højeste. Endvidere eksisterer der både en sammenhæng og en kontrovers i måden, VestaRAM arbejder med at beskytte og selvstændiggøre de unge. Sammenhængen findes i, at de unge søger beskyttelse fra deres familier og miljø, samt at man forsøger at give dem værktøjerne til at stå på egne ben efter deres ophold. Kontroversen eksisterer i tilgangen til beskyttelsen og selvstændiggørelsen. Med det mener vi, at det er paradoksalt at for at beskytte de unge mod æresrelateret social kontrol, så kontrollerer de fagprofessionelle også de unge. Forskellen ligger bare i, at de fagprofessionelles kontrol retfærdiggøres, fordi det anskues fra et

sikkerhedsmæssigt perspektiv. Desuden er der hos RED en kontrovers i indsatsen, da der forventes selvstændighed fra de unge med arbejdet i indsatserne, men at de i praksis er svært for de unge at tage selvstændige valg. Herudover ser vi en sammenhæng mellem de unges behov for at forstås af de fagprofessionelle. Denne sammenhæng består i de fagprofessionelles evne til at udvise *kulturkompetence*, sådan at de unge føler sig set og anerkendt. Denne kulturkompetence er dog ikke altid tilstrækkelig, hvorfor der opstår en kontrovers gennem de unges ønske om at kunne spejle sig selv i peer-medarbejdere. Denne kontrovers udbygges ligeledes af de unges behov for ikke at blandes med andre målgrupper på krisecenteret.

Konklusion og perspektivering

Følgende afsnit præsenterer specialets konklusion, hvor der inddrages en perspektiverende del, som sammen med analysens fund bidrager til at opstille udviklingspotentialer i arbejdet med æresrelaterede konflikter. Herefter udfolder vi vores metodiske og teoretiske refleksioner i forbindelse med konklusionen. Konklusionen har til formål at besvare specialets problemformulering: *Hvordan forstås æresrelaterede konflikter af unge og fagprofessionelle, og hvordan hænger problemforståelsen og de unges behov sammen med de indsatser, som tilbydes?* Vi opdeler konklusionen i afsnit efter problemforståelserne hos de unge og de fagprofessionelle, de unges behov og indsatserne og sammenhænge og kontroverser mellem forståelserne, behovene og indsatserne. Afslutningsvist opstiller vi en oversigt over, hvilke udviklingspotentialer vi ser i arbejdet med æresrelaterede konflikter.

Problemforståelser

Det konkluderes, at de unge forstår æresrelaterede konflikter som et fænomen, der udspringer af religion, kultur, ære, kollektivistiske livsformer, vold og kontrol. Dertil ses en mangel på anerkendelse af forskellige værdier og livsførelser internt blandt familiemedlemmerne, som fører til æresrelaterede konflikter. Vi ser også, at de unges problemforståelse konstrueres over tid gennem sociale interaktionsprocesser i familien og i den offentlige debat. De fagprofessionelle forstår æresrelaterede konflikter som et fænomen, der udspringer af ære, vold og kontrol, en kollektivistisk livsform, manglende selvbestemmelse og handlefrihed hos de unge samt manglende integration af forældrene i det danske samfund. De fagprofessionelle og de unges problemforståelser illustrerer kompleksiteten af æresrelaterede konflikter, da den berører mange områder og anskues fra forskellige perspektiver. Både de fagprofessionelle og de unge forstår æresrelaterede konflikter som kollektive og strukturelle problematikker. Men forskellen

skal findes i deres perspektiver at anskue konflikterne fra. De unge har deres primære udgangspunkt fra deres levede erfaringer med de æresrelaterede konflikter i familien, hvorfra deres udgangspunkt anskues fra et mikroniveau og op, hvor der fokuseres på deres egne familiers og etniske miljøers kultur i problemforståelsen. De fagprofessionelle tillægger dog i højere grad manglende integration som en del af problemforståelsen for, hvorfor æresrelaterede konflikter opstår, da deres udgangspunkt anskues fra et makroniveau og ned. Dette skaber i deres optik kultursammenstød i familien, som de unge oplever i deres hverdage. Problemfeltet illustrerer indledningsvist et kollektivistisk livssyn, en patriarkalsk struktur, æreskultur og migration som hovedelementerne i problemforståelsen af æresrelaterede konflikter (jf. *Problemfelt*). Vi ser dog i analysen, at det kun er det kollektivistiske livssyn og æreskulturen, som gør sig gældende i problemforståelsen. Hertil ser vi ikke, at den patriarkalske struktur udtrykkes i problemforståelserne. Ligeledes ser vi heller ikke selve migrationen, som et af problemelementerne ved konflikterne, men snarere manglende integration af forældrene, da det kan skabe konflikt mellem familiemedlemmerne grundet manglende forståelse og anerkendelse af værdier og livsførelser.

Behov og indsats

Det konkluderes, at de unge har behov for at anerkendes i både den solidariske og den private sfære, ubetinget af deres værdier og livsførelser, om det værende det etniske eller det danske miljø. Når det ikke sker, opstår der et behov for at yde social modstand gennem det at leve et dobbeltliv for at opnå anerkendelse i begge miljøer. Yderligere har de unge et behov for anerkendende støtte fra frontmedarbejdere. Det er vigtigt at både fagprofessionelle, som arbejder med æresrelaterede konflikter, og frontmedarbejdere, der møder de unge i hverdagen, har stærke kulturkompetencer. Dertil skal frontmedarbejdere have viden om æresrelaterede konflikter. Desuden har de unge et ønske om, at de fagprofessionelle er peer-medarbejdere i arbejdet med æresrelaterede konflikter samt et ønske om fællesskaber med andre unge, de kan spejle sig i. Vi ser, at de fagprofessionelle arbejder relationsbaseret gennem tillidsfulde relationer og samtidig arbejder anerkendende med de unges selvstændige beslutninger og livsførelser. Gennem borgerinddragelse og empowerment forsøger de fagprofessionelle at selvstændiggøre de unge. Ydermere arbejder de fagprofessionelle med at oplyse om det ukendte i dansk kultur og generelle rettigheder, hvilket gøres på en respektfuld måde gennem kulturkompetencer. I RED ses det, at der arbejdes med at genopbygge og styrke de unges relation til familien, hvorimod der på VestaRAM arbejdes med at genopbygge og styrke individet udenom familien.

Sammenhænge, kontroverser og udviklingspotentialer

Konkluderende opstår der en kontrovers mellem de fagprofessionelles problemforståelse og måden, de arbejder på. Med dette menes, at selvom de fagprofessionelle til dels anskuer fænomenet ud fra et makroniveau, så arbejder de i indsatserne primært på et mikroniveau. Dette lægger op til videre undersøgelse, og gør det relevant at undersøge mismatches mellem fagprofessionelles problemforståelser og hvilke niveauer, sociale indsatser arbejder på med æresrelaterede konflikter, samt hvorfor mismatchet opstår. Derfor peger vi på et udviklingspotentiale, hvor indsatserne også bør arbejde på et makroniveau med fokus på gensidig integration. Det kan gøres gennem generel oplysning og ved at skabe forståelse for og viden om både danske værdier og livsførelser og de etniske miljøers værdier og livsførelser. Når indsatserne arbejder på mikroniveau, opfyldes nogle af de unges behov uden helt at komme deres problematikker til bunds. De beskytter de unge ved at tilbyde dem anonyme samtaler, hvor de unge kan række ud, uden at skulle bekymre sig om eventuelle konsekvenser, hvilket imødekommer problemforståelsen af vold. Disse anonymitetstilbud er dog ikke nok til at opfylde de unges behov. Vi konkluderer, at unge, som står i æresrelaterede konflikter, har et behov for at åbne op for de frontmedarbejdere, de møder i deres hverdag, og som de på forhånd har en relation til. Denne relation får de ikke ved at snakke med fremmede gennem hotlines. De fagprofessionelle i indsatserne begrænses desuden i deres muligheder for at hjælpe de unge yderligere, når de unge tager kontakt anonymt. Vi ser, at de frontmedarbejdere, de unge møder, støtter de unge, men formår ikke altid at identificere den æresrelaterede konflikt. De har heller ikke den rette viden, så de kan hjælpe de unge videre. Derfor ser vi også et udviklingspotentiale i, at frontmedarbejderne får værktøjer til at identificere, håndtere og viderehjælpe unge i æresrelaterede konflikter. Når de kan det, kan de betragtes som dét, vi vil kalde “den gyldne mellemmand”. Dette kan gøres gennem oplysning og opkvalificering af en bred skare af frontmedarbejdere, fra undervisere på skolerne ud til fritidslivet. Dertil skal eksempelvis socialrådgiver- og pædagogstuderende undervises i æresrelaterede konflikter. Vi ser allerede, hvordan REDs besøg ude på gymnasierne, bidrager til, at underviserne får mere viden om, hvordan de kan arbejde med forældrene og mindske æresrelateret social kontrol gennem oplysningsmøderne. Vi kan desuden konkludere, at de unge først kontakter indsatser som RED og VestaRAM, når de er presset til det yderste. Derved vurderer vi, at indsatserne er for indgribende fremfor foregribende. Når den gyldne mellemmand styrkes, bidrager dette også til, at arbejdet omkring de æresrelaterede

konflikter bliver mere foregribende, idet konflikterne identificeres tidligere og flere unge gribes, så det ikke kun er de mest presserende tilfælde, der hjælpes.

VestaRAM arbejder relationsbaseret med de unge ved at erstatte familiens rolle. Dog arbejdes der hverken med at genoprette familiens relation eller anerkendelse af de unge fra familiens side, hvorved de unge kun mødes til dels i deres behov. Det stemmer heller ikke overens med den kollektive problemforståelse, når der arbejdes individuelt med den enkelte unge. Dermed identificeres endnu et udviklingspotentiale i at arbejde med familien, som det allerede gøres i RED. Det er endvidere vigtigt for de fagprofessionelle at have kulturkompetencer, således at de, så vidt muligt, kan oplyse forældrene om dansk livsførelse uden at tvinge dem til at afgive deres egne, hvilket også sker i RED. Det stemmer i øvrigt overens med problemforståelsen omhandlende manglende integration. Dertil har de unge et behov for, at de fagprofessionelle kan sætte sig ind i de problematikker, som unge, der lever mellem to kulturer, kan opleve. Det er et behov hos de unge, at de kan spejle sig i andre beboere, som de kan på RED Safehouse. Det er også et ønske for de unge, at de kan spejle sig i de fagprofessionelle i indsatserne. Arbejdet omkring æresrelaterede konflikter kan hermed styrkes gennem det at skabe flere ungefællesskaber, hvor de unge kan møde andre unge, der minder om dem selv og er i en lignende situation, inden der er brug for at blive indskrevet på et safehouse eller krisecenter. Det er dog vigtigt, at de fortsat møder unge i samme situation på krisecentre og safehouses, som der gøres på RED Safehouse, men ikke på VestaRAM. Når de unge er der, hvor de skal indskrives på et krisecenter, safehouse eller i psykiatrien, ligger der et udviklingspotentiale i, at de unge gerne vil mødes af peer-medarbejdere med en indsigt i og forståelse for deres kultur og situation. Dertil skal indsatserne specifikt fokusere arbejdet på æresrelaterede konflikter.

Vi ser i analysen, at unge i æresrelaterede konflikter, er underlagt andres vilje og ikke altid kan træffe selvstændige beslutninger, hvilket også udlægges i den eksisterende forskning (jf. *Problemfelt*). Måden, hvorpå man arbejder med de unge, kræver dog en høj grad af selvstændighed og selvrefleksivitet, som man forsøger i RED. Ved at træne de unge i disse egenskaber kan de fremadrettet styrkes i evnen til at tage selvstændige beslutninger. Vi ser dog, at denne arbejdsmåde også har sine udfordringer, idet de unge ikke altid besidder kompetencerne til at tage disse beslutninger endnu. Her mener vi, at den fagprofessionelle skal styrkes i at navigere mellem at give de unge fri mulighed til at vælge uden at lægge et for stort ansvar over på dem, da det kan overrumple den unge.

Hos VestaRAM trænes de unge, grundet det høje trusselsniveau, ikke i selvstændighed, hvorfor målet om selvstændig livsførelse på den ene side er svært at opnå. På den anden side kan den midlertidige periode, hvor den fysiske beskyttelse vægter højere end den selvstændige livsførelse i sidste ende være nødvendig for, at de unge på længere sigt vil kunne opnå den. Denne måde at tilgå arbejdet på stemmer overens med vold som en del af problemforståelsen, men er en kontrovers med problemforståelsen om den manglende frie vilje. Derpå ses det, hvordan de fagprofessionelle må tilsidesætte noget af det arbejde, der ellers stemmer overens med problemforståelserne i praksis, for at løse andre dele af problemforståelserne. Dermed ser vi også, at VestaRAMs problemforståelse som værende vold stemmer overens med den fysiske beskyttelse, de kan tilbyde.

Udviklingspotentialer

Opsummerende peger vi på følgende udviklingspotentialer, der kan gøre sig gældende i at gribe det fremtidige arbejde med æresrelaterede konflikter an på både mikro-, meso- og makroniveau:

- Der skal arbejdes på et makroniveau med gensidig integration.
 - ◊ Det danske samfund og minoritetsetniske miljøer skal oplyses om hinandens kulturelle værdier og livsførelser.
- Den gyldne mellemmand skal opkvalificeres, så de kan identificere, håndtere og viderehjælpe unge i æresrelaterede konflikter.
- Studerende på socialfaglige videregående uddannelser skal undervises i æresrelaterede konflikter.
- Unge skal kunne indgå i fællesskaber, hvor de kan møde unge, der ligner dem selv.
- Der skal ansættes flere peer-medarbejdere på krisecentre og safehouses.
- Det er vigtigt, at der i indsatserne blot fokuseres på æresrelaterede konflikter.
- Krisecentre skal arbejde mere familierettet, ikke blot med den enkelte unge.

Metodiske og teoretiske refleksioner om specialets konklusion

Vi var på forhånd opmærksomme på, at der var kritikpunkter vedrørende det at bruge interviewet som metode, hvilket gjorde, at vi valgte at inddrage en vignetcase som metode. Med vignetcasen så vi en tydelig sammenhæng i de fagprofessionelles udtalelser, idet de har beskrevet deres arbejde og forholdt sig til vignetcasen på lignende måder. Det styrker specialets gyl-

dighed. På trods af de forskellige svar ud fra deres forskellige tilgange til arbejdet i organisationerne, ses der lignende refleksioner og forståelser af æresrelaterede konflikter hos de fagprofessionelle. Det betyder, at der er en grad af overførbare i problemforståelsen, da fagprofessionelle fra begge organisationer har lignende problemforståelser. Dét, at de fagprofessionelle i de to organisationer, i nogle aspekter, har forskellige måder at arbejde på, men på samme tid har en lignende forståelse af æresrelaterede konflikter, kan vidne om, at de fagprofessionelle, er underlagt *magtdiskurser spil*. Yderligere ses det, at de fagprofessionelle muligvis har forsøgt at *indtryksstyre* i interviewene, da de gennem interviewet udlægger forskellige måder at tilgå arbejdet på i de forskellige organisationer til trods for lignende problemforståelser. På den måde har de opretholdt loyaliteten til organisationen. Dertil kan de have talt gennem *kulturelle manuskripter*, hvor de har beskrevet deres arbejde ud fra organisationens jargon. Dette kan muligvis ligge til grund for lignende problemforståelser i begge organisationer på trods af forskellige arbejdsgange. Vi så også, hvordan de unges udtalelser gennem interviewet potentielt kunne være internaliserede gennem hegemoniske diskurser i den offentlige debat, hvor de kunne være underlagt *magtdiskursers spil*. Det betyder, at de unges problemforståelser og vores konklusion kan være præget af den offentlige måde at forstå og tale om fænomenet på samt den sociohistoriske kontekst, informanterne befinder sig i. Idet vi bruger interviewet som metode, kan det fungere som en *arena for konstruktionsarbejde*. Dét, at interviewene er en arena for konstruktionsarbejde, bidrager snarere til specialets gyldighed, end det er et kritikpunkt, da vi netop har undersøgt, hvordan informanterne forstår fænomenet, som vi med vores videnskabsteoretiske ståsted forstår som konstruktioner. Interviewet som metode og ovenstående opmærksomhedspunkter er udlagt kritisk. Vi mener dog ikke, set i lyset af vores videnskabsteoretiske ståsted, at det er problematisk, når informanterne i interviewet er underlagte *magtdiskursers spil*, befinder sig i en *arena for konstruktionsarbejde*, taler ud fra *kulturelle manuskripter* og udfører *indtryksstyring*. Dette er blot med til at belyse, at informanterne konstruerer virkeligheden i deres sociokulturelle kontekster gennem kultur, viden, historie og deres sociale positioner (jf. *Socialkonstruktivisme*). Dog skal det pointeres, at der i gruppeinterviewene er en risiko for, at informanterne har påvirket hinanden, og at vi derfor ikke har fået den enkeltes "sande" mening frem. Havde vi afholdt enkeltmandsinterviews kunne konklusionen muligvis udfolde sig anderledes.

Vores teoretiske valg medfører, at vi anskuer vores empiri med specifikke teoretiske briller, som sætter et bestemt fokus, former analysen og præger fortolkninger. Det påvirker vores fund og konklusioner i en bestemt retning, som videre medfører de udviklingspotentialer, vi peger

på. Med udgangspunkt i vores socialkonstruktivistiske ståsted er det vigtigt at have for øje, at vi selv er medskabere af forståelsen af æresrelaterede konflikter. Her er neutralitet umulig, idet vores forudgående viden og sociokulturelle kontekst stadig præger vores fortolkninger, idet vi analyserer på det sagte og hermed også fremlægger vores forståelse af informanternes udtalelser. Anerkendelsesteorien gør det muligt at arbejde med æresrelaterede konflikter som et socialt problem, hvor manglende anerkendelse bliver en del af problemforståelsen. Dertil giver den os et teoretisk blik, der retter sig mod anerkendelse i det sociale arbejde. Anerkendelsesteoriens forskellige sfærer gør det muligt for os at betragte vores empiri ud fra et mikro-, meso- og makroniveau. Ved at bruge teorien i analysen opstiller vi et normativt ideal om anerkendelse, hvilket også præger specialets konklusion. Specialets andre teoretiske perspektiver skruer fokuset ind på det sociale arbejde på mikro- og mesoniveauet. Det betyder, at vores teorivalg former specialets konklusion, og at den ville se anderledes ud, hvis vi havde valgt at anvende andre teorier, idet de ville have givet os et andet teoretisk blik at arbejde med.

De tre erfaringsinformanter kan karakteriseres som ressourcestærke unge, der alle tidligere har fortalt om deres konflikt i offentligheden. Det kan have betydning for vores konklusion. Deres erfaringer og refleksioner er derfor ikke repræsentative for alle unge i æresrelaterede konflikter. Derfor er der en særlig opmærksomhed på, at det er personlige erfaringer og ikke generelle problemforståelser på et meso- eller makroniveau. Det hænger muligvis sammen med, at der, på baggrund af interviewguiden, blev spurgt ind til de unges egne oplevelser for at få deres refleksioner og erfaringer på fænomenet. Derfor kan de unges personlige erfaringer i mindre grad overføres til andre unge i æresrelaterede konflikter. Omvendt kan der være overførbarhed i deres problemforståelser og behov, da vi ser fællestræk i dette blandt de unge. Dertil kan spørgsmålene i interviewguiden også have påvirket, hvorfor de fagprofessionelle og de unge anskuer problemforståelserne fra forskellige perspektiver. Dertil ses, hvordan vi med interviews som metodevalg gennem interaktionen er med til at konstruere og påvirke problemforståelserne og de endelige konklusioner.

Referenceliste

- Alvesson, M. (2003). Beyond neopositivists, romantics, and localists: A reflexive approach to interviews in organizational research. *The academy of Management Review*, 28(1), 13-33.
- Andersen, M. L. (2020): *Empowerment i teori og praksis - udfordringer i velfærdsarbejde*. I G. Niklasson (red.): *Sundhed, menneske og samfund - i sundhedsarbejde*. 2. udgave. Samfundslitteratur.
- Andersen, M. L. & Brok, P. N. (2021): *Empowerment i socialt arbejde*. 1. udgave. Samfundslitteratur.
- Arnstein, S. R. (1969). A Ladder of Citizen Participation. *Journal of the American Planning Association*, 35(4), 216-224.
<https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/01944366908977225>
- Baumbach, T. (2024a). Straffelovens kapitel 25 - Forbrydelser mod liv og legeme. I T. Baumbach & T. Elholm (red.), *Udvalgte delikter i straffeloven - en introduktion*, (s. 95-120). Djøf Forlag.
- Baumbach, T. (2024b). Straffelovens kapitel 26: Forbrydelser mod den personlig frihed. I T. Baumbach & T. Elholm (red.), *Udvalgte delikter i straffeloven - en introduktion*, (s. 121-133). Djøf Forlag.
- Bilfeldt, A., Jensen, I. & Andersen, J. (2014). *Rettigheder, empowerment og læring*. J. Andersen (red.), Aalborg Universitetsforlag.
- Bryman, A. (2016). *Social Research Methods*. Oxford University Press.
- Carlsen, L. T. (2018). Forskningsetik i praksis. I S. P. Olesen & M. Monrad (red.), *Forskningsmetode i socialt arbejde*, (s. 253-270). Hans Reitzel Forlag.
- Christensen, M., Jørgensen, R. E., Lysen, N., H. & Rosenberg, C. (2021). *Videnskabs-teori og socialt arbejde - en grundbog*. Samfundslitteratur.
- Danneskiold-Samsøe, S., Mørck, Y. & Sørensen, B. W. (2011). *Familien betyder alt: Vold mod kvinder i etniske minoritetsfamilier*. Frydenlund.
- Danneskiold-Samsøe, S., Mørck, Y. & Sørensen, B. W. (2019). *Æresrelateret social kontrol: Teori og praksis i socialt arbejde*. Akademisk forlag.

- Ejrnæs, M. (2012). Problemformulering, design og metode. I M. Ejrnæs & M. Monrad (red.), *Vignetmetoden: Sociologisk metode og redskab til faglig udvikling*. (1. Udg., s. 119-139). Akademisk forlag.
- Ejrnæs, M. & Monrad, M. (2012a). Introduktion til vignetmetoden. I M. Ejrnæs & M. Monrad (red.), *Vignetmetoden: Sociologisk metode og redskab til faglig udvikling*, (1. Udg., s. 13-38). Akademisk Forlag.
- Ejrnæs, M. & Monrad, M. (2012b). Horisontal og vertikal vignetmetode. I M. Ejrnæs & M. Monrad (red.), *Vignetmetoden: Sociologisk metode og redskab til faglig udvikling*, (1. Udg., s. 93-117). Akademisk Forlag.
- Ejrnæs, M. & Monrad, M. (2012c). Undersøgelsesresultaternes troværdighed. I M. Ejrnæs & M. Monrad (red.), *Vignetmetoden: Sociologisk metode og redskab til faglig udvikling*, (1. Udg., s. 141-161). Akademisk forlag.
- Ejrnæs, M. & Monrad, M. (2017). Teorier om sociale problemer. I J. Guldager & M. Skytte (red.), *Socialt arbejde: teorier og perspektiver* (2. Udg., s. 52-87). Akademisk Forlag.
- Fabricius, S. W. (2018). *Når ære er på spil: en metodebog om æresrelaterede konflikter i Danmark*. Frydenlund.
- Guldager, J. (2008). Komplementaritet og dialektik. I M. Ejrnæs & J. Guldager (red.), *Helhedssyn og forklaring i sociologi, socialt, sundhedsfagligt og pædagogisk arbejde*, (s. 79-124). Akademisk Forlag.
- Honneth, A. (2003). *Behovet for anerkendelse: En tekstsamling*. Hans Reitzels Forlag.
- Honneth, A. (2006). *Kamp om anerkendelse*. Hans Reitzels Forlag.
- Institut for Menneskerettigheder (u.å.). *FN's Verdenserklæring om Menneskerettigheder*. Hentet fra: https://menneskeret.dk/files/media/dokumenter/om_os/om_menneskerettigheder_diverse/fn_verdenserklæring_fil.pdf
- Jensen, M. K., Becker-Larsen, A. & Thomsen, J. A. (2023). *Et modtryk indefra: Evaluering af søstre mod vold og kontrol*. Als Research. Hentet fra: https://alsresearch.dk/wp-content/uploads/2022/11/Als-Research_Evaluering-af-Soestre-mod-vold-og-kontrol4.pdf

- Kessing, M. L., & Kirkegaard, S. (2024). Peer arbejde: En kompliceret balanceøvelse. *Social Kritik*, 36 (173), 70-77.
- Kvale, S. & Brinkmann, S. (2015). *Interview: Det kvalitative forskningsinterview som håndværk*. Hans Reitzels Forlag.
- LOKK. Landsorganisation af Kvindekrisecentre. (2014). *Konference 2014: Etnisk Ung*. Hentet fra: <https://www.etniskung.dk/files/2016/konferencehfte2014.pdf>
- Monrad, M. (2018). Tilvirkning af data. I S. P. Olesen & M. Monrad (red.), *Forskningsmetode i socialt arbejde*, (s. 107-143). Hans Reitzel Forlag.
- Monrad, M. & Danneris, S. (2021). *Borgerinddragelse i socialt arbejde*. Samfundslitteratur.
- Monrad, M. & Olesen, S. P. (2018). Kvalitet og kritik. I S. P. Olesen & M. Monrad (red.), *Forskningsmetode i socialt arbejde*, (s. 293-318). Hans Reitzel Forlag.
- MÆRK - Nationalt Center mod Æresrelaterede Konflikter. (u.å.a). *Hvem er udsatte, og hvem er udøvere?* Hentet den 27. februar 2026 fra: <https://nc-maerk.dk/viden/udsatte-og-udoevere/>
- MÆRK - Nationalt Center mod Æresrelaterede Konflikter. (u.å.b.) Hentet den 23. april 2026 fra: <https://nc-maerk.dk/>
- MÆRK - Nationalt Center mod Æresrelaterede Konflikter. (2025). *Familieindsats med fokus på æresrelaterede konflikter Opsporing og familiebehandling målrettet ikke-vestlige familier med børn i alderen 11-17 år*. Hentet fra: https://nc-maerk.dk/media/0pnptnoh/maerk_familieindsats-med-fokus-pa-aeresrelaterede-konflikter.pdf
- Mørck, Y. (1997). *Bindestregsdanskere: fortællinger om køn, generationer og etnicitet*. Samfundslitteratur.
- Nordisk Ministerråd. (2020). *Kortlægning: Strategier og initiativer til forebyggelse af negativ social kontrol og æresrelateret vold i de nordiske lande*. Hentet fra: <https://norden.diva-portal.org/smash/get/diva2:1445284/FULLTEXT01.pdf>

- Olsen, R. & Dahl, K. (2023). *Tidlige tegn på æresrelaterede konflikter: Beboere indskrevet på RED Safehouse*. Hentet fra: https://pure.vive.dk/ws/files/22928659/302451_Tidlige_tegn_p_æresrelaterede_konflikter_pdf_ua.pdf
- Olesen, S. P. (2018). Kvalitet og kritik. I S. P. Olesen & M. Monrad (red.), *Forskningsmetode i socialt arbejde*, (s. 145-169). Hans Reitzel Forlag.
- Poulsen, B. (2019): *Kapitel 6: Semistrukturerede interviews*. I Kristensen, C. J. & Hussain, M. A. (red.): *Metoder i samfundsvidenskaberne*, (s. 97-116). 2. udg. Samfundslitteratur.
- Rasborg, K. (2021). Socialkonstruktivismen i klassisk og moderne sociologi. I L. Fuglsang, P. B. Olsen & K. Rasborg (red.), *Videnskabsteori i samfundsvidenskaberne - på tværs af fagkulturer og paradigmer*, (s. 403-438). Samfundslitteratur.
- RED - Center mod æresrelaterede konflikter. (u.å.a). *Social kontrol eller negativ social kontrol?* Hentet den 25. marts 2026 fra: <https://red-center.dk/viden/voldsformer/negativ-social-kontrol/>
- RED - Center mod æresrelaterede konflikter (u.å.b). Bestil temadage og oplæg. Hentet den 13. maj 2026 fra: <https://red-center.dk/raadgivning/for-fagpersoner/faglig-raadgivning/temadage-og-oplaeg/>
- RED - Center mod æresrelaterede konflikter. (2026a). *Om Red Center*. Hentet den 13. april 2026 fra: <https://red-center.dk/om-red-center/>
- RED - Center mod æresrelaterede konflikter. (2026b). *Safehouse & Krisecenter*. Hentet den 13. april 2026 fra: <https://red-center.dk/safehouse/>
- RED - Center mod æresrelaterede konflikter. (2025). *Årsberetning 2024*. Hentet fra: <https://red-center.dk/wp-content/uploads/2025/03/AarsberetningREDCenter2024-2.pdf>
- Retsinformation. (7. november 2025a). *Straffeloven*. Hentet fra: <https://www.retsinformation.dk/eli/lt/2025/1294#P260>
- Retsinformation. (2. april 2025b). *Retssikkerhedsloven*. Hentet fra: <https://www.retsinformation.dk/eli/lt/2025/354>

- Rigsadvokaten. (august 2022). *Opsamling på anklagerfaglige fokusområder i rets- praksis afsluttet april 2022*. Hentet fra: <https://anklagemyndigheden.dk/sites/default/files/inline-files/Anklagerfaglige%20fo- kusomr%C3%A5der.pdf>
- Rosenberger, J. B. (2014). Orientation to and Validation of Relational Diversity Prac- tice. I J. B. Rosenberger (red.), *Relational Social Work Practice with Diverse Popula- tions*, (s. 13-29). Springer.
- Rømer, M. & Müller, M. (2022). Udsatte stemmer i institutionel forskning: metodiske og etiske refleksioner. *Forskning i pædagogers profession og uddannelse*, 6(1), 7-22.
- Skytte, M. (2016). *Etniske minoritets familier og socialt arbejde* (4. udgave). Hans Reitzels Forlag.
- Styrelsen for International Rekruttering og Integration. (2019). *Videnskortlægning om æresrelaterede konflikter*. Udlænding- og Integrationsministeriet. Hentet fra: <https://nc-maerk.dk/media/womccxwy/videnskortlaegning-om-aeresrelaterede-kon- flikter.pdf>
- Tanggaard, L. & Brinkmann, S. (2020a). Interviewet: samtalen som forskningsme- tode. I L. Tanggaard & S. Brinkmann (red.), *Kvalitative metoder - En grundbog*, (s. 33-64). Hans Reitzels Forlag.
- Tanggaard, L. & Brinkmann, S. (2020b). Kvalitet i kvalitative studier. I L. Tanggaard & S. Brinkmann (red.), *Kvalitative metoder - En grundbog*, (s. 657-670). Hans Reit- zels Forlag.
- Udlændinge- og Integrationsministeriet. (2022). *Æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol - Håndbog til rådgivning på voksenområdet*. Hentet fra: <https://nc-maerk.dk/media/cs1mnqmt/haandbog-til-raadgivning-paa-voksenomraa- det.pdf>
- Udlændinge- og Integrationsministeriet. (2025). *Et frit liv i Danmark - Regeringens styrkede indsats mod negativ social kontrol og parallelsamfund*. Hentet fra: <https://uim.dk/media/lbmby3o4/et-frit-liv-i-danmark-januar-2025.pdf>
- VestaRAM. (2024). *Om VestaRAM*. Hentet fra: <https://www.vestaram.dk/om-vestaram/>

- Villumsen. A. M. & Rysgaard. R. A. (2021). Socialkonstruktivisme: Om hvordan sociale problemer bliver til. I M. Christensen, R. E. Jørgensen, N. H. Lysen & C. Rosenberg (red.), *Videnskabsteori og socialt arbejde: en grundbog* (1. udg., s. 179-212). Samfundslitteratur.
- Willig. R. (2003). Indledning. I A. Honneth, *Behovet for anerkendelse: En tekstsamling*. (1. Udg., s. 7-23). Hans Reitzels Forlag.
- Willig. R. (2006). Indledning. I A. Honneth, *Kamp om anerkendelse*. (1. Udg., s. 7-17). Hans Reitzels Forlag.
- VIVE. (2023). *Tidlige tegn på æresrelaterede konflikter - Beboere indskrevet på RED Safehouse*. Hentet fra: <https://www.vive.dk/media/pure/19249/22928658>

Bilagsliste

Bilag 1 – Amir

Bilag 2 – Moe

Bilag 3 – Safia

Bilag 4 – VestaRAM Krisecenter

Bilag 5 – RED Rådgivning

Bilag 6 – Kodningsnøgle

Bilag 7 – Vignet

Bilag 8 – Interviewguide unge

Bilag 9 – Interviewguide VestaRAM

Bilag 10 – Interviewguide RED

Bilag 11 – Samtykkeerklæring

Bilag 12 – Portfolio